

โครงการสนับสนุนการเขียนบทความ
รวมบันทึกประสบการณ์จากผู้ที่ถูกกระเบิดปรมาณู

อาคารอนุสรณ์สันติภาพแห่งจังหวัดอิโรชิมา

เพื่อระลึกและไว้อาลัยแก่ผู้เสียชีวิต จากกระเบิดปรมาณู

รวมบันทึกประสบการณ์จากผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณู

ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	อายุตอนที่ถูกระเบิด	หน้า
ระเบิดปรมาณูคร่าชีวิตลูกสาว 2 คนของฉันไป	ฟูจิอิ มากิเอะ	22	1
รอดตายมาได้อย่างหวุดหวิด	ชิมะซากิ จิโร	14	5
ประสบการณ์ตอนที่ข้าพเจ้าถูกระเบิดปรมาณู	ทานากะ ซึเนมัตสึ	31	11
คิดถึงแม่	คาวางุชิ อิโรโกะ	8	17
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฤดูร้อนนั้น สิ่งที่ยากลืม แต่ก็ลืมไม่ลง	ชิโมทาเกะ จิโยโกะ	24	23
โชคดีแล้วนะ	มียาจิ โทชิโอะ	27	29
ความปรารถนาในสันติภาพสู่คนรุ่นหลัง	มาเอะ ไดอิ โทกิโอะ	12	35
แผลแห่งสงครามที่ไม่เลือนหาย	ฟูจิเอะ เคียวโกะ	9	41
ฉันได้เห็นนรก	คุวะบาระ คิมิโกะ	17	49

ระเบิดปรมาณูคร่ำชีวิตลูกสาว 2 คนของฉันไป

ฟูจิอิ มากิเอะ

- **สภาพการณ์ก่อนถูกระเบิดปรมาณู**

ครอบครัวของฉัน อาศัยอยู่ที่ตำบล โยโกะวะะ อิจโจเมะ ห่างจากสะพานโยโกะวะะราวๆ 100 เมตร ไปทางทำนบกั้นน้ำด้านทิศตะวันออก ตอนนั้นครอบครัวของฉันมี 4 คน สามีนั่น ชื่อ คิโยชิ ตัวฉัน ลูกสาวคนโตอายุ 3 ขวบ ชื่อ คาสึโกะ และ ลูกสาวคนเล็ก อายุ 6 เดือน ชื่อ คิโยมิ

สิ่งที่ฉันจำได้ดีก่อนที่ระเบิดปรมาณูจะถูกทิ้งลงมาคือ ทุกครั้งที่สัญญาณเตือนภัยทางอากาศดังขึ้น ฉันจะพาลูก 2 คนหลบหนีลงไปอยู่ในหลุมหลบภัยใต้ดิน เรื่องนี้เกิดติดต่อกันมาหลายวันแล้ว

- **สภาพการณ์ตอนที่ถูกระเบิดปรมาณู**

ตอนเช้า ของวันที่ 6 เดือน สิงหาคม เนื่องจากได้รับหมายเรียกตัว วันนั้นสามีนั่นจึงอยู่บ้าน ไม่ได้ไปทำงาน ส่วนฉันกับลูกเล่นไล่จับกันอยู่บนบ้าน เพราะสัญญาณเตือนภัยการทิ้งระเบิดทางอากาศได้ถูกยกเลิกออกไปแล้ว

ทันใดนั้น ก็มีลูกไฟร้อนวาบเข้ามาจากทางหน้าต่าง ในช่วงวินาทีนั้น เราแม่ลูกถูกคว่ำให้หล่นลงมาอยู่ที่พื้นข้างล่าง

มีเสียงร้องของลูกสาวคนโตดังมาจากทางใต้ขาของฉันว่า “แม่ หนูอยู่ที่นี้ แม่ หนูอยู่ที่นี้” ฉันตอบกลับไปว่า “ หนู คาสึโกะ อดทนหน่อย แม่จะไปช่วย” แต่ฉันถูกฝาผนังดิน และข้าวของต่างๆในบ้าน หล่นทับเอาไว้ แม่แต่จะขยับเขยื้อนคอ ก็ยังทำไม่ได้

จากนั้นไม่นาน ฉันได้ยินเสียงสามีนั่นเรียกชื่อฉันจากข้างบน “ มากิเอะ อยู่ที่ไหน อยู่ที่ไหน ” พร้อมกับเสียงเหมือนกับกำลังเดินวนหาอยู่ทางโน้นที่ ทางนี้ที่ ครู่ใหญ่ต่อมา ฉันเริ่มรู้สึกร้อน จากนั้น ก็มีเสียงสามีนั่นตะโกนอย่างหมดเรี่ยวแรงมาจากข้างบนว่า “ไฟไหม้ใหญ่แล้ว หากันขนาดนี้แล้ว แต่ยังไม่พบ ทำใจเสียเถอะ หัวใจเสียเถอะ”

ดูเหมือนว่าสามีนั่นจะไม่รู้ว่าฉันอยู่ที่ไหน แม่ฉันจะร้องบอกไปว่า “ที่นี่ พ่อ ฉันอยู่ที่นี้ ” ฉันถูกข้าวของทับทั้งๆที่ยังกอดลูกสาวคนเล็กเอาไว้ เสียงของสามีนั่นบอกว่าให้หักใจ ทำให้ฉันยิ่งกอดลูกแน่นยิ่งขึ้น ในตอนนั้น นิ้วคงจะไปปิดทั้งจมูกและปากของเด็กเข้า ทำให้เขาหายใจไม่ออก และดินตะเกียบตะกายอย่างทรนทราย พร้อมกับร้องไห้จ้าขึ้นมา “ แว้ ” เสียงนั้นทำให้ฉันตกใจ และตะโกนออกไปว่า “ ลูกจะตายแล้ว ” สามีนั่นคงจะได้ยินเสียงนี้เข้า ฉันรู้สึกว้าสามีนั่นเดินกลับมา “ เธออยู่ที่ไหน เธออยู่ที่ไหน ” และค้นหาฉันใหม่อย่างสุดกำลัง สามีนั่นเจาะช่องเล็กๆ ได้ เขาเอาฉันออกมา ก่อนจากนั้นก็ดึงลูกสาวคนเล็กตามออกมา ฉันตายเพราะศีรษะถูกกระแทก ทำให้ไม่สามารถยืนทรงตัวอยู่ได้ ไฟลุกไหม้โชนอยู่โดยรอบ และกำลังไหม้ใกล้เข้ามาทุกขณะ

เมื่อหนีไปได้สักพักใหญ่ ฉันก็ถูกคิดขึ้นมาได้ ฉันถามสามีนั่นว่า “ พ่อ พ่อ คาสึโกะละ คาสึโกะละ ” สามีนั่นตอบว่า “ คาสึโกะ ตายแล้ว ไม่เคลื่อนไหวแล้ว ทำใจเสียเถอะ ”

ฉันได้แต่ขอโทษอยู่ในใจว่า “ คาสึโกะ ขอโทษนะลูก ยกโทษให้แม่ด้วย ยกโทษให้แม่ด้วย ” พร้อมกับเดินไปพลาง

มือข้างหนึ่งของสามีอุ้มลูกสาวคนเล็ก ส่วนอีกข้างก็คอยช่วยพยุงและดึงลากฉันหนีไป สามีพูดให้กำลังใจว่า “เข้มแข็งเข้าไว้ เข้มแข็งเข้าไว้ ต้องอดทน ต้องอดทน ” ตาฉันเริ่มมัว แคว้งหนีตามสามีก็เต็มสำหรับฉันแล้ว ไฟเผามาจากทุกทิศทุกทาง ฉันคิดว่าบ้านคงถูกเผาจนไม่เหลือซาก

เราไปได้หนึ่งก็หยุดพัก เดินไปพักไปเพราะสามีฉันต้องใช้มือข้างหนึ่งช่วยพยุงตัวฉัน มืออีกข้างก็ต้องอุ้มลูกสาวคนเล็ก ระหว่างทาง มีผู้หญิงผมยุ่งกะเซิงคนหนึ่งเข้ามาเกาะขาสามีเพื่อขอความช่วยเหลือ “ ช่วยด้วย ลูกสาวดิฉันถูกเสาทับ ติดอยู่ออกมาไม่ได้ ช่วยด้วยเถอะค่ะ ” สามีฉันตอบปฏิเสธกลับไปว่า “ ผมก็อยากช่วยคุณเหลือเกิน แต่ทั้งภรรยาและลูกผม ก็อยู่ในสภาพแบบที่เห็นนี่ อภัยให้ผมด้วยเถอะ ” เมื่อได้ฟังดังนั้น ผู้หญิงคนนั้นก็วิ่งผละหายไป จากนั้นเราก็ก็นั่งพักไป เราไปถึงบ้านคนที่สามีรู้จักที่ชินใจในตอนเย็น

● ที่บ้านที่ชินใจ

เราอาศัยอยู่ที่บ้านที่ชินใจเป็นเวลา 3 วัน ผลจากการถูกระเบิดปรมาณู ทำให้ฉันเกิดอาการช็อค น้ำนมหยุดไหลไปเฉยๆ ไม่มีน้ำนมเลี้ยงลูก และเนื่องจากว่า ฉันเจ็บขาต้องนอนพัก สามีเลยต้องออกไปหานมมาให้ลูก

ฉันอดคิดไม่ได้ว่า บางที.....ลูกสาวคนโตอาจจะไม่ตาย..... และเมื่อคิดไปอีกว่าฉันเองที่รอดตาย โดยทิ้งลูกสาวที่ร้องขอความช่วยเหลือไว้ ฉันแค้นใจโกรธตัวเอง และร้องไห้ไม่หยุด

ตอนที่อยู่ที่บ้านที่ชินใจ ฉันเห็นแถวของคนเป็นจำนวนมากที่ถูกไฟลวกเดินโซเซ สารรูปของพวกเขาก็ทำให้น้ำตาฉันไหล ฉันจึงหลับตาและไม่มองพวกเขา

● กลับบ้านพ่อแม่ที่จังหวัดยามางุจิ

3 วันต่อมา รถไฟก็เริ่มออกวิ่งบริการได้อีกครั้ง ตัวฉัน สามี และลูกสาวคนเล็ก ขึ้นรถไฟจากสถานีโยโกกะวะ เพื่อกลับไปที่บ้านพ่อแม่ฉันที่นิงุจิ จังหวัดยามางุจิ รถไฟขบวนนั้นคนแน่นมาก ในที่สุดพวกเราก็มายัง จากสถานีเราเดินกลับบ้าน ระหว่างทางผู้คนต่างก็ถามว่า “ เกิดอะไรขึ้น เกิดอะไรขึ้น ” เมื่อเห็นสารรูปอันน่าเวทนาของพวกเรา คำบ่นนี้เป็นคำบ่นเล็กๆ คนในคำบ่นจึงรู้จักหน้าตากันหมดรวมทั้งฉันด้วย ฉันไม่มีเสียงแล้ว ได้แต่ร้องไห้ เดินผ่านพวกเขาไป จนกระทั่งถึงบ้าน

นับตั้งแต่คืนนั้นเป็นต้นมา ความรู้สึกผิดที่ตนเองเอาชีวิตรอดมาได้โดยทิ้งลูกสาวคนโตเอาไว้ทำให้ฉันนอนไม่หลับ จนกระทั่งแม่และพี่สาวต้องมานอนเป็นเพื่อน ประคบข้างเพราะกลัวว่าฉันจะมาตัวตาย ทุกวันกลางดึก ฉันจะแอบออกไปนอกบ้านแล้วตะโกนว่า “ ยกโทษด้วย ยกโทษด้วย ยกโทษให้แม่คนนี้ด้วย ” ระหว่างที่ฉันอยู่ที่ยามางุจิ สามีฉันกลับไปทีฮิโรชิม่า เพื่อค้นหาอิฐของลูกสาวคนโต

หลังจากนั้น ฉันก็ยังไม่มีน้ำนมเลี้ยงลูก แม่ฉันต้องไปเที่ยวเดินขออนมจากเพื่อนบ้านแม่ลูกอ่อนคนอื่น แม่พูดกับฉันว่า “ แกหาไม่ดี ต้องนอน ไปไหนมาไหนไม่ได้ แถมยังมีลูกเล็กอีก ค่อยๆ พักผ่อน ดูแลสุขภาพให้ดีกว่าก่อน แล้วค่อยกลับไปนะ ” ฉันพักอยู่ที่บ้านพ่อแม่เกือบ 1 ปี ส่วนขา ก็ยังไม่ดีมาจนกระทั่ง

ทุกวันนี้

- **การเสียชีวิตของลูกสาวคนเล็ก**

ฉันอยู่ที่ยามางุจิได้เกือบปี ฉันก็กลับมาที่อิโรชิม่า เราเช่าบ้านอยู่ใกล้ๆกับบ้านหลังเก่าที่โยโกะคะวะ วันหนึ่งสามีพาลูกสาวคนเล็กไปอาบน้ำที่ที่อาบน้ำสาธารณะ มีผู้ชายคนหนึ่งมองดูลูกสาวคนเล็ก แล้วทักว่า “ ที่หลังนั้น รู้สึกจะบวมหน่อยนะ”สามีจึงพาลูกสาวไปโรงพยาบาล เพราะคิดว่าอาจเป็นเพราะหลังฟาดกับพื้นตอนที่เกิดระเบิด ผลการตรวจพบว่า ไช้กระดูกสันหลังของกระดูกสันหลัง 4 ซี่ เป็นหนอง ด้วยเหตุนี้เราจึงพาลูกกลับไปดูแลที่บ้านที่จังหวัดยามางุจิอีกครั้ง เมื่อเวลาผ่านไป จนกระทั่งลูกสาวโตขึ้น จนเรียก “ พ่อ แม่”ได้ เราจึงตัดสินใจพาลูกกลับมาที่อิโรชิม่า เพื่อเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาล เราต้องลำบากหาเงินค่ารักษา แม่ของฉันก็ช่วยเราด้วยในเรื่องนี้ แต่ในที่สุดเราก็ไม่มีเงินจ่ายค่ารักษา เราจึงพาแม่กลับบ้าน เธอเสียชีวิตลงในปี ค.ศ.1952

- **เพื่อสันติภาพ**

ฉันไม่ต้องการให้เกิดสงครามขึ้นอีก อยากให้โลกนี้เป็นโลกที่ทุกคนประสานมือกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าทุกคนอยู่ด้วยกันอย่างเห็นอกเห็นใจกันได้ ก็คงจะมีความสุขมากทีเดียว

รอดตายมาได้อย่างหวุดหวิด

ชิมชากิ จิโร

รอดตายมาได้อย่างหวุดหวิด

● สภาพโดยทั่วไปในวันที่ 6 สิงหาคม

ตอนนั้น ผมขึ้นรถไฟจากไซโจ แล้วมาต่อรถรางในเมือง โดยใช้เวลาเดินทางมากกว่า 1 ชั่วโมง เพื่อไปทำงานร่วมกับเด็กนักเรียนคนอื่นที่โรงงานผลิตเครื่องจักรกล บริษัทอุตสาหกรรมหนัก มิซูบิชิ จำกัด จังหวัดฮิโรชิมา ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลมินามิ คันนง ผมมีพี่น้อง 5 คน ผมเป็นคนที่ 4 กล่าวคือผมมีพี่ชาย 1 คน พี่สาว 2 คน และน้องสาว 1 คน พี่ชายออกไปเป็นทหารที่กิวชู ส่วนผมเรียนอยู่ที่โรงเรียนนิจู (โรงเรียนมัธยมต้นประจำจังหวัดฮิโรชิมาโคนิจู) ตั้งแต่ผมขึ้นชั้นมัธยมที่ 2 ไม่เคยมีการเรียนการสอนเลย ผมถูกส่งไปตามโรงงานทางโน้นข้างทางนี้ข้าง ตั้งแต่ปลายปี ค.ศ.1944 ผมได้เข้าทำงานที่โรงงานमितซูบิชิ คันนง

วันที่ 6 สิงหาคม ระเบิดปรมาณูระเบิดระหว่างทางที่ผมและเพื่อนนักเรียน 4-5 คน กำลังมุ่งหน้าไปที่โรงงาน ตอนนั้นคิดว่าผมคงอยู่ใกล้ๆกับสนามเอนกประสงค์ ตำบลมินามิคันนง ห่างจากจุดระเบิด 4 กิโลเมตร เช้านั้น ถ้าผมขึ้นรถรางเข้าไปอีกขบวน ณ เวลาที่ระเบิดปรมาณูระเบิด ผมคงจะอยู่ในรถราง และตายทันทีจากระเบิดที่สะพานไอโออิ ผมรู้สึกว่ ผมรอดตายมาได้อย่างหวุดหวิดทีเดียว

ในวินาทีที่เกิดระเบิดปรมาณู มีแสงสว่างวาบมาจากทางด้านหลัง ผมจำได้ว่าร้อนที่คอ หลังจากนั้นก็มีลมปะทะแรงจัดที่เกิดจากแรงระเบิด ผมล้มคว่ำ และหมดสติไปประมาณ 5 นาที เมื่อลืมตาขึ้น และกวาดสายตาไปรอบๆ โรงงานซึ่งอยู่ห่างจากจุดระเบิด 4 กิโลเมตร เหลือแต่โครงเหล็ก หลังคาถูกลมพัดปลิวหายไปหมด

เกิดอะไรขึ้นนี้ โรงงานที่จะไประดมพลถูก B29 ทิ้งระเบิดกระมัง ไม่ใช่หอรอก ไม่ใช่ถูก B29 ทิ้งระเบิด แต่นั่นคงจะเป็นดังแก๊สที่

มินามิมะจิที่เกิดระเบิดขึ้นมาต่างหาก ความคิดเห็นในหมู่เพื่อนนักเรียนแตกต่างกันออกไป สัญญาณเตือนภัยน่าจะก็ถูกยกเลิกออกไปแล้ว ตอน 8 โมง 15 นาที เป็นช่วงที่ปลอดภัย ก่อน 8 โมงมีสัญญาณเตือนภัยการโจมตีทางอากาศ 1 ครั้ง แต่ก็เปลี่ยนเป็นสัญญาณระวัง และสัญญาณนี้ได้ถูกยกเลิกไปตอนราวๆ 8 โมง 5 นาที ไชเรนบอกยกเลิกนั้น ผมก็ได้ยิน

หลังจากนั้นก็มีการสั่งออกมาว่า “ขอให้คนที่มาในวันนี้ กลับไปบ้านของตัวเองก่อนเนื่องจากตัวเมือง ถูกไฟไหม้ราบหมดทั้งเมือง”ท่ามกลางฝนคำที่ตกลงมา ผมมุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออก ผ่านเอบะ โยชิมา จนถึงเซนดะ ต่อไปทางด้านฮิชิยามา ข้ามสะพานมิยูกิ ตอนที่ข้ามสะพานมิยูกิผมถูกคนหลายคนดึงที่ขา พร้อมกับพูดว่า “ขอน้ำหน่อย ขอน้ำหน่อย”ผมคิดว่าคนคงจะแ่บขาดเจ็บเท่านั้น เพราะผมยังคงไม่ถึงว่าทำไมผู้คนมากมายจึงได้รับบาดเจ็บและถูกไฟลวก“พี่ชาย ขอน้ำ ขอน้ำ ผมบาดเจ็บ คอ.....”แม้จะถูกดึงขาขอน้ำ แต่ผมก็ได้แต่รู้สึกกลัว โชคดีที่ตอนที่เกิดระเบิดผมไม่ได้รับบาดเจ็บ แต่เมื่อมีคนบาดเจ็บจำนวนมากอยู่ต่อหน้าต่อตา ผมได้แต่งทำอะไรไม่ถูกเดินไปข้างหน้าทำเฉย

ตอนที่ผมผ่านเชิงเขาฮิจิยามา ผมจำภาพร่างกายที่แดงเผือกของทหารคนหนึ่งได้ ผิวหนังทั้งตัวของเขาหลุดห้อยลงมา แต่เขายังมีลมหายใจอยู่ ช่วงเป็นสภาพที่โหดร้ายทารุณเหลือเกิน เขามองมาที่ผม ซึ่งนี่ไปที่ศพ แล้วพูดว่า “นี่ ฉันจะขนส่งขึ้นรถเข็น พี่ชายช่วยยกด้านขวาหน่อย” แต่ผมกลัว และไม่สามารทำได้ อาจจะเป็นเพราะว่าบริเวณเชิงเขาฮิจิยามานี้อยู่ห่างจากจุดระเบิดกระมัง คนส่วนใหญ่ไม่ได้รับบาดเจ็บร้ายแรง และมีคนเป็นจำนวนมากช่วยกันขนส่ง ทหารคนนั้นคงจะเสียชีวิตภายในเวลาไม่กี่วันต่อมา

ในที่สุดผมก็มาถึงสถานีโคตะในตอนดึก เวลาที่โมงผมไม่ทราบ ผมได้ข่าวว่าในตอนดึกวันนั้น อาจจะมีรถไฟออกจากโคตะไปทางไซโจ 1 ขบวน ผมคงจะรออยู่มากกว่าหนึ่งชั่วโมงกระมัง ในที่สุดก็ได้ขึ้นรถไฟ คนเบียดกันแน่นมาก รถไฟมาถึงไซโจ ท่ามกลางความมืดสนิทจนไม่รู้ว่าใครคือคนที่มารับ เนื่องจากเป็นสมัยที่มีการควบคุมแสงไฟ เป็นสมัยที่ไม่อนุญาตให้เปิดไฟ หรือจุดตะเกียงไฟ เราได้ยินแต่เสียงคนที่มารับพูดว่า “แย่นะ ดูเหมือนว่าจะแย่มากทีเดียวละ” โดยที่ไม่รู้ว่าเป็นใคร

● สภาพตั้งแต่วันที่ 7 เป็นต้นไป

ข่าวที่ว่าลุงของผมซึ่งทำงานอยู่ที่ฮิจิยามาถูกระเบิด ทำให้ป่ากับผมต้องเข้าไปที่ฮิโรชิมาดูด้วยกันเพื่อค้นหาลุง วันที่ 7 เราออกจากบ้านกันตั้งแต่เช้ามืดไปที่อุจินะ ตามข่าวที่ว่าลุงผมถูกพาไปรวมไว้ที่นั่น เรานั่งรถบรรทุกเข้าไป หรือเข้าเมืองโดยวิธีใดผมจำไม่ค่อยได้ แต่โชคคิที่ผมเรียนอยู่ที่โรงเรียนมัธยมต้นนี้อยู่ 3 ปี ทำให้ผมรู้จักถนนหนทางในตัวเมืองดี ผมเลยคิดว่าผมต้องมากับป่าเพื่อมาช่วยบอกทาง

เราพบลุงที่ค่ายกักกันอุจินะ ผมจำได้ว่าค่ายกักกันนี้อยู่ใกล้กับท่าเรืออุจินะ เคยเป็นโกดังมาก่อน “อ๊ะ คนนี้ เพิ่งหมดลมหายใจไปเดี๋ยวนี้เอง ช่วยกันหามออกไปเถอะ” ทหารพูดแล้วก็หามศพออกไปเรียงไว้ที่ระเบียงทางเดิน “นี่ มีคนตาย ช่วยยกด้านหัวหน่อย” เสียงทหารอีกคนบอกผม แต่ผมกลัว ไม่ได้ช่วยเขา คนอีก 2-3 คนเข้ามาช่วยกันหามคนตายออกไปไว้ที่ระเบียง เด็กผู้หญิงสาวอายุราวๆ 20 ปี ก็ถูกไฟลวกไหม้ตัวดำปี ถูกจับให้นอนเปลือยกายอยู่

จากอุจินะ เราพาลุงกลับไปที่บ้านที่ไซโจ หลังจากนั้น 3 วันคือวันที่ 10 สิงหาคม ลุงก็เสียชีวิต เราเผาศพลุงที่สถานฌาปนกิจศพใกล้บ้าน ผมก็ไปช่วยด้วย ส่วนป่าเสียชีวิตเมื่อ 2 ปีที่แล้ว ป่าใช้ชีวิตอยู่กับลุงได้เพียง 9 ปี

● ความเป็นอยู่ภายหลังที่ถูกระเบิด

โรงเรียนนี้ถูกเปิดเรียนอีกครั้งราวๆปลายเดือนตุลาคม หรือต้นเดือนพฤศจิกายนกระมัง ที่คันทองตรงที่เคยเป็นที่ตั้งของโรงเรียนถูกถล่มและสร้างเป็นห้องแถวเล็กๆขึ้น ผมจำได้ว่า เรานั่งหนาวตัวสั่นเรียนหนังสือกัน ท่ามกลางหิมะที่ตกลงมาอย่างไม่คิดฝัน ปราศจากเครื่องทำความอุ่นใดใดทั้งสิ้น ไม่มีแม้แต่กระจกหน้าต่าง ก่อนที่จะกลับมาเรียนกันที่คันทองอีกครั้ง ทางโรงเรียนได้ไปขอยืมตึกเรียนของ

โรงเรียนสตรีประจำไคตะใช้บ้าง หรือไม่ก็ขอยืมโรงเรียนประถมเล็กๆที่ไม่ได้รับความเสียหายใช้เพื่อเปิดสอนให้แก่เด็กนักเรียน

ผมเองต้องการเรียนต่อ ถ้าผมไม่ไปเรียนก็จะไม่ได้หน่วยกิต ผมจึงต้องทนหนาวไปเรียนหนังสือ ถึงจะเป็นแค่ห้องแถวเล็กๆ แต่ก็ช่วยให้พวกเราได้เรียนหนังสือกัน แค่นี้ผมก็ไม่รู้ว่าจะขอบคุณยังไงแล้ว ตามระบบเก่าเราจะสำเร็จการศึกษาและได้รับประกาศนียบัตรเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมต้นปีที่ 5 ผมสำเร็จการศึกษาปีค.ศ. 1947 หลังจากนั้น ผมก็ไปเรียนต่อที่สถาบันเทคโนโลยีประจำจังหวัดฮิโรชิม่าที่เซนดะมะจิ

หลังจากที่ผมจบการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยี ช่วงปีค.ศ. 1955 เป็นปีที่ปริมาณการใช้รถยนต์ทั่วโลกเริ่มขยายตัว ทำให้ผมคิดตั้งโรงเรียนสอนขับรถ ผมกับเพื่อนเริ่มจากการเอาพลั่วมาขุดทางวิ่งกันเองเลย ผมใช้หน่วยกิตที่ได้จากการเรียนในสถาบันเทคโนโลยีไปขอวุฒิบัตรเพื่อเป็นครูสอนภาคทฤษฎี และความชำนาญทางภาคปฏิบัติ ผมทำงานที่โรงเรียนสอนขับรถในเมืองในตำแหน่งหัวหน้าอาจารย์ ตั้งแต่ปีค.ศ. 1960

ปีค.ศ. 1966 ผมลาออกจากโรงเรียนสอนขับรถ เพราะพี่ชายผมอยากทำธุรกิจเกี่ยวกับบ้านพักคนชรา และอยากให้ผมไปช่วย ผมเลยออกมาช่วยพี่ชายทำธุรกิจ พี่ชายผมเป็นถึงนายกสมาคมแพทย์ ผมภูมิใจในตัวพี่ชายผมมาก บ้านพักที่อยู่ไกลๆ เช่นที่มียาจิมา และที่ยูกิ ผมจะเป็นคนขับรถพาพี่ชายซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลไปเอง ผมต้องเป็นคนขับรถด้วยตัวเองเพราะคิดว่านั้นเป็นหน้าที่ที่ผมต้องทำเพื่อช่วยพี่ชาย เราพี่น้อง 2 คนช่วยกันทำธุรกิจมาด้วยกัน แต่พี่ชายผมต้องมาเสียชีวิตลงด้วยโรคเส้นเลือดในสมองแตก ผมนอนไม่หลับอยู่ 3 วัน 3 คืน พี่ชายผมตั้งหน้าตั้งตาเรียน ส่วนผมก็เป็นนักกีฬา เรากอดคอทำร่วมกันมา การที่พี่ชายผมต้องเสียชีวิตลงเป็นสิ่งที่น่าเสียดายอย่างที่สุด

● หน้าที่การงาน ชีวิตสมรส และผลสืบเนื่อง

อีกไม่เท่าไรก็จะครบ 50 ปีที่ผมกับภรรยา แต่งงานกันมา ตอนแต่งงาน ผมไม่ได้บอกว่า ผมถูกระเบิดปรมาณู เพราะกลัวว่าจะถูก

คิดกัน แต่ผมตัดสินใจบอกภรรยาด้วยตัวเองว่า “ฉันถูกระเบิดด้วยแต่ไม่มาก ตอนนั้นฉันทำงานอยู่ที่มิซูบิชิ ซึ่งอยู่ห่างออกไป 5 กิโลเมตรที่สุดเขตมินามิคินนง ฉันไม่ได้รับบาดเจ็บอะไร” ภรรยาผมดูไม่ใส่ใจกับเรื่องนี้ ลูกชายผมเป็นเภสัชกร มีความรู้ และรู้ว่าตัวเองเป็นลูกของผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณู เราเป็นกังวลตอนที่ลูกชายกับลูกสาวเกิด เราแอบตรวจสอบจนแน่ใจว่าไม่มีอะไรผิดปกติ

ผลสืบเนื่องที่ทำให้ผมเป็นห่วงก็คือ แม้เวลาจะผ่านไปถึง 10 ปีหลังจากที่ถูกระเบิด ที่บริเวณด้านหลังคอของผมมีปมูนูนเกิดขึ้น เขาบอกผมว่าเป็นเนื้องอกดี ไม่ใช่เนื้อร้าย แต่ก็เป็นก้อนขนาดใหญ่ทีเดียว บริเวณที่เกิดเนื้องอกคือบริเวณที่ถูกแสงจากด้านหลังตอนที่เกิดระเบิด ผมเคยผ่าตัดเพื่อเอาก้อนเนื้อออกแล้ว แต่ 10 ปีให้หลังก็งอกขึ้นมาอีก แต่ระยะหลังนี้ ไม่มีเนื้องอกเกิดขึ้นมาอีกแล้ว นอกจากเรื่องนี้ อาการป่วยอื่นๆที่คิดกันว่ามีสาเหตุมาจากกัมมันตภาพรังสีก็มีเรื่องฟันที่จะเสื่อมเร็วกว่า

คนอื่น อาการจะต่างกันไปแล้วแต่คน บางคนผมร่วง แต่สำหรับผม ไม่ร่วง แต่ที่พูดได้ว่าจะ เป็นเหมือนกันหมดทุกคนก็คือ คนที่ถูกระเบิดปรมาณูจะเหนื่อยง่าย ในทุกกรณี ถึงจะทำงานเหมือนคนอื่น แต่จะเหนื่อยง่ายกว่า ซึ่งอาจจะเป็นเหตุให้เจ้านายมองว่าขี้เกียจ และถูกเจ้านายดูว่า “ คนอื่นเขาทำงาน แค่นี้ไม่เหนื่อย แต่คุณเหนื่อย ไม่ขี้เกียจไปหน่อยหรือ ” สำหรับในเรื่องงานแล้ว การเหนื่อยง่ายเป็น เรื่องเสียเปรียบ

● เพื่อสันติภาพ

การเล่าให้เด็กรุ่นใหม่ฟังว่าระเบิดปรมาณูคืออะไร สันติภาพคืออะไร ผมคิดว่าคนเล่าจะต้องมีวิธีการเล่า ในช่วงเวลาที่ระเบิด ปริบตาคือเวลานั้นตึกพังทลาย ปริบตาคือเวลานั้นคนจำนวนมากเสียชีวิต การเล่าเรื่องนี้ต้องมีวิธีการ การเล่าแค่คำพูดที่ว่า “ แยกแล้ว แยกแล้ว ” หรือ “ ความรู้สึกผิดที่ไม่ได้ให้น้ำแก่คนที่มาขอ หรือการวิ่งหนีไปเฉยๆทุกอย่างที่เห็นว่าไฟกำลังไหม้อยู่ใต้สะพาน ” นั้น ผมคิดว่าไม่ได้ถ่ายทอดอะไรให้กับคนฟัง หรือการบอกว่า “ มีอาคารเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่ที่สวนสันติภาพ ไปดูซิ มีต้นไม้ สันติภาพด้วย ” เพียงแค่นี้ก็ไม่ได้เป็นการถ่ายทอดให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณของระเบิดปรมาณู ดีไม่ดี อาจทำให้คนฟังคิดว่า ระเบิดปรมาณู ไม่ได้ร้ายแรงอะไรเลยด้วยซ้ำ วันก่อนที่เกิดพายุทอร์นาโดขึ้นที่ฮอกไกโด มีคนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ผมเห็นภาพแล้วช่างเหมือนกับช่วงหัวอืดใจนั้นของระเบิด ปรมาณูมาก เป็นภาพที่รุนแรงดูแล้วก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์จริง ผมว่าแม้แต่เด็กเล็ก ภาพนั้นก็ถ่ายทอดอะไรให้แก่พวกเขาบ้างเป็นแน่ ระเบิดปรมาณูก็เหมือนกัน น่าจะถ่ายทอดได้จาก ความหายหน้าต่างๆที่เกิดขึ้นตามความจริง การพังทลายแบบนั้น การที่ไฟลุกไหม้ และมีคนเสียชีวิตถึง 200,000 คนในช่วงปริบตา

หลังจากที่เกิดระเบิดไม่นาน ช่างภาพอาชีพจากหนังสือพิมพ์ไมนิจิ และอาซะฮะชิ ได้เข้าไปที่อิโรชิม่า และถ่ายสภาพอันน่าเศร้าสลดออกมาหลายภาพ พวกเขาบอกว่า พวกเขาเคยไปสนามรบมาหลายต่อหลายครั้งแล้ว แต่ก็พูดได้ว่า ไม่เคยมีสนามรบแห่งใดที่มีสภาพที่น่าสังเวช หล่นูเท่ากับระเบิดปรมาณูที่อิโรชิม่าเลย ทำอย่างไรเราถึงจะถ่ายทอดสภาพที่น่าสมเพชเวทนานี้ออกมาได้ สำหรับตัวผม ผมคิดว่าคนเล่าจำเป็นต้องมีวิธีการเล่า

สุดท้ายนี้ ผมในฐานะนักเรียนนิจุ นักเรียนรุ่นน้องผมเป็นจำนวนมากเสียชีวิตเพราะระเบิดปรมาณู นอกจากนี้ ในระยะหลังเพื่อนรุ่นเดียวกันก็เสียชีวิตไปก็มี พี่ชายคนเดียวก็เสียชีวิตไป ผมรู้สึกเหมือนอยู่ตัวคนเดียว ปัจจุบันตัวผม ไปไหนมาไหนเองไม่ได้ ต้องให้ภรรยาดูแล ผมอยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกสัก 2 ปี เพื่อเล่าประสบการณ์ของตัวเองอย่างหมดเปลือก สองอาทิตย์ครั้งก็ได้ ให้เด็กเล็กก็ได้ เด็กประถมก็ได้ฟัง ถ้าสิ่งนี้เป็นไปได้ ผมคิดว่าชีวิตในช่วงสุดท้ายของผมคงจะมีความสุขที่สุด

ประสบการณ์ตอนที่ข้าพเจ้าถูกระเบิดปรมาณู

ทานากะ ชิเนมัตซึ

- **ชีวิตความเป็นอยู่ในเวลานั้น**

ตอนนั้นผมอายุ 31 ปีทำงานอยู่ที่บริษัทกูโคคุไฮเดงจำกัด ที่โคมะจิ (ปัจจุบันคือ บริษัทกูโคคุเดง เรียวคูจำกัด) ผมอยู่กับภรรยาชื่อ มิกิเอะ และลูกสองคน (ลูกชายคนโตอายุ 3 ขวบและลูกสาวคนเล็กอายุ 7 เดือน) เราเช่าบ้านอาศัยอยู่ด้วยกันที่ตำบลโอเตะมะจิ ผมเข้ามาทำงานที่บริษัทกูโคคุไฮเดงนี้ หลังจากที่ผมจบการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมต้นโอโนมิจิ และสอบใบขับขี่ได้ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1934 ผมคิดว่าตอนนั้นผมคงมีอายุประมาณ 20-21 ปี ระหว่างที่ทำงานอยู่ที่นั่น ผมถูกเรียกตัวสองครั้ง ครั้งแรก ระหว่างเดือนกันยายน ค.ศ. 1937 ถึง เดือน มกราคม ค.ศ. 1941 ครั้งที่สองระหว่างเดือนกันยายน ค.ศ.1942 ถึง เดือน พฤศจิกายน ค.ศ.1943 อยู่ในสภาพสลับไปสลับมาระหว่างการถูกเรียกตัวกับการกลับเข้าทำงานตามเดิม

ปลายเดือนมีนาคมค.ศ. 1945 คุระถูกโจมตีทางอากาศอย่างหนัก ภาพฝูงเครื่องบินที่บินออกจากเรือบรรทุกเครื่องบินแลดูคล้ายฝูงแมงป่องจำนวนมากเป็นภาพที่ผมเห็นอยู่บ่อยๆ ใต้พื้นที่บ้านผมมีหลุมหลบภัยขุดเอาไว้แล้ว คนที่อยู่ก่อนหน้าจะเป็นคนขุดเอาไว้หรือเปล่าผมไม่ทราบ เวลาถูกโจมตีทางอากาศเราจะหนีไปอยู่ที่หลุมนั้น แต่ลูกทั้ง 2 คนยังเล็กมาก คนหนึ่ง 3 ขวบ อีกคน 7 เดือน แม้จะหนีลงหลุมหลบภัยได้แล้ว แต่ขณะที่กำลังคุคนหนึ่งอยู่ อีกคนก็วิ่งออกไปข้างนอก เป็นสภาพที่ลำบากมาก ซึ่งผมคิดว่าคงจะรับมือกับสภาพนี้ต่อไปได้ไม่นาน ปลายเดือนมีนาคมผมจึงให้ภรรยาและลูกสองคนอพยพไปอยู่ที่บ้านพ่อแม่ของภรรยาที่อำเภอ ฟุตามิ หมู่บ้านวาคะมูโกเอะ (ปัจจุบันคือ เมืองมิโยชิ ตำบลมูโกเอะ) โดยให้ไปแต่ตัว เครื่องเรือนที่บ้านฝากไว้ที่โกดังเก็บของบริษัท

หลังจากที่ให้ภรรยาและลูกไปแล้ว ผมก็มาอาศัยอยู่ที่โกดังของบริษัท ต้นเดือนพฤษภาคม เสาร์-อาทิตย์ผมไปหาภรรยาและลูก เมื่อกลับมาที่พบว่าโกดังถูกทิ้งระเบิด ข้าวของถูกไฟไหม้หมด ไม่มีอะไรเหลือ แม้แต่เสื้อผ้าก็ไม่มีให้เปลี่ยน ผมจึงกลับไปหมู่บ้านวาคะ แล้วให้ตัดเสื้อผ้าให้ตั้งแต่ ชุดยูกะตะ เสื้อเชิ้ต และกางเกง วันจันทร์ผมจับรถไฟเที่ยวเข้าสู่สุดเพื่อมาทำงาน เนื่องจากผมไม่มีที่อยู่แล้ว ผมจึงไปเช่าห้องอยู่ในบ้านแห่งหนึ่งที่ตำบลอุซึตะ โดยเพื่อนร่วมงานเป็นคนแนะนำให้ ผมอาศัยอยู่ที่นั่นจนกระทั่งถูกระเบิด

- **สภาพการณ์ตอนที่ถูกระเบิด**

เวลานั้น มีการชุมนุมดูแลความปลอดภัย ถ้าสัญญาณเตือนการโจมตีทางอากาศดังขึ้นตอนกลางคืน อำเภอจะมีคำสั่งให้สวมชุดทำงาน และต้องออกมาทำหน้าที่เฝ้ายาม ดูแลความปลอดภัย มีทหารกองหนุนเข้ามาช่วยด้วย ในวันที่ 5 สิงหาคมตอนกลางคืนยังมีสัญญาณเตือนภัยการโจมตีทางอากาศดังขึ้น ผมต้องออกไปเฝ้ายามสะพานยานางิซึ่งผมรับผิดชอบอยู่ วันรุ่งขึ้นหลังจากวันที่ออกเเวร เวลาทำงานตามปรกติจะเลื่อนจาก 8.00 น มาเป็น 8.30 น แต่ไม่มีคำสั่งดังกล่าว ผมจึงไปบริษัทตอน 8 โมงเช้า และนี่คือสิ่งที่ช่วยชีวิตผมไว้

ผมมีเวลา 30 นาทีก่อนเข้าทำงาน ผมจึงลงไปห้องอาบน้ำพนักงานที่ชั้นใต้ดินเพื่อซักชุดทำงานที่ใส่เมื่อคืน ตอนนั้น ขณะที่ผมก้มตัวลงเพื่อซักผ้า ทันทีทันใดนั้น ผมก็ถูกลมที่เกิดจากแรงระเบิดที่พัดเข้ามาจากด้านหน้าพัดไปปะทะกับกำแพงจนหมดสติ ผมจำอะไรไม่ได้เลยนอกจากแสงสว่างวาบเท่านั้น เมื่อผมฟื้นขึ้นมา รอบๆตัวมีคสนิทเพราะมีแต่ขี้ฝุ่น ผมมองเห็นเปลวไฟเกิดขึ้นที่ชั้น 4 หรือ ชั้น 5 ทำให้ผมได้สติ และคิดว่าจำเป็นต้องทำอะไรสักอย่าง ท่ามกลางความมืดสนิทอันเนื่องจากขี้ฝุ่นมองไม่เห็นทางข้างหน้าแม้แต่สักกระเบียด ผมอาศัยความจำและใช้มือคลำหาทางเดินออกมา ผมตรงไปบริเวณที่คิดว่าเป็นบันได เดินไปสะดุดไปจนในที่สุดก็ออกมาถึงป้อมยามข้างๆตัวตึกได้ จากป้อมยามเราสามารถเห็นทางรถรางได้ เมื่อออกไปที่ทางรถราง ผมเห็นรถรางพลิกข้างเอียงทับบ้านชาวบ้านอยู่ นี่ไม่ใช่เรื่องเล็กๆแล้ว จะหนีไปที่ไหน หรือจะถามใคร ก็ไม่มีใครอยู่ที่นั่น

ปรกติที่หลบภัยของพวกเราคือ สนามอิจู (โรงเรียนมัธยมต้น ไคอิจู ประจำจังหวัดอิโรชิม่า) ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของบริษัท แต่ผมไม่ทราบผมจึงมุ่งหน้าไปทางทิศเหนือตามทางรถราง เลี้ยวขวามือก่อนถึงศาลเจ้าชิราคามิ แล้วมุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออกของถนนทาเคะโจซุจิ ระหว่างทางรั้วโรงเรียนสตรีมัธยมปลาย ไคอิจู ประจำจังหวัดอิโรชิม่าถูกรถระเบิดดันล้มระเนระนาดอยู่กลางถนน มีผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งดูไม่ออกว่าสาวหรือมีอายุแล้ว เธอถูกกำแพงล้มทับติดอยู่ข้างใต้ โผล่ออกมาแต่ศีรษะ เธอร้องขอความช่วยเหลือ แต่ในตอนนั้น ตัวเองก็บาดเจ็บเลือดไหล เพราะที่หลังมีเศษแก้วปักที่มอยู่ เลือดไหลเกราะกรัง แต่หนีเอาตัวรอดที่สุดกำลังของผมแล้ว

จากนั้น ผมเดินตามแม่น้ำทาเคะลงไปทางทิศใต้ มุ่งหน้าไปที่สะพานมิยูกิ เราเรียกว่าแม่น้ำทาเคะ แต่จริงๆแล้วก็คือคูน้ำเล็กๆที่ไม่ได้ปรากฏให้เห็นในแผนที่ ผมผ่านชั้นใต้ดินของฟุคุยะไป ระหว่างทางที่หนี ผมไม่เห็นคนที่หนีภัยคนอื่นเลย แต่เมื่อมองข้ามแม่น้ำทาเคะไปที่บ้านฝั่งโน้น ก็ดูเหมือนว่าคนในบ้านพูดว่าเกิดเรื่องใหญ่ พร้อมกับเก็บข้าวของไปด้วย ผมไม่รู้ว่าเป็นเวลากี่โมง แต่คิดว่าเวลาคงจะผ่านไปนานพอควร

ก่อนจะข้ามสะพานมิยูกิ มีรถบรรทุกของทหารแล่นมา ผมจึงขออาศัยไปลงที่ท่าเรืออุจินะ จากนั้นก็ขึ้นเรือ ไปหลบภัยอยู่ที่เกาะนิโนชิม่า ที่เกาะนิโนชิม่ามีคนที่ได้รับบาดเจ็บมาหลบภัยอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นสภาวะการณ์ที่เหลือเกินจริงๆ มีทหารพยาบาลอยู่เขาได้แต่ใช้ผ้าพันแผลพันแผลให้ การที่จะได้รับการรักษาที่เป็นเรื่องเป็นราวนั้นทำไม่ได้ ที่หลังผมก็ยังคงมีเศษแก้วที่ปักคาอยู่อย่างนั้น มีคนเสียชีวิต คนที่ร้องไห้โอดครวญ คนที่โกรธโมโหคนที่ร้องไห้ คนที่ไม่นอนตอนกลางคืนแต่กลับวิ่งไปรอบๆ และคนที่โกรธคนดังกล่าวที่นั่นอีกทีทักหนูกมากจนนอนไม่หลับ วันที่ 6 ผมไม่ได้กินอะไรเลย วันที่ 7 ตอนเช้า ผมได้รับข้าวต้มใส่ในกระบอกไม้ไผ่กับบ๊วยคอง 1 ลูก ผมกินเป็นอาหารเช้า นี่เป็นอาหารทั้งหมดที่ผมได้กินที่เกาะนิโนชิม่า

ผมดูสุขภาพแล้ว ผมคิดว่าถ้าอยู่ต่อไปก็คงเสียชีวิตแน่ ผมจึงขออนุญาตทหารกลับบ้าน เข้าวันที่ 7 ผมนั่งเรือกลับมาที่ท่าเรืออุจินะ

โชคดีที่มีรถบรรทุกจอดอยู่ที่นั่น ผมถามนายทหารที่อยู่บนรถว่า “จะไปไหน” “ไปที่ทำการอำเภอ” เขาตอบ “ถ้าอย่างนั้น ขอนั่งไปจนถึงที่ว่าการอำเภอหน่อยนะครับ” ผมพูด “ขึ้นมาเลย” ทหารตอบ เขาให้ผมนั่งรถมาจนถึงประตูที่ว่าการอำเภอด้านหน้า ผมกล่าวขอบคุณและลงจากรถ ผมเดินไปบริษัทที่อยู่ห่างไปทางเหนือของที่ว่าการอำเภอเล็กน้อย เมื่อถึงบริษัท มีพนักงานที่ผมรู้จัก 2 คนอยู่ที่ประชาสัมพันธ์ ผมจึงบอกไปว่า “จากนี้ ผมจะอพยพไปอยู่บ้านภรรยาที่มิโยชิ” และบอกที่อยู่ไว้ให้ หลังจากนั้น ผมก็เดินผ่านตำบลคามิยะ ฮัตโจโบริ ไปจนถึงห้องเช่าที่อุซิตะ ค็นนั้นผมค้างคืนที่ห้องรุ่งขึ้นวันที่ 8 ผมไปขึ้นรถไฟที่สถานีเฮชะกะ เพื่อมุ่งหน้าไปยังหมู่บ้านวาคะที่ภรรยาและลูกผมอพยพไปอยู่ ผมคิดว่าภรรยาผมคงป็นห่วง จึงจำเป็นที่จะต้องรีบกลับบ้านไปก่อนสักพัก สภาพระหว่างทางผมจำไม่ค่อยได้ แต่ภาพฝังแน่นติดตาก็คือภาพศพเป็นจำนวนมากที่ทับซ้อนอัดกันแน่นที่บริเวณสะพานโคเฮอิ

● สภาพหลังจากที่ถูกระเบิด

ตอนที่ไปถึงหมู่บ้านวาคะ ที่หลังผมยังเต็มไปด้วยเศษแก้วแตกที่มคาอยู่ ทุกวัน ผมจะไปตีแม่น้ำ และให้ภรรยาทำความสะอาดหลังให้ เลือดที่หลังจับเป็นก้อนแข็งติดรังคาลัยางมะตอย เมื่อภรรยาผมใช้เข็มทิ่มเอาก้อนเลือดนี้ออก เศษกระดูกก็จะหลุดติดออกมาด้วย ภรรยาผมเอาเศษแก้วออกให้ผมที่แม่น้ำแบบนี้อย่างต่อเนื่องอยู่เป็นอาทิตย์ใช้เวลาถึง 10 วัน จนคิดว่าได้เอาออกไปหมดแล้ว แต่เมื่อราวๆ ปี ค.ศ.1955 เศษแก้วที่ค้างอยู่เกิดเป็นหนอง และผมต้องไปให้หมอที่โรงพยาบาลที่ซาโกมะจิตัดเอาออกให้ เรื่องต่อไปนี่เกิดขึ้น หลังจากที่ไปถึงหมู่บ้านวาคะได้สักพัก ก่อนที่จะอยู่ในสภาพที่อ่อนใจแล้วว่าได้เอาเศษแก้วออกหมดแล้ว พ่อผมเดินทางมาจากโอโนมิจิ เพราะผมติดต่อไปที่โอโนมิจิไม่ได้ พ่อมาเพื่อปรึกษาว่าจะจัดงานศพผมที่ไหนดี แก่ไม่รู้ว่าผมยังมีชีวิตอยู่ พอรู้ว่าผมยังมีชีวิตอยู่ แก่ทั้งดีใจและประหลาดใจมาก แก่เพียงดื่มน้ำชาที่เฉลียง แล้วก็รีบเดินทางกลับโอโนมิจิทันที

ที่หมู่บ้านวาคะ ผมไม่ได้รู้สึกว้าวัยะภายในของผมผิดปกติ กลับออกจะแข็งแรงด้วยซ้ำ ผมพักรักษาตัวอยู่ที่นั่นประมาณ 3 สัปดาห์

ปลายเดือนสิงหาคมหรือต้นเดือนกันยายน ผมกลับมาที่อิโรชิม่า และเข้าทำงานตามเดิม

หลังจากที่กลับเข้าทำงานสักพักใหญ่ ผมคิดว่าคงจะเป็นราวๆกลางเดือนกันยายนเพราะช่วงนั้นลูกเกาลัดเริ่มร่วง ผมมีอาการถ่ายเป็นเลือด จึงกลับไปที่บ้านพ่อแม่ของผมที่โอโนมิจิเพื่อรักษาสุขภาพ ทุกคนรวมทั้งหมอดูด้วยคิดว่าผมเป็นโรคบิด และคุยกันจนถึงขั้นที่ว่าสมควรหรือไม่ที่จะแยกตัวผมออกไปอยู่ต่างหาก พี่สาวผมหุงข้าวเกาลัดให้ผม ผมกินข้าวนี้แล้วเลือดก็หยุด ซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องแปลก ที่โอโนมิจิ ผมกินข้าวได้มาก ผมพักรักษาตัวอยู่ที่นั่น 4 • 5 วัน พอแข็งแรงขึ้น เลยกลับมาที่อิโรชิม่าอีกเพื่อกลับเข้าทำงานตามเดิม

- **การดำเนินชีวิตหลังสงคราม**

ตอนที่กลับเข้ามาทำงานนั้น มีพนักงานเป็นจำนวนมากที่ไม่มีที่อยู่ พวกเราอาศัยอยู่ด้วยกันที่ชั้น 5 ของบริษัท ตอนแรกพวกเราต้องทำอาหารกินเอง แต่ตอนหลังบริษัทจ้างคนมาทำอาหารให้

เนื่องจากผมขับรถยนต์ได้ งานของผมก็คือการขับรถบรรทุกขนอุปกรณ์จากแผนกวิศวกรรมไปทั่ว ไปที่โรงไฟฟ้าทุกโรงที่อยู่ภายในจังหวัด

ปี ค.ศ.1946 ครอบครัวผมย้ายกลับมาและเราได้อยู่ด้วยกันอีกครั้ง หลังเลิกงาน เพื่อนร่วมงานซื้อเสียบ้าน และสร้างบ้านให้ที่ตำบล เอโนะมะจิ ผมอาศัยอยู่ที่ตำบลเอโนะมะจินี้ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นับเป็นเวลา ได้ 30 ปี

ชีวิตโดยทั่วไป มีเรื่องหลายเรื่องที่น่าลำบาก แต่เรื่องอาหารการกินพ่อแม่ภรรยาส่งข้าวสารมาให้ เราก็เลยไม่ขาดสน แต่เสื้อผ้ากับที่นอนที่เก็บไว้ในโกดังบริษัทนั้น ถูกไฟไหม้หมด ไม่มีอะไรเหลือ ผมต้องเอาถุงกระดาษเย็บเป็นกางเกงใน ทางโอโนมิจิส่งที่นอนมาให้ ผมเริ่มต้นจากหนึ่งใหม่ โดยได้รับความช่วยเหลือจากทุกคน

- **เกี่ยวกับสุขภาพ**

ลูกสาวคนที่ 2 ของผมเกิด เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1947 จริงๆแล้ว ผมเป็นกังวลเกี่ยวกับผลกระทบอันเกิดจากรังสีปรมาณูมาก สมัยที่แกยังอยู่นูบาล เลือดกำเดาแกลไหลไม่หยุด พอแกมีอะไรที่ต่างไปจากเด็กคนอื่น ผมเคยคิดว่าเป็นผลสืบเนื่องจากกัมมันตภาพรังสี

ตัวผมเอง ค.ศ.1956 ผมเกิดมีเนื้องอก และกลายเป็นโรคค้ำยมะเร็งที่ปอด (Tuberculoma of the lung) จำนวนเม็ดโลหิตขาวมี 2000 ตอนน้อยๆก็จะเหลือแค่ 1000 น้ำหนักตัวก็เหมือนกัน จาก 65 กิโลกรัม ลดลงมา 8 กิโลกรัม ผมเข้ารับรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่ ฮาระ ตำบลฮัตซึกาอิจิ (ปัจจุบันคือเมืองฮัตซึกาอิจิ) รวมเป็นเวลา 1 ปีกับ 3 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1956 ถึง เดือน กันยายนค.ศ. 1957 ผมลาป่วยกับบริษัทนานถึง 2 ปี ผมเข้าโรงพยาบาลวันที่ 7 เดือน กรกฎาคมซึ่งตรงกับวันทานาบาตะพอดี เวลาอาหารเช้า ลูกสาวซึ่งเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 2 พูดว่า “ วันนี้เราจะไปพบดวงดาว กันไม่ใช่หรือ แต่เนี่ย ต้องลากันแล้วนะ ” ทุกคนร้องไห้เมื่อได้ฟังคำพูดดังกล่าว

หลังจากนั้นเป็นต้นมา ผมแข็งแรง และไม่เคยเจ็บป่วยหนักๆ อีกเลย ราวๆ 10 กว่าปีก่อน ผมเกิดภาวะเลือดไหลไม่หยุด ต้องเข้ารับรักษาตัวที่โรงพยาบาลนิเซกิ จนเลือดหยุด หมอต้องฉีดยาห้ามเลือดให้ผม

เมื่อ 4 ปี ก่อน ผมเข้ารับการรักษาโรคมะเร็งที่ต่อมลูกหมาก ตอนนั้นผมได้รับใบรับรองสถานะว่าเป็นผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณู

- **สิ่งที่ผมคิดอยู่ในปัจจุบัน**

ขณะนี้ ผมอายุ 94 ปี ผมสำนึกในบุญคุณที่ทำให้ผมมีชีวิตยืนยาวอยู่จนกระทั่งทุกวันนี้ ผมเป็นหนี้

บุญคุณภรรยาผม นอกจากนี้ ลูกๆผมก็ดูแลผมดีมากจนผมไม่รู้จะพูดอะไรได้มากไปกว่าคำว่า
“ขอบคุณ”

คิดถึงแม่

คาวงุจิ ฮิโรโกะ

- **สภาพก่อนวันที่ 6 สิงหาคม**

เวลานั้นบ้านของฉันอยู่ที่ตำบลคามิเทมะ ครอบครัวมีกันสี่คนแม่ พี่ชาย พี่สาวและตัวฉัน พ่อชื่อ โอโมยะ โดชิโอะ เสียชีวิตในสงครามที่ประเทศจีนเมื่อปีค.ศ. 1938 เนื่องจากตอนที่พ่อเสียชีวิตในสงครามนั้น ฉันยังเล็กมากฉันจึงได้เห็นหน้าของพ่อแต่ในรูปเท่านั้น มีคนเล่าให้ฟังว่าเวลาที่ฉันดูรูปของพ่อที่ตั้งอยู่ในบ้านแล้ว ฉันก็จะพูดว่า “ไม่ได้เอารองเท้าแตะไปให้พ่อ พ่อก็เลยไม่ออกมาจากรูป”

แม่ชื่อชิซุโกะเป็นคนเลี้ยงดูพวกฉันมาแต่เพียงคนเดียว แม่เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการศึกษามากกว่าคนอื่น แม้แต่ในระหว่างสงครามก็ยังให้พวกเราเรียนเขียนคัดลายมือ เดินบันเล่ย์และอื่นๆ ตอนที่พี่ชายจะสอบคัดเลือกเข้าโรงเรียนมัธยมต้นก็ได้สวดบนบานโดยเดินวน 100 รอบทุกเช้า พ่อพ่อตายแม่ก็มีความคิดว่าสิ่งเดียวที่จะเหลือไว้ให้ลูกๆ ได้คือการศึกษา

ด้วยเหตุนี้ แม่จึงทำงานมากมายหลากหลายอย่างตั้งแต่เช้าจรดค่ำทุกๆวัน พี่ชายและพี่สาวจะช่วยแม่ทำงานส่งหนังสือพิมพ์ในตอนเช้า แม้ว่าฉันจะยังเล็กอยู่แต่ก็จำได้ว่าเดินตามหลังทุกคนไปด้วย

ถึงแม้ว่าแม่จะมีงานยุ่งๆทุกวัน แต่เราก็ยังมีครอบครัวของลุงที่อาศัยอยู่ในเมืองเดียวกัน และก็ยังมีการครอบครัวที่อาศัยอยู่ที่ตำบลอิโรเซะ โมโตะซึ่งอยู่ใกล้ๆกันกับเมืองที่เราอยู่ด้วย นอกจากนี้ในสมัยนั้น เพื่อนบ้าน ก็ยังช่วยเหลือถ้อยทีถ้อยอาศัยกันได้เหมือนอย่างกับญาติ พวกเราจึงได้รับการดูแลช่วยเหลือจากคนที่อยู่รอบข้าง

ในช่วงนั้น โรงเรียนเป็นจำนวนมาก ดำเนินการอพยพหลบภัยกลุ่มและอพยพหลบภัยหมู่เครือญาติ ฉันซึ่งอยู่ประถมปีที่ 3 และพี่สาวชื่อสุมิเอะอยู่ชั้นประถมปีที่ 6 ของโรงเรียนเทมะถูกให้อพยพหลบภัยกลุ่มไปอยู่ในวัดที่อยู่ตำบลลุกิดด้วยกัน ถึงแม้ว่า แม่และพี่ชายชื่อโทชิยุกิจะเอาฉันและของอื่นๆมาเยี่ยมทุกอาทิตย์ แต่ในความรู้สึกของเด็กอย่างฉัน การที่ต้องอยู่ห่างจากแม่เป็นเรื่องที่ทรมานมาก พ่อแม่บอกว่า “ถ้าจะตายล่ะก็ ตายด้วยกันแม่ลูก” ฉันก็เลยบอกว่า “อยากกลับบ้านแล้วอยากกลับบ้าน” ก็เลยได้กลับมาที่บ้านที่คามิเทมะ ตอนนี้นานักดู ถ้ายังคงอยู่ที่ศูนย์หลบภัยนั้นต่อไป แม่และพี่ชายก็คงมาเยี่ยม และทุกๆคนก็อาจจะรอดปลอดภัยก็เป็นได้

- **สภาพของวันที่ 6 สิงหาคม**

วันนั้นโรงเรียนหยุด ฉันและเพื่อนบ้านออกไปเล่นกันข้างนอกบ้าน

บนท้องฟ้ามองไปเห็นไอพ่นของเครื่องบิน B29 ซึ่งกำลังบินอยู่ ฉันก็เลยรีบยกมือสองข้างขึ้นมาปิดตาปิดหูโดยอัตโนมัติเพราะในสมัยนั้นเราได้รับการฝึกให้ปกป้องตาและหูถ้าคิดว่าจะมีระเบิดตกลงมา การปิดตาทำให้ไม่เห็นแสงที่สว่างจ้าขึ้นมา

โชคดีที่ในขณะที่ฉันอยู่ตรงหน้าบ้านมีกำแพงเป็นเงาบังทำให้ไม่ได้รับบาดเจ็บและก็ไม่รู้สึกถึงความร้อน เพื่อนที่อยู่ด้วยกันก็เพียงแต่ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะเล็กน้อยเท่านั้น เราได้พากันคลานออกมาจากบ้านนั้นและฉันก็กลับบ้าน

พอกลับมาบ้านก็พบว่าแม่ซึ่งได้รับบาดเจ็บจากระเบิดกำลังรอฉันอยู่ วันนั้นแม่ออกจากบ้านไปรับการปันส่วนข้าวและในระหว่างเดินทางกลับบ้านก็ถูกระเบิด แม่รีบเอาแค่กระเป๋าฉุกเฉินจากในบ้านออกมาและพาฉันหนี

เมื่อมองไปรอบๆก็เห็นบ้านพังทะลาย ราวสะพานก็ถูกไหม้เป็นไฟ เราข้ามสะพานนั้นและเดินมุ่งหน้าไปทางโคอิ ระหว่างที่หนีมีคนที่ถูกไฟไหม้จ้นเข้ามาขอความช่วยเหลือจากเราร้องว่า “ขอน้ำหน่อย ขอน้ำหน่อย” แต่ตอนนั้น เราคิดแต่จะหนีอย่างเอาเป็นเอาตายทำเฉยเลยทำอะไรให้ไม่ได้ ฉันยังนึกเสียใจมาจนกระทั่งทุกวันนี้ว่าอย่างน้อยก็น่าจะถามชื่อของคนคนนั้นเอาไว้

ในที่สุดเราก็มาถึงโรงเรียนประถมโคอิ พอรู้สึกตัวก็รู้ว่าตัวเองทำเปล่า ก็ให้ฉันแปลกใจที่ว่าหนีมาท่ามกลางสิ่งปรักหักพังแต่ไม่ได้รับบาดเจ็บใดๆ

ที่โรงเรียน ในห้องเรียนและตามทางเดินมีคนบาดเจ็บเต็มไปหมดและที่นั่นแม่ก็ได้รับการปฐมพยาบาล แม่ถูกไฟไหม้รุนแรงที่แขน ขาและหลัง ที่หน้าก็ถูกไหม้เล็กน้อย แล้วหัวก็ขุบขุ่มเป็นรูใหญ่ การปฐมพยาบาลก็แค่ใส่ยาให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ตอนนี้มีมานึกก็ไม่ว่าใจเหมือนกันว่าได้รับการใส่ยาจริงหรือเปล่า

จากนั้นฉันกับแม่ก็มุ่งหน้าเดินทางไปยังตำบลโอโกอุจิซึ่งเป็นที่ๆถูกกำหนดให้เป็นสถานที่หลบภัย พอไปถึงที่นั่นเราก็ไปเก็บเอาหลังคาสังกะสีที่ตกอยู่มาคุ้มกันฝนเพราะมีฝนสีดำตกลงมาจากท้องฟ้า พอฝนหายได้สักครู่โทชิยุกิพี่ชายก็เดินทางมาถึง

ในตอนนั้น พี่ชายซึ่งกำลังเรียนอยู่ที่โรงเรียนอุตสาหกรรมมัธยมโทตะชั้นปีที่ 2 ถูกเกณฑ์ให้ไปทำงานในโรงงานที่คานาวาจิมาซึ่งอยู่ที่ชายฝั่งอุจินะ ดูเหมือนว่าระหว่างทางไปโรงงานกับเพื่อน ถึงบริเวณสะพานมิยุกิระเบิดก็ถูกทิ้งลงมา พี่ชายเป็นห่วงครอบครัวจึงล้มเลิกการไปโรงงานและรีบวกกลับมาที่บ้านทันที ตรงบริเวณสำนักงานใหญ่บริษัทรถไฟอิโรชิมานันมีไฟไหม้อยู่ทั้งสองฟาก เดินผ่านไม่ได้ จึงมุ่งหน้าไปทางโรงเรียนมัธยมต้นชูโตะ ข้ามแม่น้ำโมโตยาสุและแม่น้ำโตะโดยเร็ว จากนั้นก็ข้ามสะพาน กว่าจะถึงตำบลคันนงก็ประมาณเที่ยง พี่ชายเล่าว่าในระหว่างการเดินทางมีเด็กนักเรียนอนุบาลถูกตึกทับได้ขอร้องให้พี่ชายช่วย แต่เนื่องจากพี่ชายเร่งรีบที่จะไปตรวจสอบความปลอดภัยของครอบครัวจึงไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ พี่ชายบอกว่าน่าสงสารจริงๆ

ได้ฟังจากพี่ชายเล่าว่า พอกลับถึงบ้านก็เห็นว่าไฟได้ลามเข้ามาถึงข้างบ้านแล้วก็เลยรีบดับไฟ จากนั้น เมื่อเห็นว่าไม่มีใครอยู่บ้านจึงมุ่งหน้ามาตามหาพวกฉันที่โอโกอุจิ และได้มาเจอกันพร้อมหน้า

ส่วนพี่สาว ดูเหมือนว่าตอนเช้าของวันที่ 6 พี่สาวพูดกับแม่ว่า “ไม่อยากไปโรงเรียน” แต่แม่ซึ่งคิดอยากให้พี่สาวเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนมัธยมสตรีระดับสูงยามานะกะไม่ยอมให้หยุดเรียน เช้าวันนั้นแม่ก็ได้ส่งพี่สาวไปโรงเรียนเหมือนอย่างที่ทำทุกวัน แต่พี่สาวก็ไม่ได้กลับมาอีก

- **สภาพภายหลังวันที่ 7 เป็นต้นไป**

วันรุ่งขึ้นพี่ชายได้ไปตามหาพี่สาวที่โรงเรียนเทมมะ พี่ชายได้ยืนยันว่าวันที่ระเบิดถูกทิ้งลงมา พี่สาวกำลังทำความสะอาดห้องครูใหญ่อยู่ จึงได้เข้าไปค้นหาบริเวณนั้น แต่ตึกเรียนได้พังราบ ทุกอย่างได้กลายเป็นเถ้าถ่านไปหมด ไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย

เราสามคนแม่ พี่ชายและฉัน ได้พักอยู่ที่สถานหลบภัยตำบลโอโกอุจินั้น 2-3 วัน แต่แม่เป็นห่วงพี่สาวจึงได้กลับมาที่บ้าน

แต่นั้นหลังจากที่กลับมาบ้านก็ล้มหมอนนอนเสื่อตลอด แผลของแม่นั้นได้รับการใส่ยาที่โรงเรียนโคอิแต่เพียงครั้งเดียว

โชคดีที่บ้านเราไม่ได้ถูกไฟไหม้หมด เพื่อนบ้านพากันขนเอาที่นอนของเราออกมาใช้กัน อาซึโอโมยะ สุอะโกะเห็นเข้าก็โกรธและพูดว่า “ทำไมให้ที่นอนคนอื่น แต่แม่ตัวเองไม่ห่มผ้าให้” เรายังเด็กพี่ชายเป็นแค่นักเรียนโรงเรียนอุตสาหกรรมปีที่ 2 ตัวฉันก็อยู่ชั้นประถมปีที่ 3 เทียบกับสมัยนี้ก็อายุเท่ากับเด็กนักเรียนมัธยมต้นและประถม เด็กๆอย่างเราทำอะไรไม่ได้เลย หลังจากที่ออกมาอาภียบาลแม่และคุณแลพวกฉัน สามีอาซึ่งเป็นน้องชายพ่อชื่อชิเกะโอะซึ่งถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารที่ยามาคุจิ แต่ด้วยเหตุผล ที่ภรรยาและลูกสาวโนบุเอะอยู่ที่อิโรชิม่าอีกสองวันต่อมาแกจึงกลับมาอิโรชิม่า ถ้าไม่มีอาสาและอา ผู้ชายฉันคิดว่าเฉพาะพวกเราเด็กๆคงจะแย่ทีเดียว

น่าดีใจที่หน้าแม่ที่ถูกไฟไหม้นั้นหายเร็ว แต่แผลใหม่ที่หลังของแม่นั้นทำยังไงก็ไม่หาย พอแผลที่หลังแห้งคิดว่าจะหาย อยู่ดีๆผิวหนังก็ลอกออกมา ด้านในของผิวหนังนั้นมีหนองเต็มไปหมด ถ้าแผลหนองที่หลังก็จะเพิ่มและติดแน่นจนแกะออกไม่ได้ แม่นอนอยู่ในมุ้ง ฉันและพี่ชายนอนอยู่ข้างๆ ฉันรู้สึกวากลิ่นเหม็นของหนองนั้นเหม็นมาก

ถึงแม้แม่จะได้รับบาดเจ็บมากถึงขนาดนั้นแต่แม่ก็ไม่เคยพูดสักคำว่า “เจ็บ” หรือ “คัน” น้ำก็ไม่อยากได้ แต่แม่จะบอกว่า “อยากกินลูกท้อ อยากกินลูกท้อ” อาจึงไปซื้อมาให้จากอิโนงุจิ ตอนนี้นานี้ก็ดู แม่คงจะคอแห้ง

แม่เสียชีวิตในตอนรุ่งสางของวันที่ 4 กันยายน พวกฉันเพิ่งเริ่มจะรับรู้แม่ตายแล้วก็ตอนที่อา มาบอกว่า “อ้า..นี่พวกเจ้า แม่ตายแล้วนะ” ซึ่งก่อนหน้านีทั้งฉันและพี่ชายไม่ได้คิดอะไรเลย คิดๆดูแม่มีชีวิตอยู่มาได้ตั้งหนึ่งเดือนทุกๆที่หัวเบะและได้รับบาดเจ็บอย่างหนักขนาดนั้น ทหารจะห้ามคนบาดเจ็บใส่รถบรรทุกไปยังที่หลบภัยนอกเขตเมือง แต่แม่นั้นจะไม่ยอมห่างจากบ้านอย่างเด็ดขาด จนกว่าจะได้รับข่าวคราวเกี่ยวกับพี่สาว มีคนที่บาดเจ็บคล้ายคลึงกับแม่ และได้รับการรักษาที่เขตพยาบาลนอกเมืองจนแข็งแรงกลับมาก็มี ฉันคิดว่าแม่มีชีวิตอยู่ได้เพราะเป็นห่วงพี่สาวที่ยังไม่กลับมา และด้วยความอยากที่จะเจอพี่สาวนั่นเอง

ครอบครัวได้ทำการเผาศพของแม่ที่ศาลาโคเวเซอิทันทีในวันที่แม่ตาย แต่ฉันไม่ได้รู้สึกเศร้าโศกเสียใจ น้ำตาก็ไม่ไหล ฉันคิดว่าความรู้สึกฉันคงจะด้านชาไปแล้ว ในวันที่นั้นฝนตกทำให้ศพของแม่เผายาก

ในตัวเมือง ดึกและอาคารพังทลายและถูกเผากลายเป็นที่ราบโล่งเตียน จากที่บ้านเราสามารถมองเห็นไปได้ไกลถึงสถานีอิโรชิม่าและนิจิม่า มีซากศพคนตายอยู่ทุกหน ทุกแห่ง ศพที่อยู่ในแม่น้ำนั้นทหารจะดึงขึ้นมาเผา มีศพที่อยู่ในสภาพนั้นนานเป็นเดือนก็มี พวกฉันเห็นสภาพเหล่านั้นจนชินเดินผ่านไปมาได้เป็นปกติ เราไม่รู้ว่าจะเปิดปรมาณูกี่อะไร และเพราะไม่มีของจะกิน เราก็กินหัวมันที่ปลูกในที่ดินแถวนั้น กินข้าวที่ถูกฝังอยู่ในดิน และกินของกินที่ถูกอาบรังสีกันอย่างหน้าตาเฉย

● การดำเนินชีวิตหลังจากถูกรังสีปรมาณู

หลังจากที่แม่ตาย พวกเราก็ไปอยู่กับญาติที่หมู่บ้านมิโคริอิ ญาติให้เราอาศัยอยู่ในโรงนา ปู่กับ ย่า นั้นเสียชีวิตไปก่อนล่วงหน้าแล้ว ตอนที่ระเบิดปรมาณูกำลังลงมานั้นปู่โอโมยะ โทเมคิจิและย่า มาซึโนะอยู่ในห้องนั่งเล่น จึงไม่ได้รับบาดเจ็บ แต่พอมาถึงหมู่บ้านมิโคริอิปู่ซึ่งเคยแข็งแรงนั้น ร่างกายก็ทรุดลงและเสียชีวิตลงหลังจากที่แม่เสียชีวิตได้ 5 วัน ส่วนลุงที่ชื่อโซโซะที่อาศัยอยู่กับปู่ย่าที่ ตำบลอิโรซะโมโตะ คาดว่าตอนที่ระเบิดตกนั้นน่าจะอยู่บริเวณหน้าประตูบ้าน แต่หลังจากนั้นก็ไม่ได้ข่าวคราวอีกเลย

ที่มิโคริอิ การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็นมาทำให้มีเรื่องไม่ราบรื่นเกิดขึ้น มากมาย ฉันไปโรงเรียนที่หมู่บ้านมิโคริอิอยู่ปีนึงและหลังจากนั้นก็กลับมาที่อิโรซะะ ทุกคนร่วมแรงกันปรับพื้นที่ๆบ้านเคยตั้งอยู่และก็สร้างบ้านแบบง่ายๆอยู่กัน อาสองสามีภรรยาที่ทำหน้าที่แทนพ่อแม่รับเลี้ยงพี่ชายและฉันเสมือนลูกแท้ๆฉันจึงไม่ได้มีความรู้สึกเหงาแต่อย่างใด

แต่ยิ่งโตขึ้น ฉันก็ยิ่งคิดถึงแม่มากขึ้น เวลาที่เห็นลูกพี่ลูกน้องที่ถูกเลี้ยงมาเหมือนกันเรียนจบชั้น ประถมและจะไปเรียนต่อเป็นครูการเรือนก็รู้สึกอิจฉาและเหงา ฉันอาศัยที่บ้านของอาจนกระทั่ง แต่งงาน ที่บ้านอาฉันมีกิจการทำเครื่องเรือนและฉันก็ได้ทำงานทำบัญชีอยู่ที่นั่น

● แต่งงานและป่วย

สมัยก่อน คนที่ถูกรังสีปรมาณูส่วนใหญ่จะปกปิดไว้เป็นความลับ โดยเฉพาะผู้หญิงเพราะว่าส่งผลเกี่ยวเนื่องไปถึงเรื่องการแต่งงาน คนที่ไม่ได้ยื่นขอบัตรสุขภาพสำหรับผู้ที่ถูกรังสีปรมาณูก็มีมาก ฉันเองก็ไม่ได้ยื่นขอทันทีตั้งแต่แรกมาขอเอาทีหลัง การแต่งงานของฉันนั้นฉันคิดมาโดยตลอดว่าอาสองสามี ภรรยาคงเป็นคนตัดสินใจเลือกคนที่จะแต่งงานให้ มีการดูตัวกันและก็แต่งงานกัน โชคดีที่คนที่ฉันแต่งงานด้วยไม่ได้คิดติดใจกับความเป็นผู้ถูกรังสีปรมาณูของฉัน

หลังจากแต่งงานฉันก็กังวลเกี่ยวกับลูกที่จะเกิดมา ฉันป่วยเป็นมะเร็งต่อมไทรอยด์ พี่ชายของฉันและลูกพี่ลูกน้องก็เป็นมะเร็ง ลูกของฉันที่เกิดมาก็ป่วยเป็นเนื้องอกเกี่ยวกับประสาทการรับฟัง นี่ก็คงเป็นผลจากรังสีปรมาณูที่ทำให้เจ็บป่วย

- เพื่อสันติภาพ

ฉันมักจะเล่าประสบการณ์ของฉันให้พวกเขาฟัง ไปพิพิธภัณฑด้วยกันแล้วก็เล่าถึงเหตุการณ์ในวันที่ระเบิดปรมาณูถูกทิ้งลงมาให้เขาฟัง

สมัยก่อนการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นยุ่งยากไม่ค่อยได้ไปไหว้สุสานประจำครอบครัวกันเท่าไร แต่เดี๋ยวนี้ได้ไปไหว้สุสานและพูดคุยกับคนอื่นก่อนกลับบ้านบ่อยๆ ถ้าแม่ยังมีชีวิตอยู่ฉันก็คงจะได้ตอบแทนบุญคุณแม่ เวลาที่เห็นคนอายุรุ่นราวคราวเดียวกันกับแม่ ฉันจึงคิดอยากจะทำอะไรให้พวกเขาในส่วนที่ฉันทำตอบแทนบุญคุณให้แม่ไม่ได้

นอกจากนี้ ฉันก็ยังสำนึกในบุญคุณของผู้คนจำนวนมากที่ได้เสียสละชีวิต ทำให้ฉันมีชีวิตอยู่มาได้ อย่างแข็งแรงจนกระทั่งทุกวันนี้ และเมื่อนึกถึงแม่ที่ตายไป ฉันก็คิดว่าฉันอยากมีสุขภาพที่แข็งแรง และมีชีวิตที่ยืนยาวเพื่อลูกๆ ของฉัน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในฤดูร้อนนั้น
สิ่งที่อยากจะลืมแต่ก็ลืมไม่ลง

ชิโมตะเกะ จิโยโกะ

- การดำรงชีวิตในระหว่างสงคราม

ฉันเกิดที่หมู่บ้านโทโนกะ อำเภอยามาเตะ จังหวัดฮิโรชิม่า (ภายหลังถูกเปลี่ยนชื่อเป็นตำบลคาเคะและในปัจจุบันคือตำบลอะกิโตะ) ในปี ค.ศ. 1921 ซึ่งตรงกับปีโชวะ ที่ 10

ประมาณปีค.ศ. 1926 หรือค.ศ. 1927 ฉันได้แยกจากพ่อแม่ไปอยู่ที่หมู่บ้านชิชิเกะ (ปัจจุบันคือตำบลอะกิโตะ) โดยได้อาศัยอยู่ที่บ้านอาจารย์สอนมารยาทที่มีชื่อเสียงและเข้มงวดท่านหนึ่งเพื่อเรียนการชงชาญี่ปุ่น การจัดดอกไม้ และมารยาทผู้ดีอื่นๆ การเรียนวิชาเหล่านี้ถือว่าเป็นคุณประโยชน์กับชีวิตคนเรามาก หลายปีหลังจากนั้นอาจารย์ท่านนั้นก็เสียชีวิตลง ฉันถูกขอร้องให้เป็นหัวหน้าครูที่หมู่บ้านชิชิเกะ ฉันได้ทำงานอยู่ที่นั่น โดยได้รับเงินเดือนจากหมู่บ้าน

ระหว่างนั้นฉันได้รู้จักกับหลานชายของผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านโทโนกะชื่อ คาวาโมโตะ อิซาซึ และได้แต่งงานกันในปี ค.ศ.1944 (ปีโชวะที่ 19) ที่เราได้มีโอกาสรู้จักกันก็เพราะพ่อของฉันทำงานที่ที่ว่าการของหมู่บ้านโทโนกะหลังจากแต่งงานก็ไปอยู่กับพ่อแม่สามีรวม 4 คน (พ่อแม่ชื่อ คามะซาบุโร แม่สามีชื่อ เซกิโยะ) ที่บ้านใกล้สะพานชูรุมิ ตำบลอิชิยามา ฮอมมะจินเมืองฮิโรชิม่า สามีทำกิจการขายนาฬิกา แต่เนื่องจากในเมืองๆหนึ่งไม่จำเป็นต้องมีธุรกิจแบบเดียวกันนี้หลายร้าน สามีจึงออกไปทำงานข้างนอก ประกอบกับสถานการณ์สงครามเข้มงวดมากขึ้น บ้านหนึ่งหลังก็ไม่จำเป็นต้องมีแม่บ้านเต็มตัวถึงสองคน ยุคนี้เป็นยุคที่ผู้หญิงทำงานนอกบ้านได้ ฉันก็เลยไปทำงานในโรงงานผลิตอาวุธสงครามที่ตำบลคาสุมิที่พ่อแม่ทำงานอยู่ตั้งแต่วันรุ่งขึ้นถัดจากวันแต่งงาน

- ก่อนการทิ้งระเบิดปรมาณู

บ้านเกิดของแม่สามีก็อยู่ที่หมู่บ้านโทโนกะเช่นเดียวกับกับฉัน เราวางแผนกันว่าจะกลับไปหมู่บ้านโทโนกะในวันที่ 3 สิงหาคม แต่แล้วรุ่งเช้าของวันที่ 3 แม่สามีก็บอกว่า “หนูไปล่วงหน้าก่อนเถอะ ตัวแม่จะขอกลับไปตอนเทศกาลคารพบรรพบุรุษ (โอบ็อง) สัก 10 วัน ” ดังนั้นก็เลยเป็นว่าฉันกลับไปบ้านเกิดที่หมู่บ้านโทโนกะตั้งแต่วันที่ 3 ถึง 5 สิงหาคมคนเดียว ตอนที่ฉันกำลังข้ามสะพานชูรุมิอยู่ แม่สามีก็วิ่งตามมา ขึ้นรถคันแรกที่อยู่ในสภาพดีมาให้แล้วพูดว่าขึ้นเก็บ ไว้ที่ฮิโรชิม่า เวลาที่มีการทิ้งระเบิดทางอากาศก็ไม่รู้ว่าจะเป็นยังไง ให้ฉันอารมณ์นี้ไปไว้ที่บ้านเกิด แล้วก็พูดกับฉันว่า “ฝากความคิดถึงถึงคุณพ่อคุณแม่ด้วย แล้วให้กลับมาวันที่ 5 ตามสัญญานะ” นี่ก็คือคำพูดสุดท้ายของแม่สามี แต่ทว่าตอนนั้นฉันไม่ได้คิดว่านั้นจะเป็นคำพูดสุดท้ายเลย พอกลับมาอยู่บ้านเกิดก็รู้สึกอยากอยู่สบายๆและอยู่ให้นานที่สุด ฉันก็เลยตั้งใจว่าจะขึ้นรถเมล์เที่ยวสุดท้ายของวันที่ 5 กลับ แต่ทว่าพอจะกลับจริงๆรถเมล์ที่ตั้งใจจะขึ้นก็ถูกยกเลิก เมื่อช่วยไม่ได้ฉันก็เลยวกกลับมาที่บ้านพ่อแม่ พ่อพ่อรู้ว่าฉันไม่ได้กลับก็คว่ำฉันและบอกว่า “คนที่ไม่รักษาสัญญานั้นใช้ไม่ได้ ต้องขอโทษคุณพ่อคุณแม่บ้านคาวาโมโตะ” และได้ส่งโทรเลขไปยังบ้านคาวาโมโตะมีข้อความว่า “จะให้จิโยโกะกลับไปแน่ๆในวันรุ่งขึ้น ”

- ตั้งแต่วันที่ 6 ถึงวันที่ 9 สิงหาคม

วันรุ่งขึ้น (6 สิงหาคม) เนื่องจากเกินเวลาที่ได้สัญญาไว้ ฉันควรจะรีบออกเดินทางจากบ้านตั้งแต่เช้า แต่ฉันกลับไม่ได้รีบร้อนอะไร ถ้าเผอิญฉันรีบออกจากบ้านแต่เช้า ฉันคิดว่าฉันคงจะเข้ามาอยู่ใกล้กับที่ๆระเบิดปรมาณูถูกทิ้งลงมามากขึ้น และแล้วก็ถึงเวลา 8 นาฬิกา 15 นาที หลังจากที่รู้สึกว่ามีแสงสว่างแปลบขึ้น ก็มีเสียงดังมากเหมือนกับแผ่นดินสะเทือนตามมา ทันใดนั้น ก็มีเศษกระดาษที่มีตัวหนังสือเขียนว่า “เมืองฮิโรชิมา” ที่ฉีกขาดและไหม้เกรียมลอยมา เมื่อเห็นดังนั้นฉันก็คิดว่าคงจะเกิดอะไรขึ้นที่ในเมือง ฮิโรชิมาแน่ๆ หลังจากนั้นสักครู่ก็มีข่าวแจ้งว่าเกิดเหตุร้ายแรงขึ้นที่เมืองฮิโรชิมาเหมือนอย่างที่ฉันคิดจริงๆ ฉันคิดจะกลับฮิโรชิมาแต่ เมืองฮิโรชิมาตอนนั้นไม่ได้อยู่ในสภาพที่ผู้หญิงและเด็กจะไปเดินได้ ฉะนั้นพ่อของฉันจึงได้เดินไปดูสภาพภายในเมืองฮิโรชิมาก่อน ตอนแรกไปที่บ้านที่ฉันอยู่ที่ตำบลอิชิยามา ฮอมมะจิ ก็ดูเหมือนว่าบ้านจะถูกไฟไหม้หมด ที่ตรงบริเวณซากบ้านมีแผ่นป้ายเขียนว่า “อยู่กันที่ที่พักโรงงานผลิตอาวุธ” ปักอยู่ พ่อก็เลยตามไป และได้พบกับสามี พ่อสามีและแม่สามีที่นั่น แต่แม่สามี ถูกไฟลวกอย่างหนักได้รับความทุกข์ทรมานมากถึงขั้นโคม่าแล้ว หลังจากที่พ่อตรวจดูสภาพของสามีและพ่อแม่ของสามีแล้ว ก็ดูเหมือนว่าพ่อได้ไปดูสภาพของลุงที่อาศัยที่ตำบลอิคาซึกิชิคะชิมะด้วย บ้านลุงนั้นพังราบและลุงได้หนีไปหลบภัยที่โคอิ ส่วนลูกพี่ลูกน้องที่เป็นนักเรียนซึ่งถูกเกณฑ์ไปสร้างอาคารหลบภัยนั้นเสียชีวิต พ่อฉัน หลังจากเดินไปโน่นมานี้แล้วก็กลับมาที่หมู่บ้านโทโนกะ เมื่อรู้จากพ่อว่าครอบครัวสามีอยู่กันที่ที่พักโรงงานผลิตอาวุธ ฉันก็ขึ้นรถเมล์และรถไฟ (สายคาเบะ) เข้าไปในเมืองฮิโรชิมาในวันที่ 8 สิงหาคม ระหว่างทางบริเวณที่โล่งหน้าสถานีรถไฟคาเบะ มีคนที่บาดเจ็บสาหัสจนแทบจะไม่มีลมหายใจนอนอยู่เต็มไปหมด ที่หมอนมีกระป๋องวางอยู่เพียงใบเดียว คนที่มาตามหาสมาชิกครอบครัวจะเข้าไปจ้องดูและเรียกชื่อ แต่ไม่มีใครมีเรี่ยวแรงที่จะขานรับ ฉันเห็นสภาพคนบาดเจ็บมากมายแบบนั้นแล้วทำให้ฉันนึกห่วงครอบครัวเป็นอย่างมาก

รถไฟวิ่งมาหยุดที่สถานีมิทาคิ ผู้โดยสารถูกให้ลงจากรถ จากตรงนั้นฉันก็แบกข้าว บัวคอง และของอื่นๆที่ได้รับมาจากบ้านเดินมุ่งหน้าไปสู่ที่พักโรงงานผลิตอาวุธ แต่รอบๆตัวฉันมีแต่ที่โล่งเตียนที่ถูกเผาไหม้ ไม่รู้ว่าจะเดินไปทางไหนดี มองไปทางไหนก็ไม่เห็นมีสิ่งก่อสร้างใดที่พอจะใช้เป็นที่สังเกตได้ ฉันก็เลยเดินวนไปวนมา มองไปเห็นมีกองไฟลุกอยู่ก็คิดว่าจะมีผู้คนอยู่บริเวณนั้นด้วยความที่อยากจะถามหนทางจึงเดินแวะเข้าไป แต่พอเดินเข้าไปใกล้ถึงได้รู้ว่าเป็นกองไฟที่เผาคนตาย มีศพถูกเผาอยู่ทั่วไปหมดไม่เกี่ยงว่าจะเป็นบนสะพาน ถนนหรือกลางทุ่งนา ถึงแม้ภาพการเผาศพจะเข้ามากระทบสายตา ฉันก็ไม่รู้สึกอะไรและก็ไม่รู้สึกหมีนด้วย นี่คงจะเป็นเพราะ ประสาทรับรู้ของฉันด้านชาไปนั่นเอง

ในที่สุดฉันก็เดินทางมาถึงที่พักโรงงานผลิตอาวุธตอนตี 3 ของวันที่ 9 สิงหาคม ตอนที่ไปถึงแม่ของสามีได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่ศพยังอยู่ตรงบริเวณนั้นเพราะเพิ่งเสียชีวิตไปได้ไม่กี่ชั่วโมง ตอนที่ระเบิดปรมาณูถูกทิ้งลงมา แม่สามีกำลังออกไปไร่ ร่างกายเกือบทุกส่วนถูกไฟลวก คางและหน้าอกถูก

ใหม่เกรียม มองแล้วเป็นสภาพที่น่ากลัวมาก พ่อสามีเล่าว่า เสียงกรางของแม่ที่เคยมีมาตลอดได้เงียบไป พอจุดเทียนส่องดูถึงได้รู้ว่าเสียชีวิตเสียแล้ว วันรุ่งขึ้นพ่อสามีทำหีบไม้ เอาศพของแม่ใส่แล้วนำไปเผาที่ไร่มัน

● การตายของสามี

ตอนที่ระเบิดตกสามีอยู่ในบ้าน ไม่ได้ถูกไฟลวกแต่อย่างใด มองด้วยตาก็ไม่เห็นมีร่องรอยบาดเจ็บอะไร สามีได้ยินเสียงกรีดร้องของแม่ที่กำลังทำไร่อยู่จึงออกจากบ้านเพื่อไปช่วย

ฉันลืมตาตื่นขึ้นมาตอนตี 5 ของวันที่ 15 สิงหาคม สามีพูดว่า “ยังไม่ต้องตื่นก็ได้ไม่ใช่หรือ” แต่วันนั้นเป็นวันครบรอบตาย 7 วันของแม่สามีก็เลยคิดจะทำขนมข้าวเหนียวปั้นเป็นของขวัญให้แม่ จากนั้นฉันก็ต้มข้าวต้มสำหรับเรา 3 คน พ่อเรียกให้สามีมาทานก็ไม่มีเสียงตอบรับกลับมา ภายในห้องขนาด 4.8 ตารางเมตร สามีนอนเคียงกับพ่อสามี แม้แต่พ่อก็ไม่รู้ว่าสามีเสียชีวิต เราอยากทำการเผาศพเร็วๆ เพราะ แม่ลงวันจะมาตอมที่ศพ ด้วยเหตุนี้แม่ตามความเป็นจริงแล้ววันที่สามีเสียชีวิตคือวันที่ 15 แต่เราได้แจ้งต่อนายทำใบมรณะบัตรว่าเสียชีวิต วันที่ 14 เพื่อให้ทำการเผาศพได้ในวันนั้นเลย พ่อสามีเป็นคนทำโรงศพ นำร่างของสามีใส่ในโลงและทำการเผา ตอนที่เผาศพแม่สามีนั้นพ่อสามีรู้สึกเศร้ามากที่ต้องเป็นคนจุดไฟเผาศพ ตอนที่เผาสามีก็เลยขอร้องให้ฉันเป็นคนจุดไฟ จริงๆแล้วมีข้อห้ามไม่ให้จุดไฟเผาคนที่มึลมหายใจอยู่จนกระทั่งถึงเช้าวันนั้น แต่ถึงกระนั้นก็ต้องเผา ฉันเป็นคนจุดไฟ แต่พอไฟเริ่มลุกฉันก็ไม่สามารถทนอยู่ตรงบริเวณนั้นได้ ฉันคิดว่าจะเดินออกห่างจากที่นั่นแต่ขาก็สั่น จะยืนก็ไม่ได้จะเดินก็ไม่ได้ ช่วยไม่ได้จึงคลานกลับออกมา แต่เนื่องจากการเผาศพอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง พื้นดินยังคงร้อนระอุอยู่ ฝ่ามือ หน้าแข้งและเท้า ของฉันจึงถูกไฟลวก

วันรุ่งขึ้นฉันไปเก็บกระดูกของสามี เมื่อมองไปบนท้องฟ้า ก็เห็นเครื่องบินของฝ่ายศัตรูบินอยู่แต่ไม่มีสัญญาณเตือนภัยก็ให้ฉันประหลาดใจเพราะฉันไม่รู้ว่าจะสงครามได้สิ้นสุดลงแล้ว

● โป้ตัสเซียม ไชยาไนต์สำหรับฆ่าตัวตาย

ที่โรงงานผลิตอาวุธ จะมีการแจกโป้ตัสเซียม ไชยาไนต์ให้กับผู้หญิงทุกคน ที่แจกยานี้ก็เพราะถ้าผู้หญิงถูกรังแกโดยทหารอเมริกันละก็จะเป็นเรื่องน่าบัดสี ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์แบบนั้นขึ้นก็ให้กินยานี้ ตอนสามีตาย ฉันเคยคิดที่จะกินยานี้ เพราะไม่มีความหมายที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป ระหว่างที่พ่อสามีไปยื่นใบมรณะบัตรที่ว่าการอำเภอ ฉันคิดว่าจะเอายานี้ใส่ปากแล้วดื่มน้ำตามไป แต่จุกคิดขึ้นมาได้ว่าเวลาพ่อสามีกลับมา แล้วพบว่าฉันตายไปอีกคนหนึ่ง พ่อจะรู้สึกอย่างไร ฉันจะตายไม่ได้ ฉันมีหน้าที่จะต้องดูแลพ่อสามี พ่อคิดได้ดังนั้นฉันจึงล้มเลิกความตั้งใจที่จะกินยานั้น ตอนเผาศพสามีฉันได้ตัดผมที่ยาวของฉันเผาไปพร้อมกับสามีด้วยแล้วพูดว่า “ขอโทษด้วยนะที่ฉันติดตามไปด้วยไม่ได้ ผมนี่เป็นตัวแทนความรู้สึกของฉันนะ” คิดๆดูถ้าไม่มีพ่อสามีอยู่ละก็ฉันคงกินโป้ตัสเซียม ไชยานายด์ตายไปแล้ว

หลังจากที่กลับไปหมู่บ้านโทโนกะแล้ว ถ้าฉันยังเก็บรักษาโปดัสเซียม ไชยานายดีไว้อย่างดีแบบนี้ แอมอยู่ใกล้มือด้วย จะทำอะไรก็ได้ไม่รู้ น้องชายคนเดียวของฉันก็เลยเอาไปเผาทิ้ง กลิ่นตอนที่เผาเหมือนอะไรบอกไม่ถูก

● การตายของพ่อสามี

ตอนที่อยู่ที่โรงงานผลิตอาวุธพ่อสามีได้รับกัมมันตรังสี พ่อถูกไฟลวกกลางหลังจึงต้องนอนคว่ำหน้าเวลานอน หลังจากที่สามีตายฉันก็คิดว่าจะไปหมู่บ้านโทโนกะกับพ่อสามี แต่แล้วพ่อสามีก็เสียชีวิตไปด้วยในวันที่ 25 สิงหาคม ตอนนั้นฉันอายุ 24 ปี สูญเสียแม่สามี สามี และพ่อสามีไปหมด เหลือเพียงลำพังคนเดียว ฉันคิดว่าตัวเองตายไปด้วยก็คงจะดีแต่ฉันต้องรับผิดชอบนำเอากระดูกของคนทั้งสามกลับไปสู่ครอบครัวที่บ้านเกิด ดังนั้นฉันจะยังตายไม่ได้

● ไปหมู่บ้านโทโนกะ

ในที่สุด ฉันก็นำกระดูกของสามี พ่อสามีและแม่สามีกลับไปหมู่บ้านโทโนกะในวันที่ 6 กันยายน และได้จัดงานศพที่บ้านญาติของสามี ตอนนั้นฉันพอมมาก สภาพร่างกายก็แย่ๆ พี่ๆน้องๆจึงช่วยกันดูแลฉัน ที่ฉันมีชีวิตอยู่มาได้ทุกวันนี้ก็เพราะความกรุณาของคนเหล่านี้ พี่ๆน้องๆเป็นผู้ที่มีบุญคุณกับฉันจริงๆ เวลาพวกเขากินอาหารกันก็จะให้ฉันกินด้วย สมัยนั้นเป็นสมัยที่ไม่มีอะไรจะกิน ถึงจะรู้สึกว่าจะไม่อยากกิน แต่ถ้าไม่กินก็รู้สึกเสียดาย ฉันจึงฝืนใจกินอาหารเข้าไปซึ่งก็นับว่าเป็นผลดีต่อฉัน

หลังจากที่กลับไปอยู่ที่หมู่บ้านโทโนกะแล้วก็ได้ไปที่ในเมืองฮิโรชิมากับพ่ออีกหลายครั้ง แต่มีอยู่ครั้งหนึ่งฉันถูกชาวต่างชาติที่เคยตกเป็นเชลยวิ่งไล่ตามทีในเมืองฮิโรชิม่า เวลานั้นเป็นช่วงหลังจากที่เกิดได้ฝุ่นซึ่มาคราซาคิ ฉันกำลังเห็นืดเห็น้อยจากการเดินกววนไปบนที่ที่ไม่ใช่ถนนอยู่พอดี มันหนักล้าวมมาก ฉันวิ่งหนีอย่างสุดชีวิต ฉันไม่มีทางลี้มมันได้เลย

● แต่งงานใหม่

ฉันแต่งงานใหม่ในปี ค.ศ. 1957 คนที่ฉันแต่งงานด้วยนั้นมีลูกติด 3 คน คนเล็กสุดเป็นเด็กผู้ชายอายุได้ 2 ขวบ ตอนแรกคิดว่าจะบอกปฏิเสธเนื่องจากฉันไม่เคยเลี้ยงเด็กมาก่อน แต่พอได้พบกับเด็กๆที่น่ารักมากและตัวฉันเองก็คงไม่มีทำที่ว่าจะมีลูกเองได้ ถ้าได้เลี้ยงเด็กคนนี้ก็คงจะมีความสุข ฉันก็เลยตัดสินใจแต่งงานในที่สุด

● ภาวะด้านสุขภาพ

ทุกวันนี้ ฉันยังกังวลด้านสุขภาพของฉันอยู่มาก ฉันไปหาหมอบ่อยๆ พอไปหาทันตแพทย์แถวบ้านเวลาถอนฟันแล้วเลือดไม่หยุดหมอก็บอกให้ไปหาอายุรแพทย์

เมื่อ 7 ปีก่อน (ปี ค.ศ. 2001) ฉันได้รับการผ่าตัดมะเร็งรังไข่ มะเร็งได้แพร่ไปที่ลำไส้ทำให้ต้องตัดลำไส้ออกประมาณ 50 เซนติเมตร ฉันเป็นมะเร็งรังไข่ซึ่งเป็นโรคที่รักษายากแถมยังแพร่ไปที่ลำไส้เล็ก ที่ได้รับการช่วยไว้ได้นี่ก็เป็นเรื่องแปลกทีเดียว

ตอนที่ฉันเป็นมะเร็งรังไข่ ฉันรู้สึกทรมานมากเรื่องการกินอาหาร มาในระยะหลังฉันเริ่มรู้สึกอึดอัดอีกก็เลยไปโรงพยาบาล หมอตรวจพบว่าเป็นโรคเกี่ยวกับลำไส้ และให้เข้าโรงพยาบาลเลย

- **การได้รับผลกระทบกัมมันตรังสี**

ตัวฉันเองถึงแม้ว่าจะไม่ได้ถูกรังสีโดยตรงแต่ถูกแมลงวันวางไข่ที่มือ เท้า หลังและที่อื่นๆ มีหนองทะลุออกมาจากผิวหนัง ตอนนั้นรู้สึกเจ็บมากๆ คล้ายกับตอนที่โดนตัวอาบู่ (แมลงกึ่งผึ้งกึ่งแมลงวัน) ต่อย ตอนนั้นก็ยังมีแผลเป็นที่หลังมากมาย ฉันจึงไม่อยากไปอาบน้ำที่บ่อน้ำร้อน หรือห้องอาบน้ำสาธารณะ

เวลาหมอที่โรงพยาบาลเห็นหลังของฉันก็มักจะถามว่าเกิดอะไรขึ้น พอตอบว่านั่นเป็นสาเหตุมาจากการถูกรังสีปรมาณู เคยถูกถามต่อว่าตอนที่โดนรังสีนั้นเปิดหลังอยู่หรือ ซึ่งมันไม่ได้เป็นอย่างที่ว่าหรอก

สันติภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ฉันคิดว่าสงครามเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ถึงแม้จะเป็นในบ้านก็ตาม ถ้ามีเรื่องระหองระแหงเกิดขึ้นก็เป็นเรื่องที่ไม่สนุก ดังนั้นต้องพยายามไม่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น

โ ช ค ดี แต้ ว น ะ

มียาจิ โตชิโอะ

- **ความเป็นอยู่ในเวลานั้น**

ผมเกิด ค.ศ. 1917(ปีไทโชที่ 6) ที่หมู่บ้าน นากาโนะโซว อำเภอมิตซึงิ (ปัจจุบันคือ ตำบล อินโนชิมานากาโนะโซวเมือง โอโนมิจิ) พ่อผมทำงานที่ไปรษณีย์ นากาโนะโซว แม่ผมเป็นแม่บ้านทำงานบ้าน และทำไร่ปลูกผักเล็กๆน้อยๆ ไปด้วย ผมมีพี่สาว 3 คน ตัวผมเป็นลูกผู้ชายคนแรก และมีน้องชายที่อายุน้อยกว่าผม 2 ปีหนึ่งคน ค.ศ. 1924 (ปีไทโชที่ 13) แม่คลอดน้องสาวอีกคนแต่เสียชีวิตทันที และหลังจากนั้นแม่ผมก็เสียชีวิตไปด้วย ผมกับพ่อสองคนอยู่ด้วยกันนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ค.ศ. 1939 ผมได้รับหมายเรียกตัว ผมถูกส่งไปสังกัดที่กองร้อยที่ 5 กองทหารปืนใหญ่สนามที่ 5 ตลอดเวลา 3 ปีในฐานะหัวหน้าสังกัดกองทหารเล็กๆ ผมไปร่วมสงครามที่ประเทศเวียดนาม และหลายแห่งที่ประเทศจีน หลังจากที่อยู่กองทหารผมไปทำงานที่ห้างสรรพสินค้ามารุซากิ สาขาอิทาริ ที่ถูกพี่ลูกน้องผมประกอบกิจการอยู่ ค.ศ. 1943 ผมย้ายไปทำที่กิจการเหล็กมียาจิ สาขาอิทาริ ที่ปู่ผมเป็นผู้ประกอบกิจการ ที่ผมย้ายงานก็เพราะเห็นว่าสำนักงานใหญ่อยู่ไม่ไกลจากบ้านพอสะดวกในการที่จะไปดูแล ผมแต่งงานช่วงที่ผมย้ายงาน ลูกชายคนโตเกิดเดือนเมษายนปี ค.ศ. 1944

ผมถูกเรียกตัวครั้งที่ 2 เดือน เมษายน ค.ศ. 1945 ตอนนั้น ผมให้ภรรยาและลูกอพยพไปอยู่ที่อินโนชิมามา คราวนี้ผมก็ถูกส่งไปสังกัดที่กองทหารปืนใหญ่สนามที่ 5 อีกเช่นกัน แต่คราวนี้ผมทำงานเกี่ยวกับทะเบียนทหารที่เกี่ยวข้องกับกองบัญชาการกลาง กำลังทหารส่วนใหญ่จะถูกส่งไปตามที่ต่างๆเพื่อป้องกันภายในประเทศจึงมีทหารเหลืออยู่ที่กองบัญชาการกลางเพียงเล็กน้อย ในบรรดานั้นทหารนายทะเบียนมีหน้าที่ทำสมุดรายชื่อทหาร และแจกจ่ายสมุดพกประจำตัวทหารเป็นหลัก เราไม่ต้องฝึกทหาร

นายสิบโท โอคาตะ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผมเกิดที่หมู่บ้านโคบายะเคะ อำเภวจินเซกิ (ปัจจุบันคือ ตำบลจินเซกิ โคะเง็น อำเภวจินเซกิ) เป็นบุคคลที่น่านับถือ เราแค่สองคนทำงานอยู่ในห้องเดียวกัน แกรักและเอ็นดูผมมาก

เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1945 มีการเปลี่ยนชื่อกองทหารมาเป็น กองหนุนทหารปืนใหญ่เขตจูโกกุ (กองร้อยจูโกกุ 111) กองทหารตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของปราสาทอิโรชิม่า ตึกโรงทหารสูงสองชั้น ได้ถูกสร้างขึ้นประมาณ 4 – 5 หลัง ภายในคูปราสาท มีทหารสี่กองร้อยตั้งประจำอยู่ที่นี้

- **สภาพก่อนถูกระเบิดปรมาณู**

ผมคิดว่าเมื่อผมออกจากกองทหารแล้ว ผมจะกลับไปทำงานที่เก่า ทางด้านบริษัทก็ดูจะคิดเหมือนผม เพราะประธานบริษัทมีจดหมายมาที่กองทหาร บอกว่า “ จะมีประชุมนัดแนะในเรื่องสำคัญอยากให้นำที่เมืองอิทาริหน่อย ” สำหรับตัวผม แม้จะพูดได้ว่าเป็นบริษัทที่ผมเคยทำงานอยู่ แต่ก็ปัญญาดี ผมเกลียดที่จะถูกมองว่าใช้ธุรกิจเป็นข้ออ้างเพื่อขอลาหยุด ผมเกรงใจและไม่ได้ขออนุญาตออกไปข้างนอก ตอนนั้น สิบโท โอคาตะ พูดกับผมอย่างมีน้ำใจว่า “ ไม่ต้องห่วง สบายใจได้ ผมจะขออนุญาตให้เอง ” ด้วยความกรุณานี้ ที่ทำให้ผมได้รับอนุญาตให้ออกไปข้างนอกเป็นพิเศษ คือวัน

อาทิตย์ ที่ 5 สิงหาคม ไปที่เมืองฮิการิ รุ่งขึ้นวันจันทร์ที่ 6 สิงหาคม ขึ้นรถไฟเที่ยวที่กำหนดจะมาถึง สถานีอิโรชิมาดอน 9 โมงเช้า แล้วตรงกลับมาที่กองทหาร

วันที่ 6 สิงหาคม ผมตื่นตี 4 ทานอาหารเช้า ไปขึ้นรถไฟที่สถานีฮิการิ เวลา 8.15 นาฬิกา ตอน ที่ระเบิดปรมาณูถูกทิ้งลงมานี้

ผมคิดว่าผมคงอยู่บริเวณก่อนถึงสถานีอิวาคุนิ อาจจะเป็นเพราะเสียงรถไฟวิ่งดังสนั่นอยู่ ทำให้ผมแทบ จะไม่ได้ยินเสียงอะไรจากข้างนอก

เลย เสียงระเบิดปรมาณู ผมก็ไม่ได้ยิน แต่ผู้โดยสารพูดขึ้นว่า “ ท้องฟ้าที่อิโรชิม่า มีกลุ่มควันก้อนใหญ่ คล้ายลูกบันลูนลอยขึ้นมา” แทบจะ

ในเวลาเดียวกันจากหน้าต่างด้านขวาทุกคนแหงนหน้าขึ้นมองไปในทิศทางเดียวกัน ประกาศในรถไฟก็ ไม่มี เราไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไรอยู่

อย่างนั้น รถไฟก็ยังคงแล่นมาเรื่อยๆแบบนั้น และหยุดลงแบบกระทันหันที่สถานีอิตซึกาอิชิ รถไฟคัน หน้าที่หยุดอยู่กับที่ ผู้โดยสารทุกคน

ถูกสั่งให้ลงจากรถ เพราะรถไฟเข้าไปใกล้อิโรชิม่าไม่ได้มากกว่านี้แล้ว ผมสัญญาว่า จะถึงสถานีอิโรชิ มาดอน 9 โมงเช้าและกลับเข้ากอง

ทหารทันที ผมได้แต่นั่งงงไม่รู้จะทำยังไงดี

ที่หน้าสถานีอิตซึกาอิชิ หัวรถจักรคายควันสีดำออกมา ทำให้บริเวณนั้นมีคราบดำว่าเป็นเวลา กลางคืน แค่มองเห็นคนเคลื่อนไหวต่างๆ สักพักเมื่อควันดำจางหายไป ผมก็สังเกตเห็นว่ามี รถบรรทุกสารวัตรทหารจอดอยู่ใกล้ๆ รู้สึกว่าเขาทำธุระเสร็จพอดี ผมร้องขอว่า “ ผมอยากกลับไปกอง ทหาร ขอผมขึ้นรถไฟจนถึงปราสาทอิโรชิม่าหน่อย ”เขาจึงตอบรับอย่างเต็มใจ เป็นสารวัตรทหารยศ นายสิบตรีกับนายสิบโทที่มาด้วยกัน 2 คน เขาไม่ได้รับบาดเจ็บอะไร แข็งแรงดี และไม่ได้ถูกระเบิด ปรมาณูโดยตรง ตอนนี้อย่างยังมีชีวิตอยู่ ผมอยากจะทำขอบคุณพวกเขา

● สภาพเมืองหลังจากที่ถูกระเบิดปรมาณู

ผมจำไม่ได้แน่ๆ จากอิซึกาอิชิ มาอิโรชิม่าผมเข้ามาตามทางสายใด แต่คิดว่าผมคงจะวิ่งมาตาม ถนนกลางทุ่งนา ซึ่งต่อมาผู้คนที่หนีภัยก็ได้ใช้ถนนเส้นนั้นเป็นทางหลบหนีออกมาเป็นจำนวนมาก หลังจากที่เราเข้าไปภายในตัวเมืองอิโรชิม่าแล้ว เราวิ่งไปตามเส้นทางตรง แต่ทว่าภายในตัวเมืองไม่มี สัญญาณบอกว่ามีสิ่งมีชีวิตอยู่เลย ไม่เห็นแม่แต่หมา แมว นี่เป็นเพราะว่าทุกคนได้หลบหนีออกไป หมดแล้วหรืออย่างไรไม่ทราบ

ผมขอให้สารวัตรทหารพาไปที่ปราสาทอิโรชิม่า แต่ผมถูกไล่ลงก่อนถึงสะพาน ไอโออิเล็กน้อย ระยะทางจากสะพานไอโออิไปที่กองทหารใกล้กันแค่เอื้อม ผมจึงคิดว่าจะเดินไป แต่ถนนถูกเผาไหม้ มาก เดินไม่ได้ ผมจะใช้สนับแข้งพันรอบรองเท้าบูทผูกเชือกของผม แต่ก็เดินต่อไปได้ไม่ถึงหนึ่งเมตร ผมเลยต้องหยุดยืนอยู่ตรงหน้าสะพาน ไอโออินั่นเอง

ที่สะพานไอโออี ระหว่างที่ผมเดินหน้าไปได้สัก 50 เซนติเมตร ผมถอยหลังกลับ 50 เซนติเมตร สลับกันอยู่อย่างนี้จนคิดว่าเวลาคงจะผ่านไปได้ประมาณ 1 ชั่วโมง ทันใดนั้น สายฝนเริ่มตกลงมาอย่างหนักเหมือนสายเข็มที่ตกลงมาที่มผิวหนัง สีดำของฝนทำให้บริเวณรอบๆ แลดูเหมือนกับเอาน้ำมันมาราด แต่เมื่อเอามือลองเช็ดหน้าเปียกดู กลับไม่รู้สึกร้อนเหมือนน้ำมันแต่อย่างใด บริเวณนั้นถูกเผาจนเป็นทุ่งโล่งเตียน ไม่มีแม้แต่ที่จะหลบฝน ผมเปียกโชกทั้งตัว ได้แต่รอให้ฝนหยุด

พอฝนหยุด ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมด อากาศกลับเย็นขึ้น เหมือนฤดูใบไม้ร่วง ต่างไปจากสภาพก่อนฝนตกโดยสิ้นเชิง ถนนที่ร้อนจัดก็ถูกน้ำฝนแช่ให้เย็น ทำให้ใช้เดินได้อีก

พอกลับไปดูที่กองทหาร ตึกโรงทหารอยู่ในสภาพที่น่าสังเวชใจเป็นที่สุด ตึกทั้งหลังพังกระจัดกระจายเป็นเสี่ยงๆ ถูกเผาไหม้กลายเป็นถ้ำถ้ำ แกมยังถูกน้ำฝนชะพัดหายไปจนหมดเกลี้ยง เหมือนกับว่าไม่เคยมีอะไรอยู่ที่นั่นมาก่อน

สิบโทโอคาตะ ถูกไฟเผาทั้งตัว อาการร่อแร่ แต่ยังมีลมหายใจอยู่ คนที่ถูกไฟลวกจะมีลักษณะหน้าตาเปลี่ยนไป ผมจำสิบโทโอคาตะไม่ได้ แต่สิบโทโอคาตะเป็นฝ่ายพูดขึ้นมาว่า “ มียาจิ โชคดีแล้วนะ ” จึงทำให้ผมทราบว่าเขาคือสิบโทโอคาตะ ผมแยกไปครั้งหนึ่ง เมื่อกลับมาที่นั่นในตอนเย็นอีกครั้ง สิบโทโอคาตะไม่ได้อยู่ที่นั่นแล้ว แกคงจะถูกหามไปที่ไหนสักแห่ง

ผมจำได้ไม่แน่นอน คิดว่าคงจะเป็นวันที่ 6 สิงหาคม ทันทีหลังจากที่ฝนคำหยุดตก ผมพบนายพลเอก ฮาตะ ชุงโรคุ แห่งกองบัญชาการทหารบก ที่ 2 นายทหารผู้ช่วยที่ติดตามมาซึ่งอยู่ข้างๆ ได้ออกคำสั่งกับผมว่า “ จงแบกท่านนายพลฮาตะ ขึ้นหลัง ข้ามแม่น้ำเทมมะไป อย่าให้ท่านเปียกนะ ” ท่านนายพลเป็นคนร่างเล็กเตี้ย ผมจึงแบกท่านข้ามแม่น้ำไปได้ตามคำสั่ง โดยไม่รู้สึกร้อนเลย

● การปฏิบัติการช่วยเหลือ

ทหารที่รอดตายจากระเบิดประมาณ 90 นายได้ไปรวมตัวกันสนามด้านทิศตะวันตก พวกเขาได้รับหน้าที่ให้เผาศพผู้เสียชีวิตซึ่งมีจำนวนมากมาฝากอง เมื่อวานนี้ 250 ราย วันนี้ 300 ราย

ระหว่างทำงาน ภาพที่ติดตามผมคือ ภาพศพทหารอเมริกัน 2 นายที่ล้มกลิ้งอยู่ที่บันไดปราสาทอิโรชิมา เวลานั้น มีเชลยศึกอเมริกัน 2 คนถูกจับมาไว้ที่ตึกใกล้ๆ ปราสาทอิโรชิมา ผมคิดว่าคงจะเป็นเชลยศึก 2 คนนั่นเอง

ในวันที่ 6 สิงหาคมนั้น พวกเราไม่มีอาหารกิน ผมพาทหารได้บังคับบัญชา 30 นาย ไปที่ที่ว่าการอำเภอเพื่อเจรจาต่อรองขอมรับขนมปังแห้ง แต่ผิดความคาดหมาย ผมกลับไปทะเลาะกับอำเภอ ขอมรับขนมปังแห้งไม่ได้ ในวันนั้นเราจึงเอาน้ำตาลละลายในน้ำร้อนดื่มแก้หิวไปอย่างช่วยไม่ได้ หลังจากวันที่ 7 สิงหาคม เราได้รับแจกข้าวปั้น และขนมปังแห้งจากหน่วยช่วยเหลือที่มาจากนอกเมือง

เราได้ออกปฏิบัติหน้าที่กู้ภัยติดต่อกันมาจนกระทั่งถึงปลายเดือนสิงหาคม ระหว่างนั้นเราต้องนอนกันอยู่กลางแจ้งโดยตลอด

ในที่สุด ก็มีคำสั่งยุบกองทหารในวันที่ 31 สิงหาคม ตอนที่ประกาศยุบก็มีการนำเอาข้าวของ

เครื่องใช้ต่างๆที่เหลืออยู่ในโกดังทหารมาแจกจ่ายให้กับทหาร ผมได้เสื้อผ้าทหาร และผ้าห่ม บางคนที่มาจากรอบครัวชานาได้รับแจกผ้า บางคนก็ขี่ม้านี้กลับบ้าน

วันที่ 1 กันยายน ผมขึ้นเรือที่มารับจากท่าเรืออิโตซากิ กลับอิโนชิม่า

● การป่วย

หลังจากที่กลับไปอิโนชิม่าได้ประมาณ 2 เดือน ขณะที่ถ่ายปัสสาวะอยู่กลางทุ่งนา ผมตกใจเพราะมีปัสสาวะสีน้ำตาลออกมาประมาณ 1.8 ลิตร หลังจากนั้น ผมก็ยังปัสสาวะเป็นสีน้ำตาลอยู่ นอกจากนั้นในปีต่อมาผมเข้าโรงพยาบาลด้วยโรคกระเพาะอาหารและลำไส้ หลังจากนั้น ผมมีอาการเจ็บที่ตบต้องเข้าโรงพยาบาลอีก ค.ศ. 1998 ผมเข้าโรงพยาบาลด้วยโรคมะเร็งที่กระเพาะปัสสาวะ ปัจจุบันผมก็ยังรักษาตัวอยู่

ผมได้รับสมุดพกประจำตัวผู้ถูกระเบิดปรมาณู เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1960 ก่อนที่จะขอรับสมุดพก ผมรู้สึกกังวลใจเพราะไม่รู้ว่าจะขอดีหรือไม่ ทางอำเภอก็แนะนำผมให้ขอ ผมก็เลยทำเรื่องขอรับสมุดพกเอาไว้ หลังจากนั้น ทุกครั้งที่ผมป่วยและคิดว่ามีสาเหตุมาจากรังสีปรมาณู ผมคิดว่าโชคดีที่ได้รับสมุดพกไว้

● การดำเนินชีวิตหลังสงคราม

หลังสงคราม ผมเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ดที่อิโนชิม่า เนื่องจากเป็นร้านขายของเบ็ดเตล็ดในบ้านนอก ไม่เพียงแต่ขายสินค้าประเภทอาหารเท่านั้น ยังขายข้าวสาร ข้าวสาลี น้ำมัน ภายหลังก็ยังนำเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านมาขายด้วย แม้จะไม่ได้ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย แต่ผมก็หาทางส่งให้ลูกได้เรียนจนจบมหาวิทยาลัย

ลูกสาวคนโตผมเกิด ค.ศ. 1946 แต่ทั้งแม่และลูกเสียชีวิตทันที ผมแต่งงานกับภรรยาคนปัจจุบันในปี ค.ศ. 1947 มีลูกชายคนที่สอง คนที่สาม และลูกสาวคนที่สอง ลูกที่เกิดหลังสงครามทุกคนอ่อนแอ ผมเป็นห่วงคิดว่าอาจเป็นเพราะได้รับผลจากผมที่ถูกกัมมันตภาพรังสี รู้สึกว่าภรรยาผมจะเป็นห่วงลูกสาวคนที่สอง เธอไม่ให้บอกว่าเป็นลูกของผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณู เพราะกลัวว่าจะถูกปฏิเสธการแต่งงาน

● เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาที่ถูกระเบิดปรมาณูเสียชีวิต

ถ้าสงครามยังคงดำเนินอยู่ต่อไปแบบนั้น ผมคิดว่าประเทศญี่ปุ่นคงอยู่ในสภาพที่ลำบากมาก ผมคิดว่าสันติภาพที่เรามีอยู่ในขณะนี้ เกิดขึ้นเพราะคนจำนวนมากได้เสียชีวิตให้

ผมไม่ได้ถูกระเบิดโดยตรง และมีชีวิตรอดอยู่ได้ เพราะความมีน้ำใจของสิบโท โอคาตะในตอนนั้น ที่ขออนุญาตให้ผมได้ออกมาข้างนอก วันที่ 6 สิงหาคมตอนที่พบกันนั้น คำกล่าวที่สิบโทพูดว่า “ มียาจิ โชคดีแล้วนะ ” เป็นคำพูดสุดท้ายที่สิบโทได้ทิ้งเอาไว้ ผมสะกิดใจมาตลอด “ผมจะต้องขอบคุณสิบโท

โอกาสให้ได้” ลูกผมเข้าใจความรู้สึกนี้ของผมดี พวกเขาช่วยกันสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และได้โทรศัพท์ไปที่วัดแต่ละแห่ง เพื่อค้นหาที่ตั้งสุสานของสืบทโโอกาสให้ผม

ปีค.ศ. 2007 พวกเราได้ไปไหว้เคารพสุสานของสืบทโโอกาสกันทั้งครอบครัว ผมได้กล่าวคำขอบคุณและสามารถยกภูเขาออกจากอกได้ในที่สุด

ความปรารถนาในสันติภาพสู่คนรุ่นหลัง

มาอะโดอิ โทกิโอะ

- **ชีวิตความเป็นอยู่ก่อนโดนทิ้งระเบิด**

ในขณะนั้นอยู่ในสมัยปีโชวะ20 ผมได้อาศัยอยู่กับฮิซาโยะซึ่งเป็นมารดา กับพี่สาวอีก 2 คนที่ คูสึโนะกิโจ บล็อกที่ 1 นะครับ ถึงแม้ว่าผมจะได้ชื่อว่าเป็นนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาชิมาซะ แผนกมัธยมปลายปีที่ 1(ระบบการศึกษาของญี่ปุ่นระหว่างปี ค.ศ. 1941-1947) นะครับ แต่ในแต่ละวันก็จะต้องถูกระดมพลให้ไปทำงานตามโรงงานต่างๆ ทำให้ไม่มีการเรียนการสอนในโรงเรียนเลยครับ ผมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้ง 40 คนได้ถูกระดมพลให้ไปทำงานที่ บริษัทนิสสันมอเตอร์ซึ่งตั้งอยู่ที่ มิซาซะฮอนมาจิ บล็อกที่ 3 สำหรับพี่สาวทั้ง 2 คนของผมนั้น พี่คาสึเอะก็ทำงานที่ทำการไปรษณีย์และพี่จิรุเอะก็ทำงานที่สาขาย่อยของโรงงานผลิตเครื่องบิน

- **วันที่ 6 สิงหาคม**

เช้าของวันนั้น ผมได้ประจำอยู่ที่บริษัทนิสสันมอเตอร์ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผมถูกระดมพลไป เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ถูกระดมพลไปด้วยนั้นก็ถูกแยกให้ไปทำงานอยู่ในโรงงาน ผมทำงานเบ็ดเตล็ดอยู่ที่ห้องธุรการ โดยจะต้องขนย้ายอะไหล่เมื่อได้รับคำสั่งจากโรงงาน เป็นต้น เนื่องจากในวันนั้นก็ได้รับการติดต่อให้นำตะปุตัวเล็กซึ่งเป็นอะไหล่จากโรงงานมา ผมจึงถือตะปุตัวเล็กจำนวน 2 ก่องออกจากห้องธุรการและเดินมุ่งหน้าไปยังโรงงานที่อยู่ลึกเข้าไปของอาคาร จู่ๆ ก็รู้สึกได้ว่า ตัวเองถูกปกคลุมด้วยแสงสีน้ำเงินปนขาวซึ่งเหมือนเปลวไฟจากเตาแก๊สพร้อมกับ ทัศนวิสัยที่ถูกทำให้ห่างไกลออกไป และร่างการก็ลอยขึ้นไปบนท้องฟ้า ถึงแม้ว่าในขณะนั้น สัญญาณเตือนภัยให้เตรียมพร้อมรับมือจะอยู่ระหว่างการยกเลิกอยู่จึงไม่อยู่ในสถานะพร้อมจะรับมือได้ แต่ผมก็คิดว่า จะต้องถูกทิ้งระเบิดอย่างฉับพลันแล้วแน่ๆเลยนะครับ ในเสี้ยววินาทีนั้นเอง ผมได้คิดว่า “สงสัยจะต้องตายแล้วสินะ”

ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าเวลาได้ผ่านไปสักกี่นาทีแล้ว แต่ผมก็รู้สึกรู้ว่า สติของตัวเองได้กลับคืนมา และได้เอนนอนอยู่บนพื้นดิน หลังจากที่เวลาผ่านไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทัศนวิสัยก็เริ่มจะเปิดเหมือนกับตอนที่หมอกค่อยๆจางหายไป ทำให้ผมคิดว่า “ยังมีชีวิตอยู่” นะครับ

รู้สึกว่าจะตกลงไปบนถังแก๊สที่ตกอยู่ใกล้กัน และผมได้รับบาดเจ็บแผลถลอกที่มือด้วยนะครับ พอมานึกดูตอนนี้ ลักษณะของผมในขณะที่ถูกระเบิดนั้น เนื่องจากว่าผมได้ตัดผมทรงเกรียนและได้สวมกางเกงขาสั้นกับเสื้อเชิ้ตแขนสั้นคอกลมเท่านั้น ดังนั้นบริเวณที่เปิดโล่งทั้งหมดน่าจะต้องเกิดเป็นแผลไฟไหม้อย่างแน่นอน แต่ในเวลานั้น ยังไม่สามารถที่จะรับรู้สภาพการณ์ของตัวเองได้ในทันที แม้แต่ความเจ็บปวดก็ยังไม่รู้สึกด้วยซ้ำไปนะครับหลังจากนั้น เนื่องจากผมไม่เห็นบรรดาเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ถูกระดมพลไปด้วยเลยทำให้เกิดความรู้สึกเป็นห่วงครอบครัวขึ้นมา จึงได้ตัดสินใจกลับบ้านไปนะครับ เมื่อเริ่มเดิน ก็ได้พบกับประตูขนาดใหญ่ของโรงงานที่ล้อมอยู่โดยที่มีคนประมาณ 3 คนถูกทับอยู่ข้างใต้นั้นด้วย ผมกับคนที่อยู่บริเวณโดยรอบนั้นได้ช่วยกันดึงพวกเขาออกมาจากตรงนั้นได้สำเร็จ หลังจากนั้นทุกคนก็พูดว่า “หนีกันเถอะ หนีกันเถอะ” แล้วก็ออกไปด้านนอกของโรงงาน

● สภาพหลังถูกระเบิด

เมืองทั้งหมดถูกปกคลุมด้วยอาคารหรือรั้วที่พังทลายซึ่งอยู่ในสภาพการณ์ที่แม้แต่ถนนก็มองไม่เห็นเลยนะครับ มีเปลวไฟขนาดเล็กที่กำลังคลั่งคลึงไปด้วยควันอยู่ทุกหนทุกแห่ง ผู้คนที่เดินอยู่ตามถนนทั้งหมดก็ได้รับบาดเจ็บ ไฟไหม้และยังพบเห็นคนที่อุ้มลูกหนีอยู่ด้วยนะครับ เมื่อเดินอยู่บนซากปรักหักพังหรือท่อนไม้ที่ถูกทับซ้อนกันอยู่ที่เกิดจากการพังทลายแล้ว ก็ได้มีตะปูที่โผล่ออกมาเสียบทะลุผ่านได้รองเท้าเข้าไปที่เท้าด้วย แต่เนื่องจากว่าอยู่ในอารมณ์ที่ไม่คิดชีวิตในเวลานั้นจึงไม่รู้สึกเจ็บอะไรเลย ถึงแม้ว่าจะได้ยินเสียงครวญครางอย่างแผ่วเบาว่า “ช่วยด้วย” ที่ดังมาจากข้างใต้ซากปรักหักพังตรงบริเวณปลายเท้าอยู่ แต่ผมก็ไม่สามารถที่จะสนองตอบต่อเสียงที่ร้องขอความช่วยเหลือนั้นได้เลย เพราะตัวผมเองก็ตกอยู่ในสภาพที่บาดเจ็บจากภายใต้สภาพการณ์ที่เหมือนกับบนรถ จึงตัดสินใจที่จะมุ่งหน้าไปที่บ้านต่อไป

เมื่อไปถึงบ้าน บ้านได้พังทลายลงไปทั้งหมดแล้ว ซึ่งที่นั่นควรจะมีมารดาภรรยาอยู่ แต่กลับไม่พบตัวเลย ผมซึ่งมีอายุเพียง 12 ปีในขณะนั้น จู่ๆก็ตกอยู่ในความรู้สึกที่เป็นกังวลขึ้นมาว่า “จากนี้ไปผมจะต้องอยู่คนเดียวแล้ว” “หมดหนทางแล้ว” และได้แต่ยืนดูบ้านของตัวเองที่พังทลายลงไปอยู่สักพักหนึ่งอย่างงงวย ทันใดนั่นเอง ก็ได้ยินเสียงที่พูดกับตนว่า “ไฟกำลังจะมาถึงแล้ว รีบหนีไป” ซึ่งดังมาจากบริเวณ โดยรอบจนในที่สุดก็ช่วยทำให้ผมตัดสินใจที่จะหนีได้นั่นเอง เมื่อผมกำลังเดินมุ่งหน้าไปยังสถานที่หลบภัยที่อยู่ชานเมืองซึ่งได้เคยตกลงกันไว้ล่วงหน้าภายในครอบครัว ก็ได้พบกับกะมะระคู่หนึ่งที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ถูกระดมพลไปยังโรงงานเดียวกันด้วย ซึ่งเขาอยู่ระหว่างการอพยพหนีภัยไปที่บ้านของญาติที่อยู่มิตะกิโจ และเขาก็ได้ชักชวนผม โดยพูดกับผมว่า “ไปด้วยกันสิ”

เนื่องจากมิตะกิโจนั้น ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สูงจึงดูเหมือนกับว่าจะได้รับความเสียหายไม่มากนัก มีเพียงกระจกของบ้านที่แตกอยู่เท่านั้น คุณป้าที่เป็นญาติพูดว่า “ดีแล้วล่ะที่ปลอดภัย ดีจริงๆเลย” แล้วก็นำข้าวปั้นมาให้กิน แต่ก็กินไม่ลงเพราะว่าไม่มีความรู้สึกอยากอาหารเลย นับจากนั้นเป็นต้นมา อาจเป็นเพราะรู้สึกอ่อนคลายลงก็ได้ ทำให้เริ่มรู้สึกถึงความเจ็บปวดที่ร่างกาย และรู้ว่ามิสิ่งที่ไม่ปกติเกิดขึ้นกับตัวเองแล้ว บริเวณที่ไม่ได้ถูกปกคลุมด้วยเสื้อผ้าทั้งหมดกลายเป็นเปลวไฟไหม้และเกิดเป็นดุ่มพองใสๆขนาดใหญ่ขึ้นบนผิวหนังทั่วทั้งร่างกายซึ่งมันมีขนาดที่ใหญ่โตถึงกับว่าสามารถขยับขึ้นลงเหมือนคลื่นได้เลยนะครับ เนื่องจากไม่ได้สวมหมวกเลยทำให้เกิดเป็นเปลวไฟไหม้ที่หัวและรู้สึกเจ็บจี๊ดๆไปด้วย ว่ากันว่าหาก 1 ใน 3 ของร่างกายเกิดบาดเจ็บจากเปลวไฟไหม้ก็จะทำให้เสียชีวิต แต่ของผมนั้นคิดว่าน่าจะมากกว่านั้นนะครับ

น่าจะก่อนเที่ยงนะครับที่ฝนเริ่มตก มันทำให้รู้สึกสบายดีกับร่างกายที่ผ่านความร้อนมาแล้วจริงๆ ผมจึงตากฝนอยู่อย่างนั้นสักพักหนึ่ง เมื่อมองดูที่น้ำฝนที่กำลังไหลอยู่ ก็พบว่ามันส่องแสงเปล่งประกายเหมือนกับน้ำมันอยู่ ซึ่งในเวลานั้น ผมไม่เข้าใจเลยว่ามันคืออะไร แต่มานึกดูตอนนี้แล้ว ที่แท้มันก็คือ “ฝนสีดำ” ที่ปนเปื้อนกับมันตรังสีอยู่นั่นเอง

หลังจากนั้น ผมจะต้องไปที่โรงเรียนที่ยะสิมูระ(ปัจจุบันคือเมืองอิโรชิม่า เขตอะซะชิมินามิ)ซึ่งเป็น

สถานที่หลบภัย จึงไปกล่าวอำลานะกะมูระคุงและก็ได้เริ่มออกเดินทางใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่เนื่องจาก รู้สึกร้อนที่ร่างกายมากจนทนไม่ไหว ผมจึงไปนำแสงกวาที่อยู่ในสวนที่อยู่ระหว่างทางมาบีบเพื่อเอาน้ำ ที่ได้มาทาบาดแผลไฟไหม้แล้วก็เดินต่อไป

เมื่อไปถึงที่โรงเรียนก็พบว่าที่นั่นได้มีการจัดตั้งสถานที่อยู่แลรักษาพยาบาลอยู่แล้ว และมีผู้บาดเจ็บจำนวนมากที่เอนนอนอยู่เหมือนกับปลาทูน่าที่ถูกตั้งเรียงอยู่บนพื้นดิน และที่นั่นก็เป็นทีแรกที่ผมได้รับการตรวจ ซึ่งเป็นเพียงการรักษาต่างๆด้วยการนำเอาน้ำมาดื่มสำหรับบริโภคมาทาที่บริเวณแผลเท่านั้นเอง แต่เนื่องจากว่ามีเหยื่อหรือผู้เคราะห์ร้ายจำนวนมากจนแทบจะล้น จึงมีการจัดสรรสถานที่หลบภัยขึ้นมาใหม่ เมื่อมีการเคลื่อนย้ายก็เป็นที่ทำให้ได้พบกับพี่สาวที่ชื่อจิรุเอะได้โดยบังเอิญ แต่ดูเหมือนกับว่า พี่สาวจะได้รับบาดเจ็บที่ส่วนหัวจากการโดนระเบิดที่บ้าน จึงมีผ้าพันแผลถูกพันอยู่ด้วย ในที่สุดผมก็ได้พบกับญาติแล้ว ทำให้ผมรู้สึกโล่งอกและคิดว่า “ที่แท้ ผมก็ไม่ได้อยู่คนเดียวนี่นา” และได้รู้จัก พี่สาวอีกด้วยว่า มารดาที่ปลอดภัยจากนั้นผมจึงไปหามารดา มารดาที่โดนระเบิดในขณะที่อยู่ที่เฉลียง ไม้กระดานของบ้านนั้น มีบาดแผลที่เหมือนถูกขวานตรงบริเวณขากับแผลไฟไหม้บนใบหน้า หลังจากนั้นก็ยังได้พบกับพี่คาสึเอะ ซึ่งเป็นพี่สาวที่โดนระเบิดในระหว่างปฏิบัติงานอยู่ที่ที่ทำการไปรษณีย์ได้อีกด้วย

พวกเราอยู่ที่ยะสึมูระจนกระทั่งสิ้นสุดสงคราม ยังจำได้เลยว่า ตอนนั้นเหมือนถูกห่อหุ้มไปด้วยความรู้สึกที่โล่งใจว่า “ไม่ต้องไปสงครามอีกแล้ว” พวกเราได้พักอยู่ที่ยะสึมูระประมาณ 2 สัปดาห์ จากนั้นก็ได้ย้ายที่อยู่ไปที่บ้านของญาติที่ตั้งอยู่ที่ทะเละคะคุน โทโนะมูระ (ปัจจุบันคือเมืองอะซะตะ ทะคะคะ) ซึ่งเป็นบ้านเกิดของบิดา

สภาพร่างกายของผมนั้น มีแต่จะเลวร้ายลงไปเรื่อยๆ ซึ่งดูเหมือนกับว่า คนรอบตัวเขาพูดถึงผมว่า “คงจะอยู่ได้อีกไม่นาน” ด้วยนะครับ เนื่องจากที่โทโนะมูระนั้น มีหมอมาตรวจให้ในรูปแบบของ ทำงานนอกสถานที่อยู่ ผมจึงถูกขนย้ายด้วยรถลากเพื่อไปรับการตรวจรักษาและนั่นเป็นครั้งแรกที่ผมได้รับการทายาสิขาวที่มีไว้สำหรับรักษาบาดแผลไฟไหม้โดยเฉพาะ ซึ่งในที่สุดผมก็ได้รับการรักษาที่ สัมกับเป็นการรักษาที่แท้จริงได้แล้ว แต่การรักษานั้นทำได้ยากลำบาก เนื่องจากบาดแผลไฟไหม้ที่ค่อนข้างจะหนัก จะถอดเสื้อผ้าก็ไม่ได้ จึงจำเป็นต้องใช้กรรไกรตัดเอาเท่านั้น และผมยังมีไข้สูงมาก ทำให้ไปห้องน้ำลำบาก จึงต้องมีคนช่วยพยุงเพื่อทำธุระส่วนตัว มารดาต้องกอดบาดแผลของตัวเอง เพื่อ เฝ้าไข้ผมซึ่งเป็นลูกคนสุดท้องและเป็นลูกชายเพียงคนเดียวให้ ผมยังจำได้ด้วยว่า มารดาจะใช้พัดช่วย พัดให้ตลอดทั้งคืน โดยไม่ยอมหลับนอนและพูดว่า “ร้อนโซ่มัย ร้อนโซ่มัย” ในช่วงที่บาดแผลไฟไหม้ ใกล้เคียงหายก็มีเลือดกำเดาออกมาบ่อยมาก ซึ่งยังคงมีครั้งหนึ่งที่เลือดกำเดาไหลไม่หยุด ทำให้คุณหมอ ถึงกับต้องใช้วิธีฉีดยาเพื่อห้ามเลือดด้วยนะครับ

สุขภาพของผมนั้นค่อยๆดีขึ้นเรื่อย ๆ ผมจึงเริ่มไปโรงเรียนท้องถิ่นได้ ที่โรงเรียนแห่งนั้นก็ เช่นเดียวกันที่มีนักเรียนประมาณ 3 คนที่ย้ายมาจากโรงเรียนในตัวเมืองอิโรชิม่าหลังโดนระเบิด

ช่วงประมาณเดือนกันยายน ผมมีความรู้สึกอยากรู้เรื่องสภาพของอิโรชิมามาก ผมจึงนั่งรถเมล์เข้า

ไปในตัวเมืองอิโรชิมาคนเคียว ในละแวกที่ใกล้เคียงกับร่องรอยที่น่าจะเป็นบ้านของผมนั้น มีเพื่อนบ้านสร้างกระท่อมแบบง่ายๆ ดำรงชีวิตกันอยู่และผมก็ยังมีโอกาสพูดคุยกับพวกเขาด้วย นอกจากนั้นก็ยังมีกระท่อมที่พอจะใช้หลบฝนหรือนำค้างได้ตั้งอยู่ทุกหนทุกแห่งด้วย เมื่อผมลองไปดูที่บริษัทนิสสันมอเตอร์ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ผมโดนระเบิด ก็ได้พบกับผู้จัดการ โรงงานเข้า โดยบังเอิญ ซึ่งเขาทักผมว่า “เป็นยังไงบ้าง สบายดีหรือเปล่า” ทำให้ผมได้มีโอกาสสอบถามเรื่องราวตอนที่เกิดระเบิดขึ้นได้ เมื่อได้รู้ว่าหลังโดนระเบิด มีเจ้าหน้าที่ธุรการหญิงคนหนึ่งที่กำลังทำงานอยู่ในห้องธุรการนั้น ถึงกับทำให้ลูกตากระเด็นออกจากเบ้าตาด้วย ทำให้ผมถึงกับรู้สึกหวาดกลัวอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากก่อนที่จู่โดนระเบิดนั้น ผมเองก็อยู่ในห้องธุรการนั้นด้วยเหมือนกัน สำหรับเพื่อนร่วมชั้นเรียน 40 คนที่ถูกกระดมพลให้ไปทำงานที่โรงงานเดียวกันนั้น หลังจากนั้น ผมก็ไม่มีโอกาสได้พบกันอีก แม้กระทั่งบัดนี้ก็ยังไม่รู้ความเป็นไปของพวกเขาได้เลย

● การสร้างชีวิตความเป็นอยู่ขึ้นมาใหม่อีกครั้ง

เวลาผ่านไป 2-3 ปีหลังจากนั้น เนื่องจากว่าในชนบทไม่มีแหล่งงานเลย จึงได้ย้ายฐานที่ตั้งกลับไปยังในตัวเมืองอิโรชิม่าอีกครั้งหนึ่ง เป็นเพราะว่าไม่มีประวัติการศึกษา ทำให้ต้องลำบากมากจริงๆ จนกว่าจะได้งานทำ แต่ก็เพื่อมีกินต่อไป ผมจึงยอมทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการส่งหนังสือพิมพ์หรือทำงานในสถานที่ก่อสร้างบ้าง

เมื่อผมอายุ 23 ปี ผมตกลงที่จะแต่งงานและผมก็มีความคิดว่า อยากจะให้ภรรยาได้รับรู้เรื่องราวของผมทั้งหมดเอาไว้ ผมจึงบอกเรื่องที่ผมถูกระเบิดปรมาณูให้ฟัง ภรรยายินยอมและเห็นชอบที่จะแต่งงานกับผมโดยรับรู้และเข้าใจ ในเวลานั้น ถึงแม้ว่าจะมีการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับผลสืบเนื่องของผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณูกันอย่างเต็มที่ แต่ผมก็พยายามมุ่งหน้าทำงานต่อไปโดยที่ไม่ให้ความสนใจกับมันเลย ลูกชายคนโตของผมเกิดเมื่อผมอายุ 27 ปี และในปีเดียวกัน พี่ชายของภรรยาก็แนะนำให้ไปทำงานที่บริษัทอุตสาหกรรมโตโย(ปัจจุบันคือมาสด้า) ซึ่งก่อนหน้านั้นก็มีการเปลี่ยนงานอยู่บ่อยครั้ง พี่ชายของภรรยาก็ช่วยให้กำลังใจผมด้วยการบอกให้ผมอดทนสู้ต่อไป ทำให้ผมได้ตัดสินใจที่จะสู้ต่อไปเพื่อลูกและมุ่งหน้าทำงานใหม่อีกครั้งหนึ่ง

● ความกังวลในด้านของสุขภาพ

ในขณะที่กำลังพูดคุยอยู่กับเพื่อนร่วมงานที่ทำงานรอบคอกอยู่ก็พบว่า มีคนที่ถูกระเบิดที่สะพานไอโออิอยู่ในนี้ด้วย ซึ่งเกือบจะอยู่ได้ศูนย์กลางที่เกิดระเบิดนั้นพอดี ทำให้พอได้ยินแบบนี้ก็รู้สึกตกใจนะครับ และได้มีคำร้องขอมาจาก ABCC (ศูนย์วิจัยขององค์การคณะกรรมการผู้ประสพภัยจากระเบิดปรมาณู) โดยมีเป้าหมายในการสำรวจร่างกายมาที่เขาด้วย ในฐานะของผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณูเหมือนกันต่างคนต่างก็เลยได้พูดคุยถึงสิ่งที่สงสัยกัน แต่สภาพร่างกายของเขากลับทรุดลงและต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล ถึงแม้ว่าเขาจะได้กลับเข้ามาทำงานอีกครั้งหนึ่งได้ แต่ในที่สุดเขาก็เสียชีวิตลงด้วยอายุ 50

ปี ผมเองก็ต้องแบกความกังวลที่มีต่อสุขภาพตลอดเวลาอยู่แล้ว ผมจึงคิดว่ามันเป็นเรื่องที่มีห้ศรรยที่ สามารถมีชีวิตอยู่รอดมาถึงทุกวันนี้ได้ หลังจากนั้นผมก็ได้ทำงานจนกระทั่งอายุ 55 ปี แล้วก็ลาออก

● ความปรารถนาในสันติภาพ

เหตุผลที่ผมตัดสินใจเล่าประสบการณ์ตอนที่ถูกระเบิดปรมาณูในครั้งนี้ก็คือ ยังมีอายุมากขึ้นก็ยัง รู้สึกได้ถึงความถดถอยของร่างกาย ทำให้เกิดความรู้สึกที่แรงกล้าที่อยากจะถ่ายทอดประสบการณ์ของ ผมให้กับคนรุ่นหลังในเวลาี่เอาไว้นั้นเอง ผมเพียงแต่อยากจะให้คนที่ยังเยาว์วัยหรือยังเป็นหนุ่มสาว อยู่ในสมัยนี้ได้เข้าอกเข้าใจถึงความลำบากลำบากของคนยุคก่อนว่า ถึงแม้ว่าคนสมัยนี้จะไม่ต้องถูก บังคับให้ต้องไปอยู่ในสนามรบเหมือนในอดีตและยังสามารถที่จะประพุดิตนตามความคิด โดยไม่ ยอมอยู่ใต้กฎเกณฑ์ใดๆของสังคมก็ได้ แต่สิ่งที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ในยุคนี้ ก็ได้เคยเกิดขึ้นมาแล้วจริงๆ เมื่อ 64 ปีที่แล้ว และความรู้สึกของผู้คนที่ต้องจบชีวิตลงด้วยวัยเยาว์เหล่านี้ได้บ้าง

และก็อยากจะให้คนยุคนี้ช่วยกันผลักดันและเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพไปสู่การหมดสิ้นอาวุธ นิวเคลียร์ เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเกิดเหตุการณ์เหมือนกับที่ผมเคยประสบมาแล้วอีกครั้งหนึ่ง ไม่มีใครที่เจอ แบบนี้แล้วจะรู้สึกสนุกหรือกระชับ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะมีโลกที่หมดสิ้นอาวุธนิวเคลียร์ได้ใน ระหว่างที่ผมยังมีชีวิตอยู่นะครับ

แปลแห่งสงครามที่ไม่เลือนหาย

ฟูจิเอะ เคียวโกะ

- **สภาพการณ์ก่อนถูกระเบิดปรมาณู**

ในช่วงนั้น ฉันเป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษาอนุาจิคะ ในขณะที่ บิดามีอายุ 41 ปี ตั้งกักกองบัญชาการยานนาวกองทัพบก ช่วงระยะเวลาส่วนใหญ่ของ 1 ปีมักจะนั่งเรือสำหรับกองทัพไปยังแผ่นดินของต่างประเทศ ซึ่งครั้งปีถึงจะกลับมาที่บ้านที่อนุาจิมาจิ (ปัจจุบันคือเมืองอิโรชิม่า เขตมินามิ) สักครั้งหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่มารดาที่มีอายุ 31 ปี และเนื่องจากเป็นนางผดุงครรภ์ จึงทำให้แม้ว่าในเมืองจะเกิดอันตรายก็ไม่อาจอพยพหลบภัยสงครามได้เพราะว่ามีผู้ป่วยอยู่นั่นเอง และยังมีน้องสาวอายุ 1 ขวบกับ 5 เดือนและคุณย่าฝ่ายพ่อที่มีอายุ 80 ปีอยู่ที่บ้านด้วย และเนื่องจากลุงที่ทำธุรกิจอยู่ต่อเรืออยู่ที่คาบสมุทรเกาหลีประสงค์ที่จะส่งลูกชายไปศึกษาต่อที่โรงเรียนของญี่ปุ่นจึงได้มาอาศัยอยู่ที่บ้านของฉันซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องด้วย

- **ความทรงจำของการอพยพหลบภัยสงครามตอนเด็กประถม**

ประมาณเดือนเมษายนของปีโชวะ 20 นักเรียนประถมตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 3 จนถึงชั้นประถมปีที่ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาอนุาจินั้น ถูกแยกกระจายให้อพยพหลบภัยสงครามไปตามสถานที่ต่างๆที่อยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ มิโยชิโจ หมู่บ้านซากุหงิ และหมู่บ้านฟูโนะ (ปัจจุบันคือเมืองมิโยชิ) ส่วนฉันต้องไปอยู่ที่วัดโจจุนจิที่มีมิโยชิโจ

อาหารภายในวัดก็มีแต่ถั่วเหลืองเท่านั้น ส่วนข้าวสายนั้นก็มีเพียงที่ติดอยู่บนถั่วเหลืองเท่านั้น อาหารว่างก็เป็นถั่วเหลืองเหมือนกันค่ะ แต่มีอยู่ครั้งหนึ่งเคยมีเหตุการณ์ที่ข้าวปั้นซึ่งเป็นอาหารกล่องที่จะทำให้ลูกชายที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมต้นของทางวัดหายไป พวกเราที่เป็นเด็กประถมผู้อพยพหลบภัยสงครามทั้งหมดต้องถูกสั่งให้ไปนั่งในอุโบสถของวัดและถูกถามว่า “คนที่เอาไป สารภาพออกมาซะ”

ใกล้กับวัดนั้นมีสะพานขนาดใหญ่ที่ชื่อสะพาน โทโมเอะ และด้านข้างก็จะมีศาลเจ้าตั้งอยู่ค่ะ ที่นั่นก็จะมีต้นซากุระขนาดใหญ่ตั้งอยู่ด้วย และมีลูกซากุระติดอยู่ด้วยค่ะ นักเรียนรุ่นพี่ที่ปีนต้นไม้แล้วก็เด็ดลูกซากุระกินกันด้วยค่ะ ฉันที่ไม่รู้เรื่องอะไรก็ถูกรุ่นพี่เรียกให้มายืนใต้ต้นไม้โดยหันหน้าออกไปด้านนอกเพื่อให้ทำหน้าที่เฝ้ายาม ในทันใดนั้น ก็มีคุณลุงตะโกนออกมา พร้อมกับจับตัวของฉันเอาไว้ แล้วก็มองขึ้นไปข้างบนต้นไม้และพูดว่า “ลงมาทั้งหมด” ทำให้พวกรุ่นพี่ก็ลงมาด้วย คุณลุงได้ถามฉันที่ถูกจับมือและกำลังร้องไห้อยู่ว่า “เป็นเด็กที่ไหน” ฉันจึงตอบไปว่า “วัดโจจุนจิค่ะ” คุณลุงก็พูดว่า “เอาล่ะ” แล้วก็ปล่อยมือจากฉัน และคุณลุงได้บอกว่า “ใต้ต้นไม้ ใต้ปลุกหัวหอมและอีกหลายอย่างอยู่นะ ถ้าเหยียบก็จะทำให้กินไม่ได้นะสิ ห้ามทำเรื่องแบบนี้เด็ดขาดเลยนะ หุ่ยครื่องให้ได้แล้วนะ” ตอนเย็นของวันนั้นคุณลุงคนนั้นก็ยังนำมันนึ่งกับของกินต่างๆมาส่งให้กับพวกฉันอีกด้วยค่ะ ถึงแม้ว่าจะน่ากลัวแต่ก็คิดว่า เป็นคุณลุงที่ใจดีนะค่ะ คงคิดว่าพวกเราคงจะหิวก็เลยแอบเก็บลูกซากุระกินกัน ก็เลยรู้สึกสงสารนะค่ะ

ที่สถานที่อพยพหลบภัยสงครามนั้น บางครั้งก็จะมีพวกขนมถูกส่งมาจากพ่อแม่ของเด็กด้วยค่ะ แต่สิ่งเหล่านั้น ไม่มีวันที่จะเข้าถึงปากของพวกเราได้เลยค่ะ มารดาของฉันเองก็เอาลูกกวาดหุ้มถั่วเหลืองส่ง

มาให้เหมือนกัน แต่ก็ต้องถูกครุฑรับเอาไว้ทั้งหมด พวกหุ่นผีสงสัยกันว่า ทั้งหมดได้เข้าไปอยู่ในท้องของครุฑหมดแล้วหรือเปล่านะ

เขาก็ขึ้นเยอะมากจนลำบากมากเลยนะค่ะ ต้องกางหนังสือพิมพ์ออกแล้วก็เอามือสาบนั้น พวกเราช่วยกันบีบหาที่จุดเลือดจนตัวดำกันด้วยค่ะ เสื้อเชิ้ตที่สวมอยู่นั้นก็นำไปกางออกและตากที่เฉลียงของวัดที่แดดส่องถึง

● วันที่ 6 สิงหาคม

บิดาได้กลับมาจากแผ่นดินของต่างประเทศ 1 สัปดาห์ก่อนการทิ้งระเบิดปรมาณูพอดี ฉันจึงรีบร้อนกลับบ้านด้วยเหมือนกันค่ะ และมีกำหนดที่จะต้องกลับไปสถานที่อยู่พวยพหลบภัยสงครามในวันที่ 5 สิงหาคมด้วยแต่ไม่สามารถของตัวรถไฟได้ จึงได้เปลี่ยนไปเป็นวันที่ 6 แทน

ช่วงเช้าของวันที่ 6 สิงหาคม มารดาได้แบกน้องสาวแล้วก็มาส่งฉันที่สถานีอิโรชิมา แต่พอดีมีคุณยายที่อยู่แถวบ้านบอกว่าอยากจะไปเยี่ยมหลานที่อยู่พวยพหลบภัยสงครามอยู่ที่มิโยชิจึงได้นั่งรถไฟไปกับฉันด้วย หลังจากที่ได้อั่งรถไฟสายเกอิบิและนั่งหันหลังให้กับทิศทางที่จะไปมิโยชิซึ่งเป็นทิศทางที่รถไฟกำลังแล่นไป ก็มองเห็นร่วมชูชิฟ 3 ชุดก่อนที่จะเข้าอุโมงค์แรก และรถไฟก็เข้าอุโมงค์ไป ทันใดนั้นก็เกิดการระเบิดขึ้นมานะค่ะ

เป็นการโจมตีอย่างกะทันหันที่รุนแรงมาก มันกระแทกเข้ามาที่หูเลยละค่ะ เนื่องจากฉันนั่งอยู่จึงไม่เป็นอะไรแต่สำหรับคนที่ยืนอยู่นั้น แม้ว่าจะเป็นผู้ใหญ่แล้ว ก็กลิ้งหกล้มไปด้านหลังด้วยนะค่ะ รู้สึกว่าหูจะไม่ค่อยได้ยินเหมือนมีก้อนหินมาปิดหูอยู่นะค่ะ

เมื่อออกจากอุโมงค์ ก็ได้เห็นควันของระเบิดปรมาณูที่สวยงามด้วยนะค่ะ คุณยายที่อยู่ด้วยกันก็ยังคงและพูดออกมาว่า “โอ สูดยอดเลยนะ” เป็นเด็กนี่คะ จึงคาดไม่ถึงหรือว่าอิโรชิมาในตอนนั้น เป็นอย่างไรแล้ว

เมื่อไปถึงมิโยชิ คุณยายบอกว่า “ข่าววิทยุบอกว่า อิโรชิมาพินาศหมดสิ้นแล้ว” แต่ก็ยังคงไม่รู้สภาพการณ์ในเวลานั้น ช่วงบ่ายก็ยังต้องไปโรงเรียนเพื่อเช็คหญ้า และนั่นเป็นครั้งแรกที่มีรถบรรทุกที่ขนผู้เคราะห์ร้ายของอิโรชิมาเข้ามาที่โรงเรียน มีคนจำนวนมากที่ได้รับบาดเจ็บแผลไฟไหม้อย่างหนักทยอยลงมาจากรถบรรทุก ทำให้ฉันรู้สึกตกใจเลยนะค่ะ คนที่มีแผลไฟไหม้ที่ใบหน้าจนทำให้ผิวหนังห้อยลงมาจากแก้มและเอาฝ่ามือไปปิดเอาไว้ ผู้หญิงที่เต้านมฉีกขาดทั้งหมด คนที่เดินโซเซโดยถือไม้กวาดที่ทำจากไม้ไผ่กลับด้านเพื่อใช้แทนไม้เท้า ภาพที่เห็นในวันนั้น จนบัดนี้ก็ไม่มีความลืมได้เลยค่ะ อย่างว่าแต่น่ากลัวเลย มันทำให้รู้สึกตกใจมากกว่าค่ะ

● สภาพการณ์ที่ถูกระเบิดของครอบครัว

ผ่านไปประมาณ 3 วันหลังจากโดนทิ้งระเบิดปรมาณู ก็ได้รับการติดต่อจากครอบครัวที่อิโรชิมา มาถึงที่วัด หลังจากนั้นประมาณวันที่ 12 หรือ 13 สิงหาคม ก็ได้ขึ้นรถไฟกับโนบุจัง ซึ่งเป็นเด็กผู้ชายที่

เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ 6 และเป็นเพื่อนบ้านกลับไปทีอิโรชิมาดูด้วยกัน ที่สถานที่อิโรชิมานั้นมีบิดามารอรับอยู่ บิดากับฉันได้ใช้เส้นทางด้านข้างของภูเขาอิจินกลับไปที่บ้าน จำได้ว่าในระหว่างทางบิดาได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับสภาพของครอบครัวและปู่คนอื่นด้วยว่า “นับจากนี้ไป 70 ปีจะปลุกต้นไม้ใบหญ้าไม่ขึ้น”

เมื่อกลับไปถึงบ้าน สภาพของมารดา ก็คือถูกห่อหุ้มด้วยผ้าปูที่นอนทั่วร่างกายอยู่ เนื่องจากไฟไหม้ทั่วทั้งร่างกายทำให้มีหนองเกิดขึ้นจากแผลไฟไหม้จึงต้องเอาผ้าปูที่นอนมาห่อหุ้มเอาไว้วันละค่อนองสาวเองก็มีแผลไฟไหม้ทั่วทั้งใบหน้าและไหม้เกรียมจนดำเหมือนกันคะ มือเท้าก็เป็นแผลไฟไหม้ที่รุนแรงและถูกห่อหุ้มด้วยผ้าปูที่นอนด้วยคะ น้องสาวที่ยังเป็นเด็กอยู่นั้นก็มองดูสภาพของมารดา ก็เอาแต่ร้องไห้เพราะความหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลาด้วยคะ

ตอนที่โดนทิ้งระเบิดปรมาณูนั้น มารดากับน้องสาวกำลังรอรถไฟอยู่ที่สถานีรถไฟชื่อสะพานเอนโกวอยู่พอดี เมื่อประมาณ 1 ชั่วโมงก่อนหน้าซึ่งเป็นตอนที่มิประกาศสัญญาณเตือนภัยนั้น มารดาได้มอบผ้าคลุมศีรษะเพื่อป้องกันการโจมตีทางอากาศของตัวเองให้กับคุณยายที่เป็นเพื่อนบ้านที่ลืมหาผ้าคลุมศีรษะเพื่อป้องกันการโจมตีทางอากาศมา ทำให้มารดาได้รับแสงระเบิดปรมาณูเข้าอย่างจัง ส่วนน้องสาวนั้น ถูกมารดาแบกอยู่บนหลัง ทำให้เกิดแผลไฟไหม้ตรงที่ขาซ้ายกับมือซ้ายและใบหน้า มารดาได้นำน้องสาวลงจากหลัง และนำน้องสาวไปแช่น้ำที่มีไว้เพื่อใช้ดับเพลิงที่มีอยู่ตามที่ต่างๆ ในระหว่างทางพร้อมกับหนีไปด้วย และก็ได้ไปหลบภัยอยู่ที่สถานที่ฝึกทหารตะวันออกที่อยู่ด้านหลังของสถานีรถไฟอิโรชิม่า

คุณย่านั้นโดนระเบิดที่บ้าน ถึงแม้ว่าบ้านจะไม่ได้ถูกไฟไหม้แต่อาคารค่อนข้างจะได้รับความเสียหายมากพอสมควร

บิดากับลูกพี่ลูกน้องนั้น ต้องใช้เวลาถึง 2 วันเต็มๆ ในการเดินออกตามหามารดากับน้องสาวในเมือง ซึ่งตอนที่พบนั้นร่างกายของมารดาบวมขึ้นมาจากบาดแผลไฟไหม้จนแทบจะดูไม่ออกเลยว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ในวันที่ 6 สิงหาคมนั้น บังเอิญมารดาได้สวมใส่เสื้อผ้าที่ทำจากผ้าสำหรับตัดเสื้อผ้าที่บิดาส่งมาให้จากแผ่นดินของต่างประเทศออกไปพอดี และมารดา ก็ได้เอาเศษส่วนปลายของเสื้อที่ไหม้ไม่หมดมาผูกติดกับมือของน้องสาวเอาไว้ได้อย่างหวุดหวิดเพื่อจะได้เป็นจุดสังเกตด้วยคะ ตอนที่บิดากับลูกพี่ลูกน้องมาตามหา นั้น น้องสาวที่มีอายุ 1 ขวบก็สังเกตเห็นลูกพี่ลูกน้องจึงตะโกนเรียกว่า “อจัง” และมองเห็นผ้าที่มือของน้องสาวจนทำให้หา 2 คนพบได้ในที่สุด มารดาพูดว่า “ฉันคงไม่ไหวแล้ว ขอให้พาเด็กกลับไปคนเดียวเถอะนะคะ” แต่บิดาก็นำ 2 คนขึ้นบนรถลากแล้วก็พากลับไปที่บ้าน

● การตายของมารดา

มารดาได้เสียชีวิตลงในวันที่ 15 สิงหาคม สำหรับศพนั้น บิดาได้ใช้ไม้เกาๆ ทำโลงศพที่ไม่มีฝาปิดขึ้นมาแบบง่ายๆ และนำไปเผาในที่ดินว่างที่อยู่ด้านหลังของบ้าน ซึ่งที่นั่นเป็นสถานที่ที่ทุกคนจะนำศพไปเผากัน ทำให้กลิ่นโหมเข้ามามีภายในบ้าน จนรู้สึกเหม็นจนทนไม่ไหวเลยคะ

คำพูดของมารดาที่พูดเอาไว้ในวาระสุดท้ายก็คือ “คุณแม่(มารดาของสามี)คะ อยากจะกินมันฝรั่งลูกใหญ่ๆจังเลยคะ” เนื่องจากในระหว่างสงครามนั้นเกิดการขาดแคลนอาหาร จึงต้องนำเอาเสื้อผ้าและสิ่งของต่างๆกลับไปต่างจังหวัดเพื่อแลกกับอาหารจำพวกมันฝรั่งกันนะคะ มารดาคงจะเลือกกินแต่เฉพาะมันฝรั่งลูกเล็กๆที่แลกกับสิ่งของต่างๆมาได้นะคะ มันฝรั่งที่ลูกเล็กนั้น มีรสชาติที่หยาบจนทำให้รู้สึกแสบคอมาก ซึ่งเป็นยุคนี้คงกินกันไม่ลงเลยล่ะคะ

ฉันจะต้องมาลอยโคมไฟทุกๆปีเพื่อเป็นการทำบุญให้กับมารดานะคะ โดยจะนำมันฝรั่งลูกใหญ่ๆที่ต้มแล้วมาถวายด้วยคะ แม้แต่ตอนนี้ พอเห็นมันฝรั่งลูกใหญ่ๆที่ไร ก็นึกอยากจะให้มารดาได้กินทุกทีเลยคะ

● สภาพของเมืองหลังสงคราม

คลังด้านบนของโรงเรียนประถมศึกษาอุณาจินนั้นมีบริเวณที่กว้างจึงถูกนำมาใช้เป็นสถานที่เผา โดยมีการล้อมรั้วด้วยแผ่นสังกะสีขึ้นมาแบบง่ายๆเพื่อจะนำศพมาเผานะคะ ที่แผ่นสังกะสีนั้นได้ถูกเจาะรูในตำแหน่งหัวเอาไว้ด้วยคะ พวกเราที่เป็นเด็กๆนั้นจะต้องเดินผ่านจุดที่อยู่ใกล้กับศพที่กำลังถูกเผาอยู่เพื่อไปวางน้ำที่ทะเลกันด้วยคะ ทำให้อดที่จะคิดไม่ได้ว่า “เฮ้ ตอนนี้ ส่วนหัวกำลังไหม้อยู่นี้” บ้าง และยังคงต้องเดินผ่านไปด้วยการเหยียบกระดูกจำนวนมากอีกด้วยคะ คิดว่าที่บริเวณแถวนี้ น่าจะถูกใช้เป็นสถานที่เผาศพจนกระทั่งมันอยู่ชั้นประถมปีที่ 6 นะคะ

หลังสงครามนั้น ช่วงเป็นชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสมเพชและน่าสงสารจริงๆเลยนะคะ แต่มันไม่ได้เกิดขึ้นกับบ้านของตัวเองเท่านั้น แต่เวลานั้นทุกๆคนก็มีชีวิตแบบเดียวกันนี้เหมือนกันคะ

● หลังสงครามของน้องสาว

น้องสาวที่โดนระเบิดพร้อมกับมารดานั้นมีชีวิตรอดคะ ในเวลานั้นมีคนพูดว่าถือว่าเป็นเรื่องปาฏิหาริย์ที่คนที่มียาอยู่น้อยอย่างน้องสาวจะรอดมาได้ น้องสาวเติบโตมากับการได้รับฟังคำพูดจากทุกๆคนว่า “โชคดีแล้วที่รอดมาได้นะ โชคดีแล้วที่มีชีวิตอยู่นะ”

แต่ที่เท้าของน้องสาวนั้นเป็นแผลเป็นชนิดที่เนื้อปูดออกมาทำให้ผิดรูปไปจากปกติ น้องสาวจึงสวมใส่รองเท้าไม้ได้ จะต้องใส่รองเท้าแตะอยู่ตลอดเวลา นะคะ ซึ่งในยุคนั้น มีคนจำนวนมากที่ใส่รองเท้าแตะอยู่แล้ว จึงไม่มีปัญหาในเวลาปกติ แต่จะลำบากก็ตอนไปทัศนศึกษาหรืองานแข่งขันกีฬาซึ่งใส่รองเท้าแตะไม่ได้ จึงจำเป็นต้องใส่ถุงเท้าทหารทับกัน 2 ชั้นไปนะคะ

น้องสาวต้องถูกกลั่นแกล้งอย่างหนักโดยมีสาเหตุมาจากปัญหาที่เท้า ในยุคนั้น มีข่าวลือว่า โรคที่เกิดจากระเบิดปรมาณูนั้น สามารถที่จะติดต่อหากันได้ ทำให้มีคนที่ขึ้นมาที่น้องสาวแล้วพูดว่า “นี่จะเน่า” บ้าง “ถ้าเข้าไปดูใกล้ๆ จะติดต่อดี” บ้าง ถึงแม้ว่าเวลาผ่านไปหลายปีหลังจากโดนทิ้งระเบิดปรมาณูและเมื่อน้องสาวเริ่มเข้าเรียนที่โรงเรียนประถมแล้ว ก็ถูกปฏิบัติเหมือนเป็นของโชว์ ถึงกับทำให้มีคนเดินทางมาจากที่ไกลเพื่อที่จะมาชมเพื่อความเพลิดเพลินด้วย

แต่น้องสาวไม่ได้บอกเรื่องของตัวเองถูกปฏิบัติจากคนอื่นแบบนี้ให้กับฉันและคุณย่ารู้เลย ไม่เพียงแต่จะไม่บอกเรื่องความทรمانของตัวเองเท่านั้น แต่น้องสาวกลับพูดว่า “คุณย่า หนูโชคดีโชคร้ายที่มีชีวิตรอดนะ” เท่านั้น ฉันคิดว่า จากคำพูดที่ถูกพูดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยังเด็ก ทำให้น้องสาวพยายามคิดว่า “ตัวเอง โชคดีที่มีชีวิตรอด ดังนั้น ถึงแม้จะมีบาดแผลไฟไหม้แค้นนี้ แต่ตัวเองก็ยัง โชคดีที่มีชีวิตรอดมาได้” นะคะ เมื่อเร็ว ๆ นี้เองที่ฉันไปเห็นบันทึกที่เขียนด้วยลายมือของน้องสาว ซึ่งตอนที่เห็นข้อความในนั้นที่เขียนว่า “คิดว่าในตอนนั้นการไม่มีชีวิตรอดน่าจะ โชคดีกว่า” ทำให้ฉันกลับมาคิดใหม่อีกครั้งหนึ่งว่า น้องสาวคงจะรู้สึกทรมานมากจริงๆสินะ

เนื่องจากการผ่าตัดเท่านั้นจะต้องรอให้มีอายุถึง 15 ปีก่อนจึงจะทำได้ ดังนั้น จึงทำการผ่าตัดที่รอคอยมานานในช่วงปิดเทอมฤดูร้อนในขณะที่เรียนอยู่ระดับมัธยมปลาย น้องสาวพูดด้วยความสนุกสนานอยู่เสมอเลยว่า เมื่อเข้าเรียนที่มัธยมปลายแล้วจะได้ใส่รองเท้าแล้ว แต่ในที่สุดเท้าของน้องสาวก็ไม่ได้ทำให้ใส่รองเท้าได้ มีการปลุกถ่ายผิวหนังจากท้องกับกัน เพื่อพยายามแก้ไขเท้าที่ผิดปกติแล้ว แต่ผิวหนังที่ถูกปลุกถ่ายไปนั้นมีการเปลี่ยนสีเป็นสีดำ นิ้วก้อยที่เท้าก็ยังคงเลื่อนไปประมาณ 3 เซนติเมตรเท่าเดิมอยู่นะคะ น้องสาวที่เคยพูดเอาไว้ก่อนผ่าตัดว่า “จะสามารถใส่รองเท้ากีฬาได้” นั้นปัจจุบันซึ่งผ่านมาแล้ว 65 ปี ก็ยังไม่อาจสวมใส่รองเท้าได้ตามปกติเลย

เนื่องจากนิ้วก้อยบวมและเจ็บ จึงต้องเจาะรูที่รองเท้ากีฬา ก่อนจะสวมใส่ได้ แต่มาคราวนี้ บริเวณที่เจาะรูกลับบวมจนทำให้กลายเป็นแผลขึ้นมามากขึ้นนะค่ะ เท้าของน้องสาวนั้น แทบจะไม่มีวันไหนเลยที่เลือดจะไม่ออก และถ้ามีเลือดติดก็อาจทำให้ทุกคนรู้สึกสกปรกได้ จึงได้นำเอายาสีฟีนมาทาตรงบริเวณที่มีเลือดติดอยู่ด้วยนะค่ะ

น้องสาวบอกว่า ในขณะที่น้องสาวพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลระเบิดประมาณ ก็ได้รู้จักกับคุณหมอฮาราคะโทมิน และพูดกับน้องสาวว่า “หากมีเรื่องอะไรที่อยากจะปรึกษาก็บอกได้ทุกเวลาเลยนะ” น้องสาวจึงไปปรึกษากับคุณหมอฮาราคะในช่วงที่จะสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมปลาย และคุณหมอก็แนะนำให้รู้จักกับนักบวชชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ที่ลอสแอนเจลิส ในตอนนั้นบิดาก็เสียชีวิตตั้งแต่ก่อนที่น้องสาวจะเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนมัธยมปลายแล้ว ทางบ้านของเราจึงไม่มีเงินเพียงพอ นะคะ แต่ก็ได้ครูที่โรงเรียนมัธยมปลายช่วยแนะนำสถานที่ที่จะไปทำงานพิเศษให้ น้องสาวจึงตั้งใจทำงานหนักจนกระทั่งสามารถเก็บเงินค่าตัวเครื่องบินได้เที่ยวเดียวเมื่อตอนอายุ 20 ปีและก็บินไปประเทศอเมริกา

น้องสาวได้รับความช่วยเหลือจากนักบวชในเรื่องที่พักและก็หารายได้จากการทำงานที่ร้านซักผ้า เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพนะค่ะ คิดว่าคงจะลำบากมากในหลายๆด้านนะค่ะ แม้แต่ตอนนี้เธอก็ยังใช้ชีวิตอยู่ที่ลอสแอนเจลิสค่ะ ดูเหมือนกับว่า เจ้าตัวจะคิดว่า ตัวเองคงจะแต่งงานตามปกติไม่ได้แล้ว แต่กลับได้แต่งงานกับคนญี่ปุ่นที่อยู่ที่นี่และมีลูกด้วยกัน 3 คนค่ะ

● เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่โอซาก้า

ช่วงเวลาหลังจากที่น้องสาวผ่าตัดเท้า ไปแล้ว 1 สัปดาห์พอดี ฉันได้ไปหาเพื่อนที่อาศัยอยู่ที่โอซาก้า

มานะคะ น้องสาวบอกว่า “อาการป่วยของฉัน มันคงที่แล้วนะ พี่สาวไปเที่ยวเถอะนะ”

นั่งรถไฟถึงด่วน ไปก็เลยไปถึงช่วงเย็น แต่ไม่รู้ว่าเป็นบ้านของเพื่อนอยู่ที่ไหน จึงไปสอบถามที่ป้อมตำรวจที่อยู่ใกล้ๆ นั้น ซึ่งเป็นตำรวจที่ยังอายุน้อยอยู่ค่ะ แต่ก็มีความใจช่วยออกหาบ้านของเพื่อนกับฉันเกือบจะชั่วโมงได้ จนกระทั่งหาบ้านของเพื่อนเจอ และตอนที่ฉันบอกว่า “ขอบคุณมากที่ช่วยนะคะ” จากนั้นก็เป็นครั้งแรกที่ตำรวจคนนี้ถามฉันกลับมาว่า “มาจากที่ไหนหรือครับ” พอฉันตอบกลับไปว่า จาก “ฮิโรชิม่า” ค่ะ ทันใดนั้น เขาก็ก้าวขาออกกลับไป 1 ก้าว และพูดว่า “ใช่ฮิโรชิม่าที่มีระเบิดปรมาณูหรือครับ” พอฉันตอบไปว่า “ใช่ค่ะ” เขาก็พูดออกมาว่า “ผมรู้สึกขยะแขยงผู้หญิงจากฮิโรชิม่า ผู้หญิงที่โดนระเบิดปรมาณูนะ” ด้วยสีหน้าเหมือนกับว่าฉันจะเอาแบคทีเรียมาติดแบบนั้นเลยนะคะ ซึ่งก่อนหน้านั้น ตัวเองไม่เคยคิดอะไรกับการที่โดนระเบิดมาก่อน จึงรู้สึกช็อกที่สุดเลยคะ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้ทำให้ น้องสาวฟังนะคะ แต่ได้ทำให้เพื่อนที่โอซาก้าฟังคะ เพื่อนคนนั้นบอกว่า “ถ้า น้องสาว ได้ยินเรื่องแบบนี้ มันน่าสงสารเกินไป ดังนั้นไม่ควรจะบอกน้องสาวโดยเด็ดขาด” หลังจากนั้น ฉันเองก็พยายามไม่บอกคนอื่นว่า ตัวเองเป็นคนที่มาจากฮิโรชิม่าเหมือนกันคะ

● เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ร้านเสื้อผ้า

เป็นเรื่องราวตอนที่ฉันกำลังต้อนรับลูกค้าที่ร้านเสื้อผ้าเมื่อหลายสิบปีที่แล้วคะ จู่ๆ ก็มีคนที่ไม่เคยรู้จักพูดชื่อของน้องสาวแล้วก็ถามฉันว่า “ใช่พี่สาวหรือเปล่าคะ” พอฉันถามกลับไปว่า “ใช่ค่ะ ทราบได้อย่างไรคะ” คนๆ นั้นอาศัยอยู่ที่ฟุรุเอะแต่ ข่าวน้องสาวนั้น ไปไกลถึงที่นั่นด้วยนะคะ

ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ในครั้งนี้หรือที่เกิดขึ้นที่โอซาก้า และที่ผ่านมาก็ยังมีเรื่องราวเกิดขึ้นอีกตั้งมากมาย ทำให้ฉันเห็นด้วยกับการไปอเมริกาของน้องสาวคะ หากต้องการจะไปจากญี่ปุ่นที่มีการกลั่นแกล้งหรือความลำเอียง อยากจะไปอยู่ในที่คืนที่ไม่รู้จักเรื่องราวของตัวเองอย่างสิ้นเชิงล่ะก็ ฉันคิดว่านั่นน่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้น้องสาวมีความสุขๆ ได้นะคะ

● ความปรารถนาในสันติภาพ

ความเจ็บปวดที่แท้จริงของผู้ถูกระเบิดปรมาณูนั้น คิดว่าคนที่ไม่เคยเจอกับตัวเองจริงๆ คงไม่มีทางเข้าใจได้นะคะ แม้แต่นิวก็เช่นกันคะ ถ้านิวของตัวเองโดนตัดถึงจะรู้ถึงความเจ็บปวดได้ แต่ถ้านิวของคนอื่นโดนตัดก็คงไม่รู้สักอะไรหรืออกไข่ม้อยคะ ดังนั้นจึงคิดว่า การส่งผ่านให้คนอื่นรับรู้จึงเป็นสิ่งที่ยากจริงๆ นะคะ

สงครามคือแผลที่เกิดขึ้นมาจากก้นบึ้งของจิตใจคะ มันไม่ได้มีแต่ผลภายนอกเท่านั้นแต่มันจะทำให้เกิดเป็นแผลที่ตกค้างอยู่ และถึงแม้เวลาจะผ่านไปหลายสิบปีแล้ว แต่แผลนั้นก็ยังคงสร้างความเจ็บปวดอยู่นะคะ น้องสาวจะรังเกียจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสงครามและเรื่องราวเกี่ยวกับระเบิดปรมาณูมาก ถ้ามีการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ไร น้องสาวจะต้องหายตัวแวบไปจากตรงนั้น เป็นแบบนี้มาตั้งแต่ยังเป็นเด็กแล้วคะ ตั้งแต่ น้องสาวย้ายไปอยู่ที่อเมริกา น้องสาวมักจะใส่ถุงน่องเข้มๆ เพื่อปกปิดแผลอยู่

ตลอดเวลา โดยไม่พุดถึงระเบียบปรมาณ โดยสิ้นเชิง
จะต้องไม่ทำสงครามโดยเด็ดขาดนะกะ

ฉันได้เห็นนรก

คุณวาระ คิมโกะ

- **ความเป็นอยู่ก่อนโดนระเบิด**

ตอนนั้นฉันอายุ 17 ปี อาศัยอยู่กับมารดาและพี่สาวรวมเป็น 3 คนที่เมืองฮิโรชิมา มิซาซะฮอนมาจิ บล็อกที่ 3 (ปัจจุบันคือ เขตตะวันตก) ซึ่งบิดาเสียชีวิตแล้ว และเคยมีพี่ชาย 3 คนอยู่ด้วยกัน แต่พี่ชายคนโตแต่งงานและออกจากบ้านไปแล้ว พี่ชายคนรองและคนที่ 3 นั้นถูกระดมพลไปอยู่ที่จังหวัดยามางุจิ

ตอนนั้นฉันทำงานอยู่ฝ่ายงานธุรการของสถานีโทรทัศน์กลางฮิโรชิมา สถานีโทรทัศน์นั้นตั้งอยู่ที่คามินะงะและโจ(ปัจจุบันคือเขตนะกะโนโบริโจ) บริเวณโดยรอบนั้นเคยเป็นบ้านเรือนแต่ถูกเวนคืนและทำลายเพื่อใช้เป็นพื้นที่สำหรับอพยพหลบภัยโดยมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งๆอยู่ จำได้ว่าเนื่องจากที่สถานีโทรทัศน์นั้นมีการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับการทหารค่อนข้างมาก จึงมีการเสริมกระจกให้แข็งแรงเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการโจมตีทางอากาศอยู่ด้วยนะค่ะ

- **วันที่ 6 สิงหาคม**

เช้าของวันนั้น เนื่องจากมีสัญญาณเตือนภัยให้เตรียมพร้อมรับมือดังอยู่ ทำให้ไม่สามารถออกจากบ้านได้ เป็นเหตุให้ต้องไปทำงานสาย กว่าสัญญาณเตือนภัยจะถูกยกเลิกและไปถึงที่สถานีโทรทัศน์นั้น คิดว่าน่าจะประมาณ 8 โมงแล้วค่ะ ฉันก็ทำตัวเหมือนปกติโดยได้แบ่งงานกันกับทุกคนในที่ทำงานเพื่อไปทำความสะอาดกัน เมื่อเข้าไปข้างในห้องของผู้อำนวยการที่ตัวเองรับผิดชอบอยู่ ก็ได้ยินเสียงของผู้หญิงซึ่งมาจากสวนที่อยู่ระหว่างอาคารว่า “มี B29 กำลังบินอยู่ด้วยนะ” ฉันรู้สึกเป็นกังวลกับเสียงที่ได้ยินนั้น และกำลังคิดว่าจะลองไปดูที่หน้าต่าง แต่ทันใดนั้นด้านนอกของหน้าต่างก็มีแสงสว่างเกิดขึ้นมาอย่างกะทันหัน มันคล้ายกับแสงที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันตอนที่ฝนไม่จี๊ด ต่างกันตรงที่มันเป็นแสงสว่างวาบสีแดงที่มีความรุนแรงกว่ามาก ฉันได้เอามือทั้ง 2 ข้างปิดตากับหูอย่างรวดเร็วแล้วก็ย่อตัวลงตรงนั้น ในเวลานั้น ถูกสอนให้ทำแบบนั้นเมื่อมีระเบิดลงนะค่ะ ถ้ากลางของความมืดมืด รู้สึกว่าเหมือนตกอยู่ในสภาพที่ไร้แรงโน้มถ่วง และเกิดความรู้สึกแปลกอย่างพิลึกทั่วทั้งร่างกายที่อธิบายไม่ถูกว่ามันเป็นความเจ็บปวดหรือมันคืออะไรกันแน่ ทำให้ฉันคิดว่า ฉันคงจะต้องตายตรงนี้แล้ว ซึ่งในตอนนั้นก็ยังไม่รู้ตัว แต่มารู้ตอนหลังว่า ลมแรงที่เกิดจากการระเบิดได้นำเอาเศษกระจกที่แตกเป็นผุยผงมาทิ่มแทงใบหน้าและแขนซ้ายของฉัน ทำให้ร่างกายของฉันเต็มไปด้วยเลือดและที่แก้มซ้ายของฉัน แม้ตอนนี้ก็ยังมีเศษกระจกฝังอยู่ค่ะ

เมื่ออยู่นิ่งๆแบบนั้นอยู่สักพักหนึ่ง ก็ได้ยินเสียงของคนที่ตั้งมาจากทางเดินในอาคารอย่างแผ่วเบา ภายในห้องมืดจนมองไม่เห็นอะไรเลย ฉันพยายามที่จะออกจากที่นี่โดยอาศัยเสียงคนมุ่งหน้าไปตามทางเดินในอาคาร ก็ได้ไปเจอเข้ากับหลังของผู้ชาย ฉันคิดว่า หนีไปกับคนๆนี้สิ ฉันยังไม่ตายนี่นา จึงเดินตามหลังของเขาด้วยการจับเข็มขัดที่เอวของเขาอย่างแน่น จนในที่สุดก็สามารถที่จะไปถึงบริเวณที่ใกล้กับทางออกได้ ที่ทางออกนั้น มีผู้คนมารวมตัวกันอยู่จำนวนมาก ทุกคนจึงช่วยกันเปิดประตูที่หนาและออกไปข้างนอกได้ บริเวณนั้นเป็นความมืดระดับรุ่งอรุณ และมีสิ่งของต่างๆที่ปลิวมากับลมแรงที่เกิดจากแรงระเบิดตกลงมาจากท้องฟ้าอยู่ ผู้คนที่ออกมาจากสถานีโทรทัศน์นั้น ทุกคนมีใบหน้าสีดำ

เส้นผมก็ชี้ฟ้า เต็มไปด้วยเลือด เสื้อผ้าก็ฉีกขาด ซึ่งอยู่ในสภาพที่ต่างคนต่างไม่รู้ว่าใครเป็นใครจนกว่าจะได้ฟังเสียงของคนๆ นั้นก่อน

พวกเราคิดว่าที่โดนทิ้งระเบิดนั้นคงมีเป้าหมายคือสถานีโทรทัศน์ ถึงโดนเล่นงานอย่างหนัก ด้วยเหตุนี้ก็เลยจะไปที่ห้ององค์กรย่อยแผนกรับสมาชิกของสถานีโทรทัศน์ที่อยู่ภายในอาคารของบริษัทผู้ผลิตหนังสือพิมพ์จีนที่อยู่ใกล้ๆ กัน จึงออกไปด้านนอกของพื้นที่ก่อสร้างกับผู้หญิง 2-3 คนที่อยู่ฝ่ายงานธุรการ นั่นจึงเป็นครั้งแรกที่ได้รู้ว่าความเสียหายไม่ได้มีแค่สถานีโทรทัศน์เท่านั้น อาคารบริเวณโดยรอบนั้นล้มลงทั้งหมด มีเปลวไฟเกิดขึ้นทุกหนทุกแห่ง อีกทั้งยังมีเปลวไฟพุ่งออกมาอย่างแรงจากทั้งห้ององค์กรย่อยที่อยู่บนชั้น 5 และ 6 ของบริษัทผู้ผลิตหนังสือพิมพ์จีนและหน้าต่าง มันกำลังลุกไหม้อยู่ ด้วยเหตุนี้พวกเราจึงตัดสินใจหนีไปอยู่ที่สวนชุกเกิเอนที่อยู่ใกล้กับสถานีโทรทัศน์กัน ถ้ากลางที่เปลวไฟกำลังเข้าประชิดตัว ถึงแม้ว่าจะได้ยินเสียงร้องตะโกนที่ดังมาจากข้างใต้บ้านเรือนที่พังลง และเสียงของคนที่กำลังตามหาคนในครอบครัวอยู่ แต่ตัวนั่นเองก็ต้องหนีอย่างสุดชีวิตด้วยเหมือนกัน จึงไม่สามารถช่วยอะไรได้

ที่สวนชุกเกิเอนนั้น มีผู้คนจำนวนมากที่อพยพมาอยู่ พวกเราได้เดินข้ามสะพานที่ทอดผ่านสระที่อยู่ภายในสวนไปโผล่ที่ตลิ่งของแม่น้ำเคียวบาชิ แต่จุดต้นไม้ในสวนก็ลุกไหม้ขึ้นมา เปลวไฟค่อยๆ เข้ามาใกล้ตลิ่งของแม่น้ำที่พวกเราอยู่อย่างช้าๆ จนในที่สุดต้นไม้สูงที่อยู่แถวบริเวณแม่น้ำก็เกิดมีเสียงดังเกิดขึ้นแล้ว ไฟก็ลุกขึ้นมา พวกเราจึงกระโดดลงไปในแม่น้ำ แขนงถึงหน้าอกและรอจุดสถานการณ์อยู่แต่มาคราวนี้ไอสังเวยที่อยู่ฝั่งตรงข้ามก็เริ่มมีไฟลุกขึ้นมาบ้าง และเศษผงของไฟก็ค่อยๆ ร่วงหล่นลงมาเรื่อยๆ พวกเราไม่อาจทนความร้อนของอัคคีภัยที่เข้าประชิดทั้งจากฝั่งตรงข้ามกับข้างหลังได้ จึงเข้าๆ ออกๆ แม่น้ำจนกระทั่งถึงช่วงเย็น

เนื่องจากมีคนจำนวนมากที่มุ่งหน้าหนีมาทางตลิ่งของแม่น้ำ จึงทำให้แถวนี้แทบจะไม่มีที่นั่งกันเลยล่ะ อาจเป็นเพราะว่ามีกองทัพตั้งอยู่ใกล้ๆ จึงเห็นทหารอยู่พอสมควร แต่เป็นเพราะทุกคนสวมหมวกอยู่ จึงมีเส้นผมที่หลงเหลืออยู่เป็นรูปจางกลมๆ เท่านั้น นอกนั้นก็กลายเป็นแผลไฟไหม้ทั่วทั้งร่างกายและบิดตัวดินอย่างทุกข์ทรมานกันอยู่ สภาพของคุณแม่บางคนที่ถูกทหารกายนั้นนอนบนของร่างกายนั้นยับเยินคิดว่าทหารน่าจะตายไปแล้วนะล่ะ

ได้ยินเสียงของผู้คนที่บาดเจ็บและเป็นแผลไฟไหม้ที่ร้องว่า “ขอน้ำ ขอน้ำ” อย่างไม่ขาดสาย แต่ก็ได้ยินเสียงตะโกนว่า “ห้ามดื่ม” ด้วยเหมือนกันล่ะ ไม่รู้ว่าทนแผลไฟไหม้ที่ตัวเองได้รับไม่ไหว ก็เลยตัดสินใจกระโดดลงไปในแม่น้ำก็มีมากเช่นกันล่ะ ส่วนใหญ่ของคนที่ยกกระโดดลงไปในนั้น กลับไม่ขึ้นมาจากน้ำอีกเลย และถูกกระแสพัดไหลไป จากต้นน้ำก็มีคนไหลมาตามน้ำเรื่อยๆ ทำให้ความกว้างของแม่น้ำเต็มไปด้วยศพ ในระหว่างที่พวกเราแช่อยู่ในน้ำ ก็มีศพที่ไหลเข้ามาใกล้ๆ ฉะนั้นจึงใช้มือดันกลับให้ไปทางน้ำที่กำลังไหลอยู่ ในตอนนั้นมันอยู่ในอารมณ์ที่บ้าบิ่น จึงไม่รู้สึกรถึงความน่ากลัวเลยล่ะ ฉะนั้นได้เห็นภาพทีวีทัศน์ที่น่าเวทนาสงสารมากยิ่งขึ้นกว่าภาพวาดในนรกด้วยตาดวงนี้มาแล้วล่ะ

อัคคีภัยที่รุนแรงทำให้เคลื่อนที่ไม่ได้ พวกเราจึงต้องอยู่ที่ตลิ่งของแม่น้ำของสวนชุกเกิเอนตลอดทั้ง

วัน ในช่วงที่พระอาทิตย์กำลังจะตกดิน ได้มีเรือบรรทุกทุกลำเล็กเพื่อออกตามหาเจ้าหน้าที่ของ สถานีโทรทัศน์ผ่านมา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสถานีจะต้องไปอยู่ที่สถานีคูแลร์รักษาพยาบาลของสถานีที่ฝึก ทหารตะวันตกที่ตั้งอยู่ที่ด้านตะวันออกของแม่น้ำ จึงนั่งเรือลำเล็กไปลงที่พื้นที่ที่เป็นทรายที่อยู่ฝั่งตรง ข้าม แต่เนื่องจากฉันรู้สึกเป็นห่วงมารดาที่อยู่ที่บ้านคนเดียว จึงบอกไปว่า อยากจะกลับบ้าน โดยจะไม่ ไปที่สถานีคูแลร์รักษาพยาบาล จากนั้น เพื่อนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสถานีได้เห็นยวรั้งอย่างแรงโดยพูดว่า “คิดจะกลับไปเมืองน่ะระะ อย่าพูดอะไรบ้า ๆ นะ” เนื่องจากบ้านที่มีชาชะฮอนมาจินั้น อยู่ทาง ตะวันตกของเมืองฮิโรชิม่า ทำให้จะกลับได้ก็ต้องผ่านกลางเมืองที่กำลังลุกไหม้อยู่นั่นเอง เมื่อโดนทุก คนห้ามเอาไว้ ทำให้ฉันต้องบอกว่าจะไปกับพวกเขาด้วยอย่างไม่ค่อยเต็มใจนัก แต่ก็ได้หาจังหวะเพื่อ หลบหนีไปจากพวกเขาได้ ฉันยังได้ยินเสียงของคนที่น่าจะรู้ว่าฉันหายไปกำลังตะ โคนเรียกฉัน แต่ฉันก็ พุดไปว่า “ขอโทษ” แล้วก็ มุ่งหน้าไปที่บ้านคนเดียวค่ะ

● เส้นทางสู่บ้าน

ได้แยกทางกับเจ้าหน้าที่ของสถานี ฉันก็ได้ไปถึงสะพานโทกิวะที่ทอดผ่านแม่น้ำเคียวบาชิ ซึ่งก็มี ผู้คนที่ได้รับบาดเจ็บทยอยข้ามผ่านมาจากทิศทางฮาคุชิมะที่อยู่ทางตะวันตกของแม่น้ำ แต่ไม่มีคนที่มุ่ง หน้าไปทิศทางตรงข้ามเลย ขณะนั้น ได้พบกับเจ้าหน้าที่ทางรถไฟที่กำลังจะข้ามสะพานอยู่ค่ะ พวกเขา บอกว่าอยู่ระหว่างทางที่จะไปสถานีโยโกงาวะ ฉันจึงได้ขอร้องเขาว่า “ช่วยพาไปด้วยได้มั๊ยคะ” แต่ก็ถูก ปฏิเสธกลับมาด้วยเหตุผลที่ว่า “พวกเราเองก็ยังไม่รู้เลยว่าจะไปไหนหรือเปล่า คงจะพาคุณ ไปด้วยไม่ได้ หรือจะไปที่สถานีคูแลร์รักษาพยาบาลเถอะนะ” แต่ฉันก็ไม่ยอมแพ้โดยแอบสะกดรอยตามพวกเขาไป อย่างห่างๆในระยะ 4-5 เมตร ในถ้ำกลางไฟที่กำลังลุกอยู่เมื่อพวกเขาหันกลับมาดู ฉันก็หยุด แล้วก็ไล่ ตามพวกเขาต่อ ทำแบบนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกระทั่ง พวกเขาเห็นว่าฉันเดินตามมาตลอด สุดท้ายเขาจึงพูด ว่า “งั้นก็เดินตามหลังเส้นทางที่พวกเขาเดินผ่านก็แล้วกัน” และเมื่อใดที่จะต้องผ่านสถานีที่มีอันตราย เขาก็จะช่วยส่งสัญญาณให้รู้ด้วยค่ะ

พวกเราได้หลบหลีกไฟและผ่านข้างๆ โรงพยาบาลการสื่อสารจนไปถึงสะพานมิซาซะได้ ซึ่งบน สะพานนั้น มีคุณทหารที่ได้รับบาดเจ็บนั่งอยู่ทั้งสองข้าง เป็นสภาพที่แทบจะไม่มีที่สำหรับเอาเท้า เหยียบได้เลยค่ะ อาจเป็นทหารกองกำลังชุด 2 ที่อยู่ใกล้ ๆ นั่นก็ได้ค่ะ ทุกคนส่งเสียงร้องครวญคราง อย่างทุกข์ทรมานอยู่ ในที่สุดฉันก็ข้ามสะพานโดยพยายามไม่เหยียบคนเหล่านั้นมาได้และไปถึงราง รถไฟของรถไฟได้ จากนั้นฉันก็ได้เดินตามรางรถไฟจนถึงสถานีโยโกงาวะ ฉันได้แยกทางกับ เจ้าหน้าที่ทางรถไฟที่นี่ แต่ตอนที่แยกกันนั้น ฉันยังจดจำคำพูดของพวกเขาที่พูดเอาไว้ว่า “ขอให้ กลับอย่างระมัดระวังตัวด้วยนะ” เป็นอย่างดีเลยค่ะ

● การได้พบกันอีกครั้งกับมารดา

เมื่อเหลือฉันคนเดียว จึงเดินมุ่งหน้า ไปที่บ้านที่มีชาชะฮอน แม้ว่าบริเวณ โดยรอบนั้นจะมีคนสนิท

หมดแล้ว แต่ 2 ข้างทางก็ยังมีไฟที่ลุกไหม้อยู่ ซึ่งที่ที่มีไฟกำลังลุกไหม้อย่างหนัก ก็ต้องวิ่งผ่านไปอย่างรวดเร็ว บ้านของฉันนั้นต้องไปจากโยโกงาวะและผ่านมิซาซะและบ้านจะหันหน้าไปทางถนน ที่ทะเลผ่านไปทางทิศเหนือได้ จนในที่สุดก็ถึงบ้าน แต่ตอนนั้นบ้านได้ถูกไหม้ไปจนหมดสิ้นแล้ว แต่ก็สามารถมองเห็นมารดาที่กำลังยืนอยู่บนถนนที่ใกล้ ๆ นั้น ๆ ได้ ฉันรู้สึกดีใจที่ยังมีชีวิตอยู่ จนเข้าไปกอดมารดาและเราก็ร้องไห้ด้วยกัน

ตอนที่ระเบิดปรมาณูโดนที่นั่น มารดากำลังนั่งอยู่หน้าโต๊ะกระจกบนชั้น 2 ของบ้าน ห้องที่อยู่ชั้น 2 นั้นได้ถล่มพังลงมาด้านในแต่ที่ที่มารดาอยู่นั้นเนื่องจากเป็นมุมของห้องเลยทำให้ไม่ตกลงไปนะค่ะ บันไดก็ใช้การไม่ได้ แต่มีคนเอาบันไดลงมาพาดให้จากข้างนอก ทำให้ลงมาข้างล่างได้นะค่ะ

ในช่วงเข้าบ้านก็ยังอยู่ในสภาพที่ถล่มพังลงมาเท่านั้น แต่ไฟก็ค่อยๆเข้ามาใกล้จนกระทั่ง ช่วงบ่ายจึงเกิดเป็นไฟลุกไหม้ขึ้นมาซะละ มารดาคิดว่าก่อนที่บ้านจะถูกไหม้จนหมด อย่างน้อยก็อยากจะเอาที่นอนออกไปด้วยให้ได้ จึงโยนออกไปข้างนอก แต่ผู้อพยพหนีภัยก็ดันเก็บแล้วก็นึกเอาไปด้วยนะค่ะ อีกทั้งได้ชุดสวนของบ้านเหมือนหลุมหลบภัยเพื่อฝังศพเสื้อผ้ากับสิ่งของมีค่าเอาไว้ แต่พอไฟมาถึงบริเวณนั้นก็ถูกไฟไหม้จนหมดด้วย มารดาได้ใช้ถังน้ำไปตักน้ำในลำธารที่อยู่ด้านหน้าของบ้านเพื่อมาดับไฟตั้งหลายครั้ง และก็รีบชุดสิ่งของที่ฝังไว้ขึ้นมา แต่ของที่อยู่ที่ข้างในนั้นส่วนใหญ่ถูกไหม้จนหมดเลยละ ถึงแม้ว่าเพื่อนบ้านจะคะยั้นคะยอให้มารดาหนีไปที่มีตาก็แต่ก็รู้สึกเป็นห่วงฉันกับพี่สาว ดังนั้นในระหว่างที่บ้านกำลังไหม้อยู่ จึงอพยพไปอยู่ในสวนที่อยู่ตรงข้าม โดยมีถนนคั่นอยู่ เพื่อรอการกลับมาของลูกสาว

ในคืนนั้นพวกเราแม่กับลูกก็ได้นอนในที่โล่งแจ้งอยู่ภายในสวนนั้น ที่ถนนหน้าบ้านก็มีทั้งคนที่อพยพเข้ามาอยู่กับคนที่เดินทางไปช่วยเหลือคนอื่นที่สัญจรไปมาตลอดทั้งคืน ฉันได้แต่มองดูพวกเขาไปก็คิดไปด้วยว่าจากนี้ไปจะเกิดอะไรขึ้นบ้างนะด้วยใจที่เลื่อนลอย ช่วงเวลากลางคืน ได้รับข่าวป็นจากหน่วยกู้ภัยมากินกับมารดา จากนั้นก็ไม่ค่อยแน่ใจว่าเข้านอนหรือเปล่า จนกระทั่งถึงรุ่งเช้า

● การค้นหาพี่สาว

ในวันที่ 7 คลื่นมนุษย์ก็ยังมีมาอย่างไม่ขาดสาย พี่เอมิโกะก็ยังไม่กลับมา มารดารู้สึกเป็นห่วงพี่สาว จึงพูดออกมาว่า “เกิดอะไรขึ้นนะ หรือว่าจะตายไปแล้วนะ?” แล้วก็ร้องไห้ออกมา ฉันไม่อาจทนดูมารดาที่เป็นแบบนี้ได้ วันถัดไปในวันที่ 8 ฉันกับเพื่อนของพี่สาวที่อาศัยอยู่ใกล้บ้าน ได้ออกเดินทางเพื่อไปตามหาพี่สาวด้วยกัน และฉันก็ได้เห็นนรกที่นั่นอีกครั้งหนึ่งค่ะ

พี่สาวทำงานที่ชุมสายโทรศัพท์กลางอิโรชิม่า ที่ชิโมะนะกันโจ(ปัจจุบันคือเขตนะกะ ฟุคุโระมาจิ) ฉันต้องผ่านจากโยโกงาวะจนถึงโทกะอิจิม่า(ปัจจุบันคือเขตนะกะ โทกะอิจิม่า บล็อกที่ 1)และเดินเลียบทางรถไฟไป ถึงแม้ว่าจะยังไม่มีการจัดระเบียบร่องรอยที่ถูกไฟไหม้ แต่ถ้าเป็นเส้นทางที่กว้างเหมือนกับที่รถไฟจะผ่านไปได้ละก็ สามารถที่จะผ่านไปได้อย่างหวุดหวิด ในเมืองนั้นเอ่อล้นไปด้วยซากศพ ถ้าไม่ระวังให้ดีก็เกือบจะเหยียบไปได้เลยละค่ะ ในด้านของทะเลมาจิ(ปัจจุบันคือเขตนะกะ)นั้น มี

ม้าที่บวมโตเป็นรูปกลมล้มตายอยู่ 1 ตัว ที่แถว ๆ โทกะอิจิมานั่น มีคนที่ยืนอยู่โดยไม่ขยับโดยที่แบมือ ทั้งคู่ออก ร่างกายก็ไหม้เกรียมจนดำ เมื่อมองดูด้วยความรู้สึกที่แปลกอยู่ ก็พบว่าคนๆ นั้น เสียชีวิตใน ขณะที่ยืนอยู่นะคะ ถังน้ำสำหรับป้องกันไฟไหม้ที่มีอยู่ตามที่ต่าง ๆ นั้น มีคนจำนวนมากได้อาหามุด เข้าไปและทับซ้อนกันตายอยู่ด้วยค่ะ ที่ขอบของถนนนั้นถูกกลบด้วยศพ ซึ่งในนั้น บางคนก็ยังมีลม หายใจและส่งเสียงร้องครวญคราง บางคนก็ร้องขอ “น้ำ น้ำ” แต่คนที่สบายดีไม่มีเลยสักคนค่ะ เสื้อผ้า ของทุกคนถูกไหม้ ร่างกายก็ถูกไหม้จนเป็นแผล บวม ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายกับตุ๊กตาที่มีสีดำสนิทนะค่ะ ถึงแม้ว่าพี่สาวจะอยู่ในนี้ก็คงไม่มีทางหาเจอได้จากสภาพแบบนี้หรอกค่ะ พวกเราอดขาข้ามศพไป เรื่อยๆจนสามารถที่จะข้ามสะพาน ไอโออิไปถึงคามิยะ โจ(ปัจจุบันคือเขตนะกะ)ได้แล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะเดินหน้าต่อไปได้อีกแล้ว พวกเราจึงย้อนกลับไปที่มีซาเซ เพราะคิดว่าในสภาพการณ์แบบนี้ พี่สาวคงไม่มีชีวิตรอดแล้วนะค่ะ

แต่ 1 สัปดาห์หลังโดนทิ้งระเบิด พี่สาวกลับมาเองนะค่ะ พี่สาวได้รับบาดเจ็บอย่างหนักที่ ขุมสายโทรศัพท์ แต่ก็ให้หนีไปที่ภูเขาอิชิ จากนั้นก็ถูกขนย้ายไปที่อำเภออะซะคัยไทจิโจ(ปัจจุบันคือคัย ตะโจ)และถูกกักตัวอยู่ที่สถานที่คุณแลรักษาพยาบาล และได้ใช้ชีวิตอยู่ที่นั่นประมาณ 1 สัปดาห์ จนกระทั่งได้ยินว่าจะมีรถบรรทุกที่ออกไปช่วยเหลือในเมืองอิโรชิม่า พี่สาวก็เลยขอติดรถไปด้วยนะค่ะ แต่ในตอนแรกก็ถูกปฏิเสธว่า จะให้ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสนั่งไปด้วยไม่ได้ แต่ก็ด้วยจิตใจที่มุ่งมั่นที่ อยากจะกลับให้ได้จึงหาจังหวะแอบกระโดดเข้าไปด้านหลังของรถบรรทุก จนสุดท้าย พวกเขาก็ยอม มาส่งที่โทกะอิจิมานี่แหละ พี่สาวที่ค่อยๆเดินกลับมาจากโทกะอิจิมานี้ เสื้อผ้าก็ขาดรุ่งริ่ง ทั้งร่างกายก็ เต็มไปด้วยเลือด รongเท้าทั้ง 2 ข้างก็เป็นคนละชนิดกัน อยู่ในสภาพที่หากคนที่ไม่รู้อะไรมาก่อนได้เห็น ละก็ ต้องคิดว่าคน ๆ นี้ไม่ปกติอย่างแน่นอนเลยนะค่ะ เนื่องจากบ้านของเรานั้น ถูกไหม้ไปหมดแล้ว จึงให้ พี่สาวไปนอนพักที่มุมบ้านของเพื่อนของมารดา แต่พี่สาวกลับหลับสนิท ได้ไปอยู่บนรอยต่อระหว่าง ความเป็นความตายมาแล้ว

● การดูแลพี่สาวที่ป่วยอยู่

บนร่างกายของพี่สาวนั้นมีเศษกระจกเสียบอยู่ทั่วทั้งหลัง เนื้อที่แขนก็ถูกคว้านออกมาซึ่งคล้ายกับ ถูกทับทิมที่ฉีกขาดนะค่ะ ฉันต้องใช้เข็มเย็บเอาเศษกระจกออกจากหลังของพี่สาวทุกวัน แต่ที่บาดแผล นั้น ก็มีหนองเกิดขึ้นมาด้วยค่ะ ลูกสาวที่พี่สาวขอไปนอนด้วยนั้น ก็ได้เสียชีวิตจากการโดนระเบิด ทำ ให้พวกเราเริ่มไม่สบายใจที่ไปรบกวนบ้านเขา จึงตัดสินใจที่จะกลับไปที่บ้านของตัวเองที่ถูกไฟไหม้ พอดีพี่ชายคนโตมาและช่วยไปรวบรวมไม้ที่ถูกไหม้ มาสร้างกระท่อมที่พอจะหลบฝนและน้ำค้างให้ พวกเราจึงย้ายไปที่นั่นและดูแลพี่สาวกันต่อ พี่สาวซึ่งต้องนอนอยู่กับที่ไม่สามารถลุกไปไหนได้นั้นจึง ไม่สามารถไปที่สถานที่คุณแลรักษาพยาบาลได้ ทำได้แค่ขอแบ่งยาทานจากคนอื่นเล็กน้อยเท่านั้น จึงไม่ มีโอกาสที่จะได้รับการรักษาที่สมบูรณ์ได้เลย เส้นผมก็หลุดร่วงจนหมด อ้วกออกมาเป็นเลือด จนมีอยู่ หลายครั้งที่คิดว่า คงจะไม่รอดแล้วด้วยค่ะ มารดาจะไปที่ภูเขาทุกวันเพื่อไปเก็บใบคาวทองกลับมา โดย

จะนำเอาใบที่ยังเขียวอยู่ต้มให้ฉันกับพี่สาวดื่มแทนน้ำ ชาที่ทำมาจากใบคาทงตึงสีเขียว นั้น มีกลิ่นที่เหม็นมาก แต่มารดาบอกว่า มันเป็นยาที่ช่วยขับพิษออกจากร่างกายได้ ก็ไม่รู้ว่ามันใช้ได้ผลหรืออย่างไร ถึงแม้ว่าพี่สาวก็ยังไม่สามารถลุกขึ้นยืนได้ถึง 3 เดือนแต่หลังจากนั้น พี่สาวกลับดีขึ้นและสามารถที่จะกลับไปทำงานได้อีกครั้งหนึ่งด้วยค่ะ แต่กว่าเส้นผมที่หลุดร่วงไปจะขึ้นครบ ก็ต้องใช้ผ้าพันคอกับหมวกปิดบังเอาไว้ค่ะ บนร่างกายก็มีแผลเป็นจากบาดแผลหลงเหลืออยู่ ทำให้ไม่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าที่ไม่มีแขนเสื้อได้เลยค่ะ แม้กระทั่งตอนนี้ แขนที่ถูกควั่นก็ยังบวมอยู่เลยค่ะ

● การดำเนินชีวิตหลังสงคราม

การสิ้นสุดสงครามนั้นรู้จากคนอื่นค่ะ ในตอนแรกตอนที่ได้ยินว่าสิ้นสุดสงครามแล้วนั้น กลับไม่รู้สักอะไรเลยค่ะ จากการที่ถูกสอนมาตั้งแต่ยังเด็ก จนทำให้เชื่ออย่างสนิทใจว่าญี่ปุ่นจะไม่มีวันแพ้อย่างเด็ดขาด และถึงแม้ว่าจะทำงานอยู่ที่สถานีโทรทัศน์แต่ก็เคยได้รับฟังแต่เฉพาะเรื่องที่ญี่ปุ่นชนะเท่านั้น ยังไม่เคยได้ยินเรื่องที่เกี่ยวกับญี่ปุ่นแพ้มาก่อนเลยค่ะ แต่ตอนที่ได้ฟังเรื่องที่มีระเบิดแบบเดียวกันตกที่นางาซากินั้น ทำให้คิดว่า ถ้าจะต้องโดนทิ้งระเบิดแบบนี้อีกหลายครั้ง สงครามน่าจะจบลงชะดิกว่า

สำหรับสถานีโทรทัศน์นั้น เนื่องจากอาคารที่คามินะจะและโจใช้การไม่ได้แล้ว จึงต้องย้ายไปที่บริษัทอุตสาหกรรมโตโยที่อำเภออะซะฟูจิวาแทนค่ะ ฉันจะต้องดูแลทั้งพี่สาวและต้องเดินทางไปบริษัทอุตสาหกรรมโตโยที่อยู่ห่างไกลด้วยรถไฟ ซึ่งขณะนั้นเป็นช่วงที่กองทัพสัมพันธมิตรที่ส่งมายึดครองญี่ปุ่นหลังสงครามโลกครั้งที่สองเพิ่งจะมาถึงได้ไม่นาน และเกิดข่าวลือว่าผู้หญิงอาจถูกรังแก ฉันจึงลาออกจากการที่สถานีโทรทัศน์ หลังจากนั้นได้ทำงานกับบริษัทที่อยู่ใกล้กันนั้นอีกประมาณ 1 ปี จากนั้นก็ได้อาจารย์ผู้มีพระคุณแนะนำให้ไปทำงานที่บริษัทอื่นอีกสักระยะหนึ่งและหลังจากนั้นฉันก็ได้แต่งงานค่ะ

ในวันที่ 6 กับวันที่ 8 ฉันได้เดินอยู่ในเมืองชิโรชิม่า แต่ก็ไม่เคยป่วยเป็นโรคอะไรที่ใหญ่โตที่เกิดจากการได้รับสารกัมมันตภาพรังสีเลยค่ะ ว่ากันว่าอาการของโรคแบบนั้นไม่รู้ว่าจะเกิดขึ้นมาเมื่อไหร่แต่ฉันก็ไม่เคยพูดถึงความกังวลที่มีต่อโรคออกมาเลยค่ะ ถ้าป่วยเมื่อไหร่ก็ค่อยว่าไปตามนั้นจะดีกว่าค่ะ แทนที่จะมาสนใจเรื่องพวกนี้ ฉันกลับคิดอยู่ตลอดเวลาว่า จากนี้ไปควรจะทำอย่างไรดีมากกว่า

● ความปรารถนาในสันติภาพ

ก่อนหน้านี้ฉันไม่ค่อยอยากจะพูดถึงตอนที่โดนระเบิดสักเท่าไรหรอก ฉันได้ไปไหว้ที่แผ่นดินหินน้ำหลุมฝังศพทุกๆปี แต่ก็ไม่เคยไปที่สวนชูเกอิเอนที่เคียวพวยไปในวันที่ 6 สิงหาคมอีกเลยค่ะ สวนชูเกอิเอนในปัจจุบันนั้นกลายเป็นสวนขนาดใหญ่ที่สวยงามแล้ว แต่เมื่อเห็นสะพานกลมๆที่ทอดข้ามสระแล้วมันจะทำให้นึกถึงวันนั้นขึ้นมาอีก จึงไม่อยากไปนะคะ เมื่อนึกถึงที่ไรก็ทำให้น้ำตามันเอ่อล้นออกมาจนพูดอะไรไม่ออกเลยนะคะ

ผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์ของระเบิดปรมาณูมาส่วนใหญ่ได้เสียชีวิตลงไปแล้ว ทำให้คนที่จะเล่า

เรื่องนี้ได้จึงเหลือน้อยลงไปทุกที ฉันเองก็มีอายุมากขึ้นเรื่อยๆแล้ว การได้พูดคุยถึงภาพของนรกทั้งเป็นที่
ยังอยู่ในความทรงจำอย่างชัดเจนจนกระทั่งตอนนี้ เป็นการได้ถ่ายทอดให้กับคนหนุ่มสาวได้รู้ว่าอาวุธ
นิวเคลียร์ไม่ควรที่จะถูกนำมาใช้อีกเป็นครั้งที่ 2 อย่างจริงจังได้นะคะ หลานที่อยู่ชั้นประถมก็เริ่มให้
ความสนใจกับสงครามและสันติภาพมากขึ้น และเริ่มที่จะถามว่า “คุณยายเคยโดนระเบิดปรมาณูด้วย
หรือ” ฉันวิงวอนอย่างหนักแน่นอยู่เสมอว่า ขอให้โลกที่ไม่ต้องมีใครเลยที่ต้องมาเจอกับความทุกข์
ทรมานแบบนี้อีก

ชื่อเรื่อง	โครงการสนับสนุนการเขียนบทความ รวมบันทึกประสบการณ์จากผู้ที่ถูกระเบิดปรมาณู
ครั้งที่พิมพ์	พิมพ์ครั้งที่สอง
วันที่พิมพ์ออกจำหน่าย	วันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 2013
ผู้เรียบเรียง	มูลนิธิ ศูนย์วัฒนธรรมสันติภาพประจำจังหวัดอิโรชิมา
ผู้จัดพิมพ์	กระทรวงแรงงานสาธารณสุขและสวัสดิการ 1-2-2 คาซึมิกะเซกิ ชิโยดะ กุ โตเกียว 03 (5253) 1111
